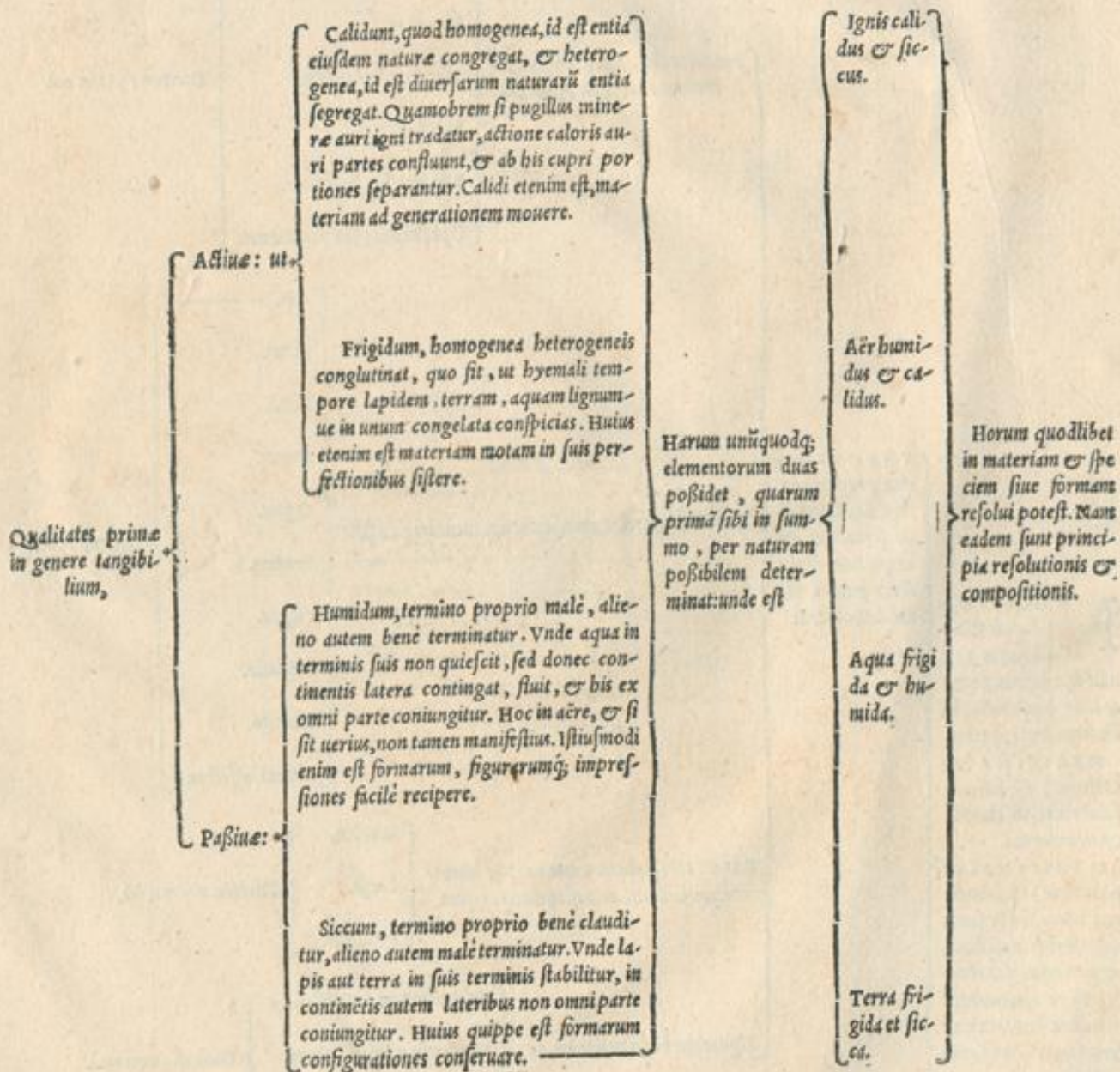

Actio duo, nuncupat qualitates, ut calidum, et frigidum, et qd
 he duo efficaciorum actiualium habent in corpibz, faciliusq
 mutant hoc corpa, et calor e actiualior ad vitam, et generationem,
 frigoris actiualis ad mortem, et corruptionem.
 Duo vero qualitates vocantur passivae, scilicet humidum, et siccum, non
 qn re he agant in corpibz, sed qd magis efficaciter et largius qd modo
 agunt, diffinuntur enim passivae, ut humidum diffinitur
 agit in siccum, etiam lapis proinde in mare fundum traditum
 4 humidum in mare, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ
 re diffinitur passivae

De qualitatibus primis elementaribus, ex Aristotele
 & alijs philosophis.

Hanc unumquodq;
elementorum duas
possidet, quarum
primam sibi in sum-
mo, per naturam
possibilem deter-
minat: unde est

PRIMA THEORICÆ PARS.

5

De elementis, ex Aristotele & alijs philosophis.

Ignis, qui calidus est & siccus, in modum orbis celestis, sub
concauo lunæ continetur, & ad motum eius circumducitur,
& rapitur, quo fit ut caliditas eius augeatur. Est autem talis
ignis, substantia pura, ex materia & forma sua propria sub-
stantiali composita, clara ac subtili, ut nec uisum nostrum uer-
sus astra respicientem, prohibeat. Huius esse in generatis, pro-
dest concoquendo, attenuando, permiscendo: in omnibus qui-
dem ignis, & per omnia clarè uenit, & remouetur, & est

Lucidus.
Immensus.
Acutus.
Rarus.
Aliius.
Mobilis.
Potens per se ipsum ad actionem propriam.
Renouatus.
Naturæ custodia.
Discretus.
Sursum ferens.
Acute means.
Excelsus.
Semper motus mouens.
Incomprehensus.
Latenter crescens à seipso.
Aër { Duplo rarior.
Triplo mobilior.
Quadruplo acutior.

Leuia

ELEMENTVM
(inquit Aristoteles 5.
Metaphysicorum) est,
ex quo aliquid compo-
nitur, primo inexisten-
ti indivisibili specie in
aliam speciem.

ELEMENTA (in-
quit Auicenna) sunt
corpora simplicia, &
sunt partes primæ cor-
poris humani, & alio-
rum, quæ in corpora
diuersarum formarum
diuidi minime possunt:
ex quorum commixtio-
ne species diuersæ ge-
neratorum fiunt, quo-
rum duo sunt

Aër, qui humidus est & calidus, rarus, mobilis ob-
tusq; sub concavo orbis ignis locatur, eius esse in
generatis prodest rarificando, alleuando, attenuan-
do. Hic enim spiritus est uitalis, cuncta permeans en-
tia, omnibus uitam & consistentiam præbens, ligans,
mouens & implens omnia. Ipse enim proximè cœ-
lestium omnium influxus in se concipit, non minus
etiam rerum omnium, cum naturalium, tum artifi-
cialium, & sermonum, quorumcunque species, uelut
Deificum quoddam speculum in se suscipit, & reti-
net. Est quidem aër aqua duplo acutior, triplo rarior,
quadruplo mobilior, & est calidus ut cum igne con-
cordet, humidus uerò, ut & ignis siccitati resistat, &
aque se alliget. Verùm hæc qualitates in omnibus aë-
ris partibus ex accidenti non sunt æquales. Nam di-
uiditur in tria aër interstitia: quorum

Supremum, ab igne circumrotatur, & plus solito
calefit, & intenditur. Quo fit ut in illo impresio-
nes ignitæ, lanceæ ardentes, perpendiculares ignes,
scintille, candelæ, flammæ tam ascendentes quàm de-
scendentes, salientes capræ, cadentes stellæ, furui ignes,
uolantes dracones, & aliæ si quæ sint impresiones,
cernantur.

Medium, plus frigidum est, quoniam à sphaera ignis
supremo remotius est, nec radiorum solis reflexu re-
ceptiuum, turbidum ac spirituum immundorum ha-
bitaculum, in quo propter sui frigiditatem impres-
siones aquosæ, sicuti nix, grando, & si quæ sint aliæ
gignuntur.

Infimum, humidum est & calidum, cuius caliditas
per accidens augmetur ex reflexione radiorum solis,
in terræ superficie, & in hoc generantur ros, pruina.

Aqua, quæ frigida est, & humida, densa, mobilis, obtusa, circa omnem terrarum orbem se recipit, & ab
aëre undiq; circumdatur. Eius esse, in generatis prodest, figurando, lineando, temperando. Clara etenim est &
limpida, sed ex uaporibus, uarijsq; terrestritatibus (sicut & aër) redditur turbida, fecundat etenim om-
nia, & est terra duplo acutior, triplo rarior, quadruplo mobilior. Ipsa grandiora, mirabilioraq; animalia,
quàm terra, in se recipit, ut sunt Cetæ, & reliqua grandia.

Graui

Terra, quæ frigida est, & sicca, obtusa, densa, quietaq; unam cum aqua constituens sphaeram, in super-
ficie concava aëris continetur, & tanquam centrum in medio mundi consistit. Eius esse in generatis prodest
retinendo, figendo, & formas conseruando. Ipsa enim obiectum, subiectum & receptaculum omnium radio-
rum, influxuumq; celestium est, & omnium rerum semina, seminalesq; in se uirtutes continet. Ideoq; anima-
lis uegetalis, & mineralis dicitur. Habet terra in se lapides, & saxa magna, & parua, quemadmodum animal
ossa pro uisceribus & intestinis, concauitates & cauernas, in quibus ex uaporibus ibidem inclusis, diuersa
generantur metalla, mineralia & flumina, quæ sunt ut sanguis in animali, & quidem naturalia, ne sua sicc-
tate ipsa redigatur in puluerem. Est tandem terra receptiua omnium fecunditatum, & ueluti prima parens
etiam omnium pullulatiua, centrum & fundamentum, & mater omnium.

A 3

De temperamentis, ex Avicenna.

Alterum, dominatum ab equalitate, in qua equalitas cum pondere equaliter existit. Quod duobus fit modis, quorum

Alter est, ut sit temperamentum equaliter, ita ut quantitates qualitatum contrariarum in complexione sint equaliter, non superantes, neque superate: et sit temperamentum, qualitas in medio earum uere.

Equalitatem hanc (si physicis credimus) impossibile est inuenire, quanto magis ut hominis temperamentum, aut membri humani.

Alter, ut non sit temperamentum qualitatum contrariarum medium absolute, sed ad unum magis declinet extremitatem: aut contrarietate, quae est inter caliditatem et frigiditatem: aut in contrarietate, quae est inter humiditatem et siccitatem, aut inter utrasque.

Primus, est cum species humana tota, comparatur alteri speciei. Et est equalitas, quam in homine attenditur comparatione aliorum generatorum, et est res habens latitudinem, quae non est comprehensa in termino uno, neque illa qualitercunque existit, sed additione, et diminutione, seu intensione et remissione, duas obinet extremitates: ab una quarum tum egressa fuerit, non poterit esse humana complexio.

Secundus, cum species humana comparatur ad individuum temperatum, quod est in ea, et dicitur medialis, qui inter duas extremitates huius latitudinis existens, inuenitur in individuo, quod est in ultimo equalitatis, ex specie, quae est in fine equalitatis, et in etate, in qua augmentum ad suum peruenit finem, et haec quidem equalitas, licet non sit illa equalitas certa, de qua supra, raro tamen inuenitur.

Tertius, est cum pars humanae speciei comparatur, ad aliam partem extra se, eiusdem speciei, ut gens unius regionis uel climatis, ad gentem alterius regionis uel climatis, cuiusmodi latitudo angustior est latitudinis primi modi, scilicet equalitatis specialis. Latitudinem tamen habet temperamentum hoc magnam, et est temperamentum quod alicui gentium congruum existit, secundum comparationem alicuius climatis et alicuius aeris. Indique temperamentum habent ambiens, seu commune sibi, quo sani existunt. Et Sclauum aliud habent temperamentum, quo sani degunt, et unumquodque eorum per comparationem ad suam speciem, suae speciei comparatione, est temperatum, quod a comparatione alterius non est temperatum.

Quartus, est cum pars humanae speciei, puta gens unius regionis uel climatis comparatur ad individuum, quod est temperatum in illa regione uel climate, et est medium, quod est inter duas extremitates latitudinis, et complexionis climatis, et ipsum est temperamentum complexionibus illius partis speciei temperatum.

Quintus, est cum individuum aliquod humanae speciei comparatur ad aliud individuum eiusdem speciei, et hic modus est angustior primo et tertio, et est temperamentum quod debet habere individuum designatum, quo uium et sanum reperitur: quod etiam latitudinem habet, ad quam duae terminantur additionis et diminutionis extremitates.

Sextus, est cum individuum aliquod humanae speciei comparatur ad se ipsum, secundum suas etates, uel suas dispositiones diuersas, quae sunt in eo, et est medium quod est inter istos duos terminos, quod est temperamentum: quod cum habuerit individuum, erit melioris complexionis, cuius ipsum esse oportet.

Septimus, est cum membrum aliquod alicuius hominis comparatur ad aliud membrum eiusdem hominis, et est temperamentum, quod unaquaeque membrorum species habere debet.

Octauus, est cum membrum aliquod alicuius hominis, comparatur ad se ipsum secundum diuersas dispositiones eius. Et est complexio membri singularis, quam cum habuerit, erit melioris dispositionis, quam habere poterit.

Temperatum: quod est duplex,

Alterum, non denominatum ab equalitate, in qua equalitas cum pondere equaliter existit, sed a iustitia in diuisione. Et haec est, quae secundum humanam attenditur corpora, cui octo considerationum accidunt modi, quorum

Temperamentum est qualitas, quae ex actione ab inuicem, et passionibus contrariarum qualitatum in elementis inuenturum provenit: et uel

Distemperatum: quod siue acceperis secundum comparationem speciei, aut partis, aut individui, aut membri, est octuplex: cuius egressus ab equalitate aut est

Simplex, scilicet quatuor simplicibus temperamentis constans, equalitatem non excessit, nisi secundum unam contrarietatem: quod duobus efficitur modis, nam aut est

Secundum contrarietatem agentem, et est aut

Calidior quam oportet, sed nec humidior nec siccior. Frigidior quam oportet, sed nec siccior nec humidior.

Secundum contrarietatem patientem, et est aut

Siccior quam oportet, sed nec calidior, nec frigidior. Humidior quam oportet, sed nec frigidior, nec calidior.

He non diu permanet, sed alias sibi qualitates asciscunt.

Compositus, scilicet quatuor compositis temperamentis constans, equalitatem secundum duas contrarietates excessit, ut cum fuerit complexio

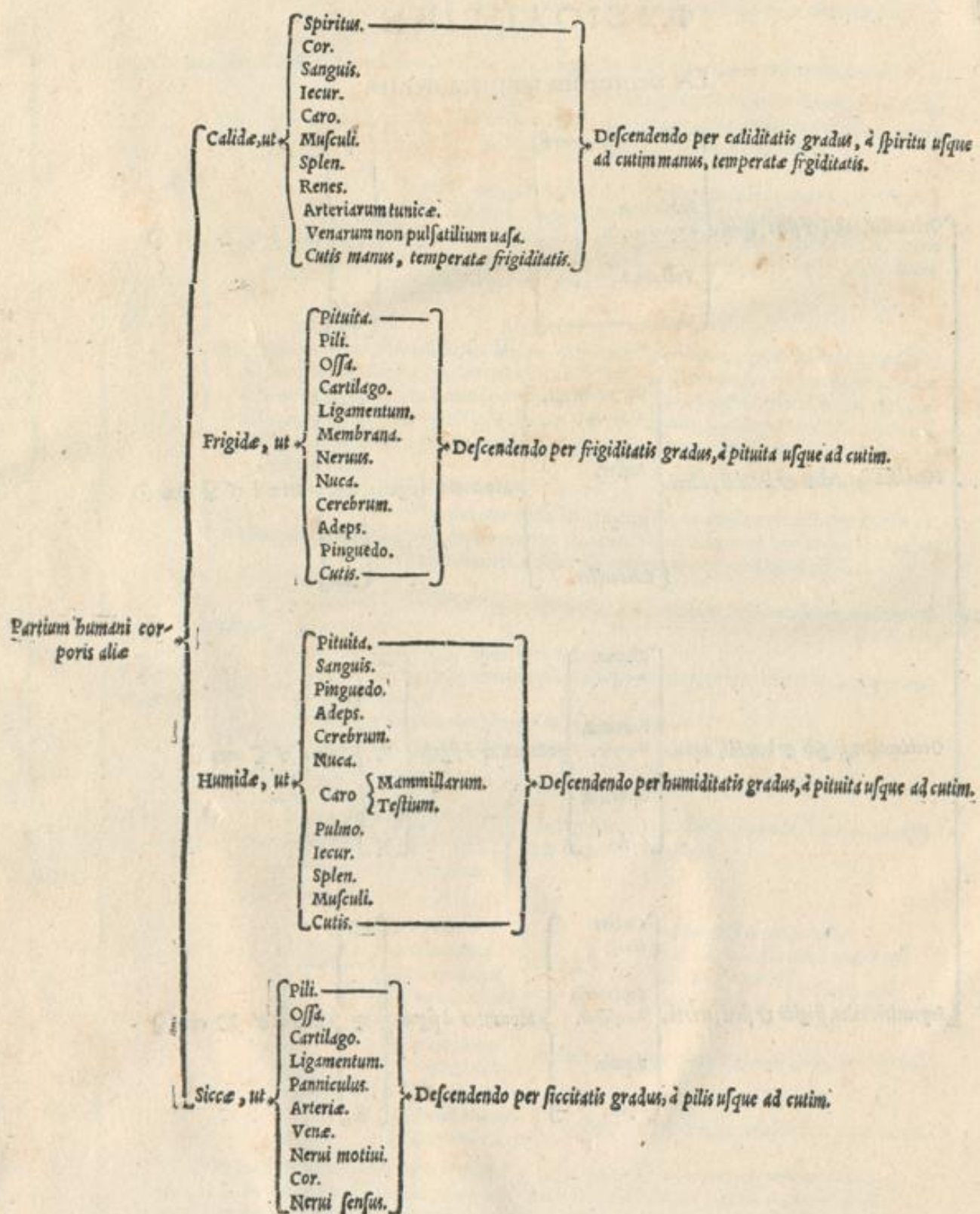
Calidior et humidior, Calidior et siccior, Frigidior et humidior, Frigidior et siccior

Quam oportet.

PRIMA THEORICÆ PARS.

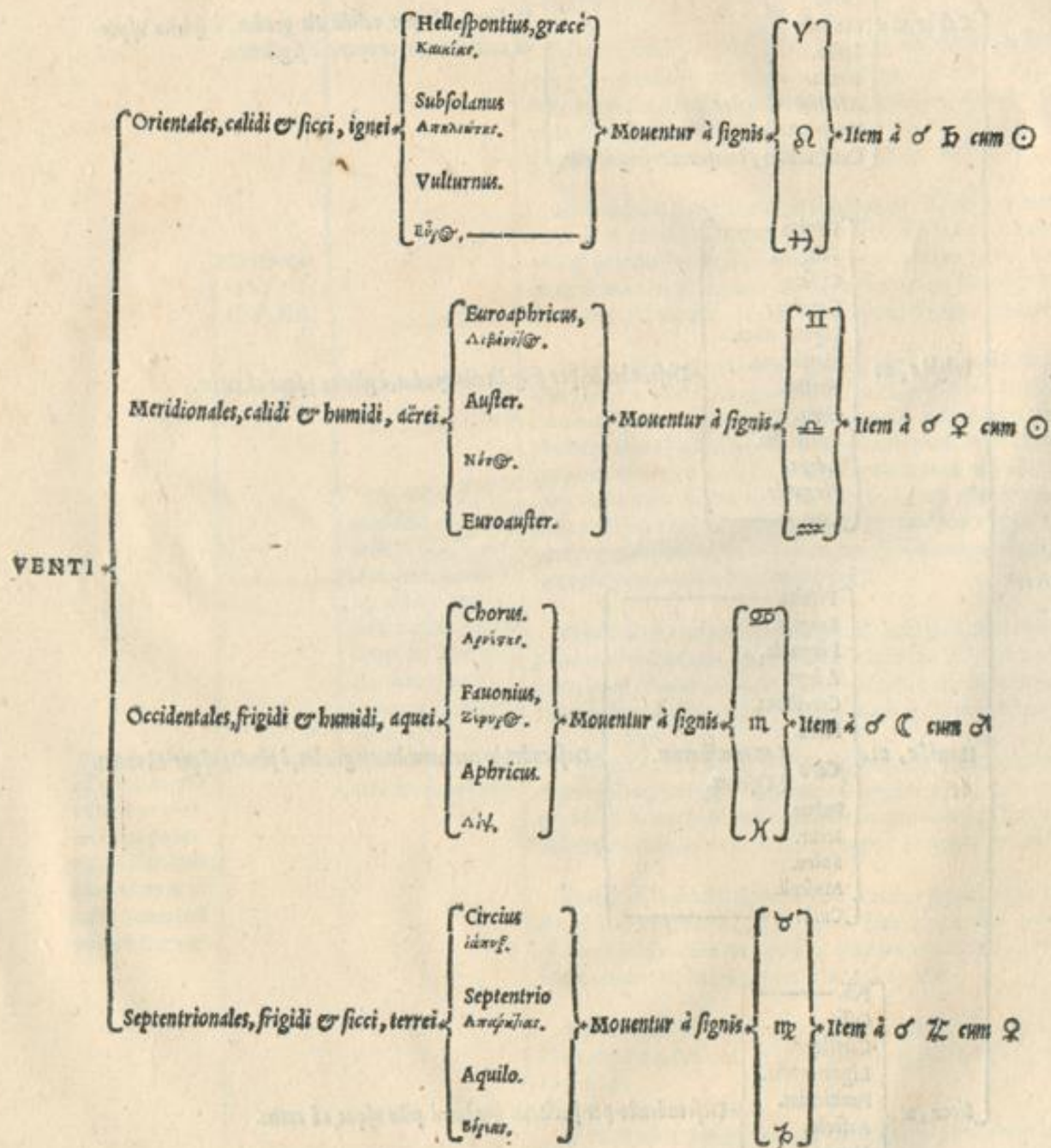
7

De temperamentis partium humani corporis,
ex Auicenna.

A 4

De uentorum temperamentis.

De temperamentis locorum habitabilium, ex Auicenna.

Celestium corporū influxu, uidelicet om̄ plures stellæ Soli, & in uno cōiunguntur loco. Ex hoc enim provenit calefactio

Multa, his quorum capita ipsis sunt coniunctionibus opposita.
 Pauca, his quorum capita ab ipsis multa remouentur longitudi-
 ne. Impressio enim rectitudinis capitis in calefaciendo, non est
 sicut impressio durabilitatis rectitudinis & propinquitatis.

ANNOTATIO.

De frigidis coniunctionibus nihil hic Auicenna, ex altero nanque oppositorum reliquum cerni posse, præsumpsit.

Calida, quorum sunt
 Regiones, quæ sunt circa reuolutionem capitis cancri in septentrione, aut ca-
 pricorni in meridie: & post ipsas illas, quæ ab ea, in duobus elongantur lateri-
 bus ad partes duorum polorum, quantitate quindecim graduum.

Æqualitati proxi-
 ma, quorum sunt
 Regiones illæ, quæ existunt sub æquatoris circulo: quoniam causa celestis
 calefaciens ibi, est una tantum, scilicet Solis oppositio capitis, quæ non magnam in-
 fert impressionem, ut infert durabilitas oppositionis. Sub eiusmodi enim æquatoris
 circulo non opponitur sol capiti, nisi paucis diebus: quo fit, ut ibi commorantes,
 æqualitati plus proximi sint, quam in alijs locis.

ANNOTATIO.

Etsi Astronomi, & philosophorum non pauci, æquinoctialem zonam, quam Torridam appellant,
 inhabitabilem crediderint. Hac tamen nostra ætate, eos errasse deprehensum est, per eos qui ad nouos
 (ut aiunt) Indicos, & ad Chalecut, per Oceanum Atlanticum, ad austrum primò, deinde ad Orien-
 tem nautigantes, iter inuenere, ubi loca, ciuitates scilicet & oppida, hominum frequēti cultu habitata,
 sub æquinoctiali linea, se afferunt probantq; uidisse, quod Auicenna ueris perquirens rationibus, lu-
 ce clarius apparuit.

Frigida, quorum sunt
 Regiones, quæ magis à tropicis distant, aut uersus æquinoctialem lineam, aut
 uersus septentrionem: & quamquam frigiditas in terris, quæ ab ista reuolutione
 ad septentrionem longè sunt, sit maior, tamen regiones incoli possunt.

Respectu
 montium
 Calida
 Reuerberando radios solares, & in septentrione, ad ciuitatem, uel loca alicuius regionum se-
 ptentrionalium.
 Prohibendo uentum frigidum, uel inferendo calidum.
 Temperata
 Quæ ab oriente & septentrione simul discooperata sunt, & cooperta ab occidente & me-
 ridie simul.
 Frigida
 Prohibendo radios solis, cum mons est in parte orientis.
 Inferendo uentum, uel prohibendo calidum.

Terra
 situ, ui-
 delicet

Vicinitate ma-
 rium fiant loca
 In oriente humida magis.
 In occidente humida minus.
 In meridie humida crassa.
 In septentrione, humida & frigida,
 propter eius uenti frigiditatem,
 uolando super faciem aquæ.
 Hæc loca sunt putrefactioni præparata, si uentorum exsus-
 flatio à montibus reflectatur.

Separatione uentorum
 Naturali
 Orientalium
 Occidentalium
 Meridionalium
 Septentrionalium
 Fiunt loca
 Calida & sicca temperatè.
 Frigida & humida minus temperatè.
 Calida & humida
 Frigida & sicca
 Distemperatè.
 Accidentaliter
 Orientalium.
 Occidentalium.
 Meridionalium.
 Septentrionalium.
 Transseuntium per nives & glaciem, fiunt loca frigida.
 Transseuntium per deserta, adusta, fiunt loca calida.

Vide humanissime lector, quanta ingenij ratione princeps noster Astronomicorum, regionum tempe-
 ramenta, mathematicè dissecta, ad hanc nostræ medicinale scientiæ ueritatem reduxit, pluribus difficilli-
 ma uisa, & sobrie, & non sine grandi cōfusione ab alijs tractata: quæ omni semota cōfusione, hic ab Auicenna, & per nos distincta, comperies.

Profunditate, fiunt loca calidiora, cum plus solares radios comprehendant.
 Altitudine, fiunt loca frigidiora, cum minus solares percipiant radios.

Qualitate
 terre
 Naturaliter fiunt lo-
 ca, si ipsa terra fue-
 rit uel
 Lutoſa, siue coenosa, frigida & humida.
 Libera, frigida & sicca.
 Petroſa, frigida & sicca.
 Arenosa, frigida & sicca.
 Limosa foetida, frigida & humida & sicca, pro metallorum temperamento.
 Accidentaliter uerò à solaribus radijs alterata, temperamenta permutantur.

De temperamentis temporum anni, ex Hippocrate
& Galeno.Tempe-
ramen-
ta tēpo-
rum an-
ni, qua-
tuor,

Ver, temperatissimū & saluberrimū est. Nam in eo sicut in hyeme, non plus ualet frigidum quā calidū, neq; sicut in estate, minus siccitas humiditatisq; in eo spectes, neque sicut in estate, praevalente sicco, neq; sicut in hyeme exuperante humido. Ideoq; saluberrimum, & minime morbis qui mortem afferant, obnoxium: cuius principium est in eo, quod hyemem sequitur aequinoctium. Pueris enim, infantibus, adolescentibusq; tempus hoc omnino conferens, quo humana corpora laxari ac rarefieri incipiunt. Eius enim natura est, ut si aliquod corpus sanum excipiat, illud & saluberrimum seruet, & nihil ei de natura propria renouet. Verum ubi plena corpora euaserint, id totū quod profundo corpori uitiosorum humorū inest, a principalibus partibus ad eum tem transfert, & ad alias corporis partes. Quamobrem saepius non ex sui natura causare, sed palam facere hos morbos uidetur, scilicet

Furores.
Atrabilarios morbos.
Comitiales.
Profluvia sanguinis.
Anginas.
Grauedines.
Tusses.
Lepras.
Impetigines.
Vitilignes.
Pustulas ulcerosas.
Tubercula.
Articulorum dolores.
Rauedines.

Predictionum 3.
Aphorismorum 3.
Temperamentorum 1.

Libro

Aestas, calida & sicca. Nam cum in ea humor mutatur a sicco, & frigidum a calido, calidi & sicci temperamenti existit: cuius principium est, in ipso Pleiadum ortu. Senibus certe utilisima est, quo tempore in cibis pauca, & frequenter apponi debent. Haec enim celeres parit morbos, propterea quod in corporibus humores funduntur inutiles, & per totum corpus feruntur, atq; dissoluntur. Saepius autem sua caliditate humores adurit, & hos excitat morbos, scilicet

Vomitibus.
Alui profluvia.
Lippitudines.
Aurium dolores.
Oris ulcera.
Genitalium putredines.
Pustulas in summa cute.
Aegritudines omnes calidae.
Continuas.
Ardentes.
Tertianas.

Predictionum 3.
Aphorismorum 3.
Temperamentorum 3.

Libro

Autumnus, siccitate humiditatem uincit, qua ratione merito sicus appellatur. In calore uero et frigore mixtum quoddam ex ambobus statuatur. Nam eodem die in ipsa anni tempestate modo calor, modo frigus nos afficit: cuius principium est, oriente arcturo. Ipse namq; autumnus omnibus aetatibus, naturis, regionibusq; malus existit, quamquam calidis & humidis minus morbos acutissimos gignit, atq; mortiferos. Nam subsequitur aestiuū tempus, in quo uires corporū debilitate sunt, & multi humores assati, qui cum prius aestate diffarentur ab ambientis autumnī aeris frigiditate trudentur, & ad interiora compelluntur. Quamobrem hos execrables morbos saepius excitat, scilicet

Lienes.
Aquam inter cutem.
Tabes.
Stillicidia urinae.
Coxendicum dolores.
Anginas.
Ileos.
Comitiales.
Furores.
Atram bilem.
Febres { Quartanas.
Erraticas.
Intestinorum { Difficultates.
Leuitates.

Predictionum 3.
Aphorismorum 3.
Temperamentorum 1.

Libro

Hyems, cum in ea superet frigiditas caliditatem, & humiditas siccitatem, frigidi & humidi temperamenti dicitur: cuius principium Pleiadum occasu euenit. Hoc enim tempus consistentibus corporibus aptissimum est. In eo autem uentriculus calidissimus, ex caloris retrocessione existit, quapropter raro & plurimum cibi assumere concedendum, maxime idem prolongat morbos, ab ipso genitos, qui eiusmodi sunt, scilicet

Morbi laterales.
Pulmonis inflammationes.
Rauedines.
Tusses.
Pectoris dolores.
Lumborum dolores.
Capitis dolores.
Vertigines.
Apoplexiae.

Aphorismorum 1, 2.
Temperamentorum 1.

Libro

De temperamentis ætatum humani corporis, ex Hippocrate & Galeno.

Primæ, est calida & humida, sanguinea: & dicitur in tres, ut	Infantiam, quæ est à die ortus usque ad annos 4.	Hi enim plurimum sanguinis habent, quorum alteratrix facultas, & calor iuvenum maior est. Ideoq; ieiunium minimè tolerant, in cæteris uero facultatibus sunt inferiores, quibus si egrotare contigerit, ægrotant	Infantes	Oris ulceribus. Tussi. Vigilijs. Pavoribus. Umbilici inflammationibus. Aurium fluxionibus. Comitiali morbo. Vermibus.	Quadragesimo die.	Medicinarum definitionum.
	Pueritiam, quæ est ab anno quarto usque ad septimum.		Pueri	Gingivarum pruritu. Febribus diuturnis. Convulsionibus. Alui profluvijs. Vermibus. Epilepsia.	Septimo mense.	Prædictionum tertio.
	Adolescentiam, quæ est ab anno septimo, usque ad 14.		Adolescentes	Tonsillarum inflammationibus. Asthmate. Calculo. Rotundis uermibus. Strumis. Tuberculis. Sanguinis profluio.	Septimo anno.	Aphorismorum 1. 3.
				Horum aliqui iudicantur	In fine uitæ.	De symptomatum causis 3.
Secunda, calida est et sicca, cholericæ, quæ iuuentus siue pubertas appellatur, quæ tamē si sic dicatur, primū eius septennium calidum & humidum est, aliorū respectu. Hæc enim dimidium ipsius adolescentiæ in se continet, à 14. anno, ad 21. usq;. Quæ quidem pubertas, quam sit acutioris caliditatis quā infantia, pueritia & prima adolescentiæ pars, minus tamen caloris in se continet. Terminatur autem secunda hæc ætatis pars, quinto septennio, in qua si egrotare cōtingat, ægrotant iuuenes				Primo septennio, omnibus his morbis, quibus superius adolescentēs egrotare ostensum est.	Si septimū annū pertrāserint.	De sanitate tuenda 5.
				Comitiali morbo.	Nō naturaliter, sed ex accidente, propter eorum incontinentiam.	Medicinarum definitionum.
				Tabæ.		De symptomatum causis 3.
				Febribus acutis.		Aphorismorum 1. 3.
Tertia, quæ ætas consistentiæ appellatur, septimo terminatur septennio. Calida est & sicca. Melancholica, in qua multi infaniunt, & huiusmodi morbis ægrotant, nempe				Pleuritide.		Prædictionum 3.
				Ignis sacro.		Temperamentorum 1.
				Herpete.		
				Atrabilijs morbis.		
Quarta, senectus, in qua diminuitur animal, ac deficit paucior & diminuto calore, cum iam siccitas & frigiditas in eo pariter dominetur. Maxime ideoq; decipiuntur ij, qui senes tum frigidi tum humidi temperamenti esse cōtendunt, cum in eis excrementorū multitudo à siccitate proveniat. Ieiunium quidem senes minimè tolerare possunt, cum parū innati caloris habeant. Ideoq; crebris & paucis fomentis indigent, nam à multis extinguuntur. Quibus si ægrotare contingat, his præcipue morbis torquentur, uidelicet				Difficultate.		Libro
				Leuitate.		Aphorismorum 1. 3.
				Hæmorrhoidibus.		Temperamentorum 1. 2.
				Branchis.		Temperamentorum 2.
				Corizis.		
				Diffusionibus.		
				Calculo.		
				Articularibus morbis.		
				Spirandi difficultate.		
				Vrinæ		
				Stillicidijs.		
				Difficultatibus.		
				Vertigine.		
				Malo habitu.		
				Apoplexia.		
				Pruritu totius corporis.		
				Humiditate		
				Oculorum.		
				Narium.		
				Obtusione uisus.		
				Auditus grauitate.		
						Sanitatis tuendæ 5.
						De symptomatum causis 2.

Temperamēta ætatis humane: cuius quatuor sunt partes.

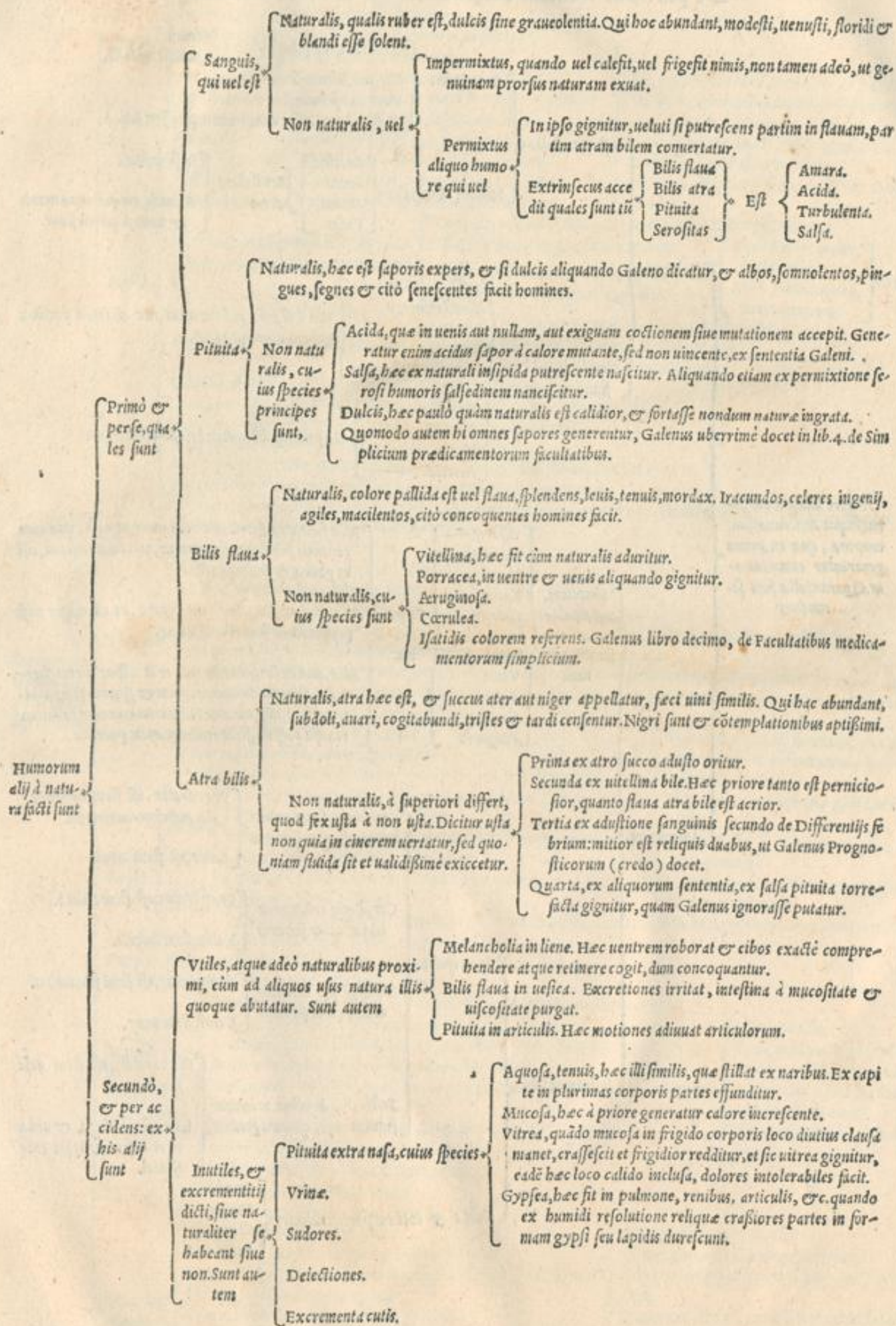
De humoribus, ex Galeno.

Humores humani corporis, quatuor, ut	Sanguis calidus et humidus, aëri correspondens,	Syncerus siue naturalis,	Ex hepate & uenis, qui ceteris rubicundior existit saporis dulcis, toti corpori nutrimentum præbens, & ex moderato hepatis calore generatur.	Libro	De cholera nigra. Medicinarum definitionum. De sanguinis missione. De crisiibus. De naturalibus facultatibus. Qui dicitur medicus.
		Commixtus siue præternaturalis,	Ex artexijs & corde, in quo exuperat: & hic colore quam plurimum flauior est, spiritualementi toti corpori præbens calorem & uitam.		
	Bilis flaua, calida & sicca igni consentiens,	Syncera, siue naturalis,	In hepate, in quo exuperat, ex aëria & leuiori portione sanguinis, eiusque pinguedine generatur: & est ceteris humoribus calidior & siccior, colore flaua, sapore semper amara, duplici usu à natura producta, uidelicet	Libro	De atra bile. Ad Glauconem primo. De naturalibus facultatibus. De usu partium. De crisiibus. Qui dicitur Medicus.
			Billiosas particulas nutriat.		
		Commixta siue præternaturalis,	Passida, commixtione humoris tenuioris & subtilioris, & generatur in uasis,	Libro	De inæquali intemperie. De atra bile.
			Vitellina, quæ magis proprie crocea nominatur, commixtum in se habens pituitosum, crassumque humorem, ouorum uitelis similem: generatur in uasis.		
	Pituita, frigida & humida, aquæ consentiens,	Syncera siue naturalis	Porracea (Græci <i>μυρμερὶς</i> uocant) in uentriculo generatur propter quorundam excrementorum cruditatem.	Libro	De atra bile. De naturalibus facultatibus.
			Eruginosa (Græci <i>ἰσχυρὴ</i> dicunt) quæ etiam in uentriculo oritur.		
		Commixta siue præternaturalis,	Cerulea siue caesia, quam Græci à caesio colore quo infiores uidentur, nominant <i>ἰσχυρὴ</i> . Hæc etiam in uentriculo ortum habet.	Libro	De naturalibus facultatibus.
			Est autem insipida, & animantibus tum salutaris tum naturalis existit, cuiusmodi instrumentum natura condidit, quo expurgari possit. Verum quia uelut ex dimidio coctum nutrimentum est, non utique uacuari talis succus desiderat, sed in ipso corpore alterari.		
	Atra bilis, frigida & sicca, terre similis,	Syncera siue naturalis	Duplici enim usu à natura producta est, uidelicet	Libro	Qui dicitur Medicus. De atra bile.
			Ut articulos humectet,		
		Commixta siue præternaturalis,	Ut cibum attrahat,	Libro	De morborum causis. De naturalibus facultatibus. Medicinarum diffinitionibus.
	Atra bilis, frigida & sicca, terre similis,	Syncera, siue naturalis, quæ uocatur a ter succus.	Vitreæ, fusæ uitro haud dissimilis, egregie frigida & crassa, dolores faciens, cum conclusa fuerit.	Libro	De sanitate tuenda. De locis affectis. De differentiis febrium. Aphorismorum tertio. De medicinarum definitionibus. De atra bile. De naturalibus facultatibus.
			Arida, minus frigida quam uitrea, sed magis quam dulcis.		
		Commixta, siue præternaturalis	Propter putredinem.	Libro	
			Salsa. Propter biliosam serositatem commixtam.		
	Atra bilis, frigida & sicca, terre similis,	Syncera, siue naturalis, quæ uocatur a ter succus.	Est sex sanguinis, in splene exuperans, secibus uini haud dissimilis, quæ in terrâ effusa non inducit feruorem, nisi forte sit ardenti febre præassata: & hæc non atra bilis, sed ater uocatur succus, duplici usu à natura productus, uidelicet	Libro	De locis affectis. 3. De differentiis febrium. De usu partium. De cholera nigra. Aphorismorum 3.
		Commixta, siue præternaturalis	A bile flaua præassata, tenuioris essentia, acido sapore, quæ terram radit, attollit & fermentat, quæ etiam à cholera fit uitelina adusta.	Libro	De locis affectis tertio. Aphorismorum tertio & quarto. De naturalibus facultatibus secundo.
			Ab atro succo, uidelicet ex eius assatione & putrefactione.		

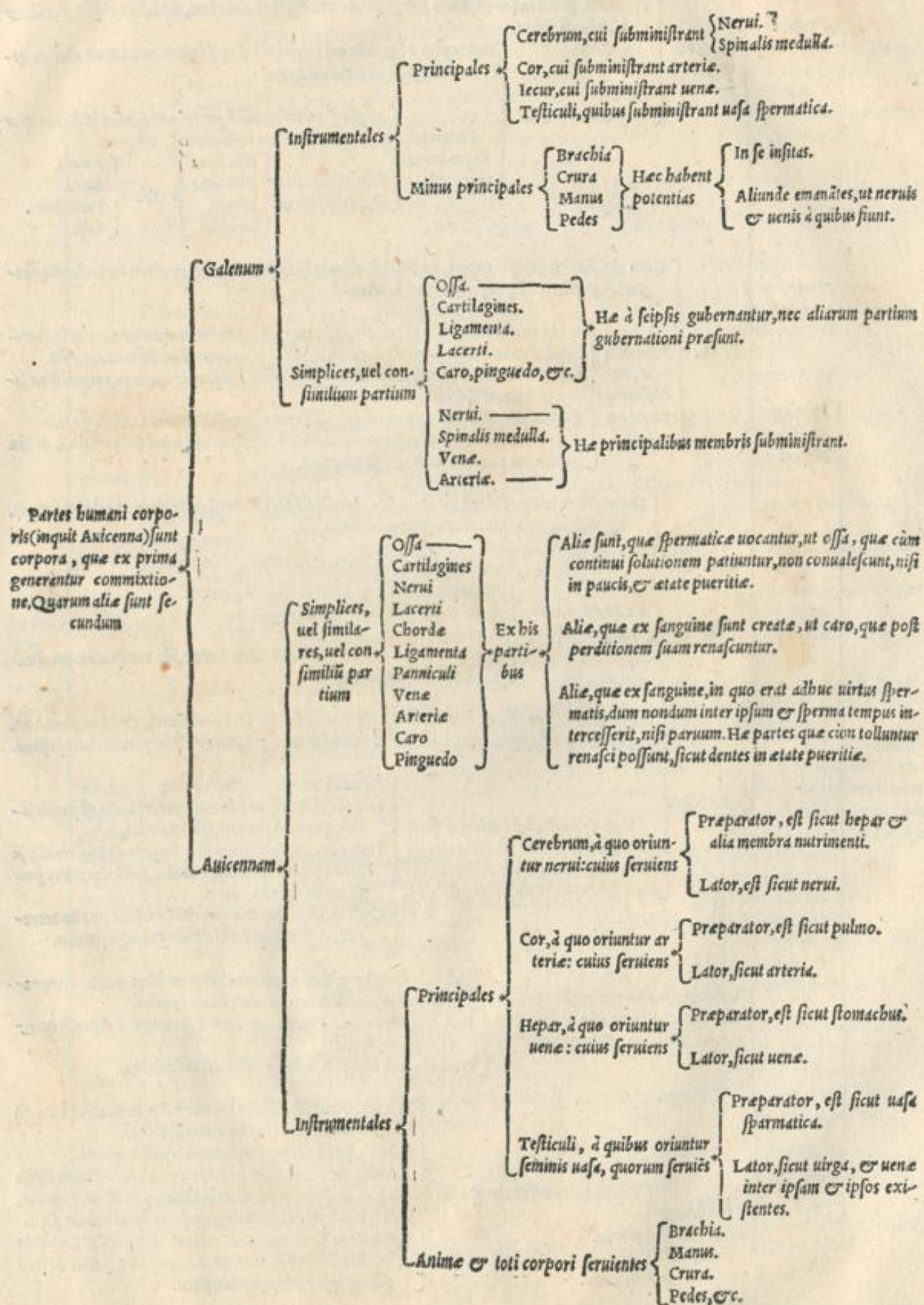
ANNOTATIO.

Galenus atram bilem, quæ à bile flaua præassata oritur, terram attollere, radere & fermentare fassus est. Auicenna uero minime hanc, sed illam quæ ab atro succo præassato provenit, id totum efficere, ut apud ipsum uidere licet.

De humoribus aliter, ex Galeno & alijs.

De partibus humani corporis, ex Galeno & Auicenna.

De exteriorum corporis partium nominibus, ex Galeni libro, qui dicitur Introductio, seu Medicus.

Partium exteriorum corporis nomina, et situs	Capitis	Frons, anterior pars, pilis uacua, supercilia excedens. Sinciput, supra fronte est, capillis instructum. Tempora, inter utrumlibet oculum & aures posita sunt. Vertex, inter occiput & sinciput medius est. Occiput, posteriorem capitis partem occupat, ad tendines usque. Cervix, caput excipit, cuius posteriores partes tendines appellantur.		Ala, quæ est pars earum aperta, refracta ab anteriori in posterius ipsis summitatibus inflexis cubiformis, sub qua semicirculus rotundus in mucronem exurgens, Græcè xyster appellatur. Conchula, cavum est ipsius auris. Meatus auditorius, foramen est in conchula medio.		
		Supercilia, sunt ubi frons à superioribus descendens, definit. Aures, ubi tempora cessant, emergunt. Quarum partes sunt Oculi supercilijs { Album inter ambos angulos contentum. subiacent, quo- { Circulus iris uocatur, pupillam ambiens. rum partes sunt { Pupilla, circuli medium uisum ministrans.				
		Palpebræ, quæ superius inferiusque oculum contegunt. Harum partes sunt { Tarsi, qui palpebrarum sunt extremitates, à quibus pili oriuntur. Cilia, pili dicuntur, à tarsis emergentes. Anguli, interioris oculi termini dicuntur, ubi palpebræ coalescunt. Quorum { Alter scilicet maior, iuxta nasum. Alter scilicet minor, iuxta tempora			Existit.	
		Nasus, oculos interiacet: cuius partes sunt tres, ut { Nares, utrinque sitæ, quibus animalia respirant. Pinnule, siue alæ, exterius apparentes. Interseptum, quod nares discriminat.				
	Facies	Concaua, dicuntur partes inter nasum & malas sitas. Malæ, quæ Præcis etiam genæ dicuntur, inter nasum & aures eminent. Maxillæ, ad mentum usque descendunt, & in mucronem desinunt. Mentum, totum illud est, quod labro inferiori subiacet. Mentum Græcè, pars illa uocatur, quæ superiori labro, statim sub naso existit. Os, quod intra labra describitur, & ab eis constituitur, & continetur.				
		Thoracis	Humeri, sub ceruice utrinque prominent, quorum uerticem angulum Græci nominant, quasi summum humerum. Claviculæ, existunt quæ à summis humeris uergunt. Inguli, inter claviculas habentur. Costæ, sub claviculis & brachijs utrinque sunt. Latus, utraque costarum regio dicitur. Pectus, in medio costarum locum habet. Pectus Græcis dicitur, dimidij ossis pectoris pars, usque ad cartilaginem, sub qua uentriculi os delitescit. Abdomen, sub pectore oritur, & ante ilia & hypochondria comprehendit. Subcartilagia, hæ dicuntur partes, quæ sub uentriculi ore ad partem anteriorem apparent, Græcis præcordia, latinis neoterici etiam præcordia, quamquam æquiuocè interiora uiscera uocemus præcordia, sed exteriora proprie. Inania siue ilea utrinque sub lateribus existunt. Umbilicus, illorum medium occupat. Sumen, sub umbilico oritur, Græcis ὄμφαλος. Pubes, quæ & aquaticulus dicitur, Græcis ἰσχίον, finis thoracis est.			
			Pudendorum	In uiris { Coles, postremo thoracis pendet: cuius partes sunt quatuor, ut { Testes, membro genitali subiacet. Scrotum, sinus est, qui testes continet, quod ὀρχίς Græcis dicitur. Anulus, siue fibula, quo testes circumdantur. Sinus, ea pudendi pars est, quæ pilis decoratur, Græcis ὄρχος. Alæ, quæ sinum ambiunt. Colliculum, Græcis ὄρχος, caruncula est inter alas, ad fixuram exorta. Hanc Aegyptij in uirginibus excidebant.	Glans, quæ eius est summitas, quæ foramen habet ad excretionem, ὀρχίς ab usu nuncupatur. Præputium, cutis est, quæ glandem contegit. Sutura, Græcis ὄρχος inferior pars in longum protensa. Taurus, Græcis τῆρας, pars est, quæ ad sedem producit.	
				In mulieribus { Sinus, ea pudendi pars est, quæ pilis decoratur, Græcis ὄρχος. Alæ, quæ sinum ambiunt. Colliculum, Græcis ὄρχος, caruncula est inter alas, ad fixuram exorta. Hanc Aegyptij in uirginibus excidebant.		
	Dorsi		Scapulae, in utroque latere habentur, Græcis ὀπῆρες. Spina, media ad amussim pars est, à collo ad anum usque descendens. Lumbi, ubi succingimur, spinam excipiunt.			
		Manuum, quæ ab humeris originem ducunt: partes sunt hæ,	Brachium, quod ab humero ad cubitum permeat, quæ manus flectitur. Cubitus, quo homines metiuntur, existit. Brachiale, est ubi cubitus definit, & cum summa manu coarctatur. Brachiale, Græcis ὀπῆρες, brachiali succedit, quasi postbrachiale. Nodi, Græci ὀφθαλμοὶ appellantur, à quibus digiti omnes oriuntur. Quorum { Summa manus, à brachiali dicitur. Vola, pars est, interior, iuxta pollicem, Græcis ὀφθαλμός. Vola, pars est, exterior, iuxta pollicem, Græcis ὀφθαλμός. Pecten, interior pars est, unde digiti prodeunt. Palma, concauum manus dicitur.		Pollex, maximus est. Index, post pollicem sequitur. Medius, post indicem prominet. Medicinalis, siue annularis, post medium uenit. Minimus, omnium postremus existit.	
	Coxarum, crurum et pedum		Coxæ, utraque sacri ossis parte existunt. Ischios, coxarum compago dicitur. Nates, in coxis sunt, carnosæ, uel magnæ quæ subsunt ossa, cōtegant. Femora, à coxis statim incipiunt. Crura, dicuntur à coxis ad extremas partes. Genua existunt, ubi femora committuntur cruribus. Poplites, genibus opponuntur. Tibia, à parte quidem { Anteriori Crea } Posteriori Sura } dicitur. Talus, postrema tibiæ pars est. Pes, sub ipso talo existit: cuius partes sunt septem, ut		Calx, qui posterior pars est. Talus, pars est à talo usque ad digitos. Interior pedis pars dicitur, quasi plantæ. Concauum, illud est, quod sub plantæ statim in medio imi pedis habetur. Plantæ, est quæ solum contingimus. Pecten, siue pectus est, quod post concauum ad digitos assurgit. Digiti, à pectine oriuntur, numero manuum digitis pares, non tamen eadem sortiti nomina, quoniam eosdem non præstant usus.	

De interiorum corporis partium nominibus, ex Galeno.

- Cerebellum, græcis *παρ' ὑποφάρυγγα*, in occipite collocatur, à quo dorsalis oritur medulla.
- ANNOTATIO.
- ¶ Dorsalem medullam, ex cerebro, nō ex cerebello oriri Vesalius cōprobat, lib. 7. cap. 4. cōtra Galenum.
- Ventriculi quatuor, animalis facultatis receptacula. nā inter duos anteriores, et quartū posteriōrē tertius existit.
- Camera siue Fornix, græcis *καμάριον* ὑπὸ τῆς *παραρρινοειδούς*, particula est in fornici modum conflatā, tertio incum-
bens uentriculo.
- Καμάριον*, particula est glandulosa, cōno persimilis, uentriculum medium in cerebro coniungens.
- Nates, græcis *καταρτιὰ* ὑπὸ τῆς *δυσμηνίας*, sunt corpora rotunda in utraq; parte illius mediū uentriculi, natium siue
testiculorum figuram referentes.
- Vermis, utrinq; circa basim, substantia una, pellicularis est, rubea, ab uno extremo ad aliud cuiuslibet uentricu-
li porrecta, totum meatū contegens. Est enim forma lignorum uermibus non ab similibus: hinc est quod cor-
pus hoc, græci *συνελκυστὶς* ἢ *καταρτις* uocat.
- In fundibulum, labrum siue peluis, græcis *πέλας* ὑπὸ τῆς *καταρτις*, ea pars dicitur, quæ à duobus canalibus, ex mediis
cerebri uentriculo procedentibus, pituitam palato excernendam assumit.
- Meninx
- Tenuis, passim Pia mater, græcis *χρυσώδης*, cerebrum uniuersum circumuelans.
- Crassa, dura mater dicitur, supra tenuem membranam extensa.
- Περικρανίου*, membrana est caluariam contegens.
- Rete mirabile, plexus est reticularis, ex ijs, quæ in caput ueniūt arterijs, ad cerebri basim p̄trac̄tus, græcis *δυστρομάριον* ἢ *πλέγμα*.
- ANNOTATIO.
- ¶ Reticulare plexum ab arteria soporali fieri, Vesalius affirmat lib. 7. cap. 12. & alibi, contra Galenum.
- Olfactus, organa, siue mamillares processus à priorum uentriculorum angustis terminis procedunt, animalem spiritum, præ-
cipue olfactus instrumento deferentes.
- Capitis
- Colatorium, dicuntur osium foramina, cribrum imitantia, quibus cerebrum excrementa in nasum transmittit, græcis *διὰ τῶν ὀστέων*.
- ¶ Vesalius contra Galenum lib. 1. cap. 11. attestatur nullum esse in capite os, excernendæ pituitæ conflatum, cui
foramina spongiam seu cribrum imitantia, insint. Ideoq; Galeni sententiam fictitiam esse fatetur.
- Neruis, qui græcis *νεῦρα* dicuntur ab una cerebri parte, qua uentriculi desinunt, prouenientibus.
- Oculi, qui his parti-
bus cō-
stit, ut
- Tunicis
- Anterioribus, quæ sunt
- Coniunctiua, græcis *συνιὸν*.
- Cornea, græcis *κρυσταλλίνη*.
- Vitrea, græcis *ὕαλος*.
- Aranea, græcis *ἀράχνη*.
- Posterioribus, quæ sunt
- Sclerotica, græcis *σκληρὸν*.
- Secundina, græcis *ὑποπύλαινα*.
- Retina, græcis *ἀμφιβλαστὴρ*.
- Humori-
bus, qui
sunt
- Vitreus, qui inter retinam tunicam & humorem crystallinum residet, græcis *ὕαλος*.
- Crystallinus, inter uitream & araneam tunicam locum habet, à quo uidendi facultas est, græcis *κρυσταλλίνη*.
- Albugineus, inter Secundinam & Retinam partem in totum spacium quod araneam ab uinea dissecat,
diffunditur, ὁ αὐτὸς ἔστι græcis dicitur.
- Os, cuius hæ sunt partes
- Lingua, locutionis instrumentum est.
- Palatum, totius oris tectum, græcis *ὀφθαλμοὶ* ἢ *ὀφθαλμοί*.
- Gingivæ, quæ dentibus basim conficiunt, superius inferiusq; in ore habentur.
- Tonsillæ utrinque, circa lingue radices sitæ sunt, græcis *παραρρινοειδές*.
- Coopertorium, particula illa est, à quo aspera tum clauditur, tum referatur arteria, græcis *παρ' ὑποφάρυγγα*.
- Vna, gurgulio, siue columella, in extremitati palati, super fauces pendet, græcis *παρ' ὑποφάρυγγα*.
- Hyoidæum os est, ex ipsa lingue radice, ἢ græce literæ persimile.
- Fauces, græcis *φάρυγξ*.
- Trachea arteria, canna est pulmonis: cuius caput græcis *καρφύλλιον* dicitur.
- Οὐροφάρυγξ*, meatus est, quo cibus in stomachum ingeritur. Aphris meri dicitur.
- Mediastinum, membrana est, pectus in duas partes discriminans, secundum eius longitudinem, græcis *διαφραγμα*,
πρόσθιον græcis, latinis latus. Regio costarum in utroque latere existit.
- Pulmo, siue uentilabrum, nota particula est, quæ tracheæ arteriæ connectitur.
- Cor, in pectore medio, sedem sibi a seiscit, in quo uitalis facultas continetur, græcis *καρδιά*.
- Capsula cordis, ueluti marsupium est, cor circumuelans, græcis *περικαρδίον* nominatur.
- Septum transversum, membrana est dura, spiritalia membra à nutritiis diuidens, græcis *διαφραγμα*.
- Ventriculus, est sacculus ad continendum cibum concoquendumq; procreatus, græcis *σπλῆν* appellatur.
- Πυλῶρος* græcis, dicitur inferius uentriculi ostiolum.
- Epar, naturalis facultatis sedes, prope uentriculum, dextrum latus sibi uendicat.
- Fel, sacculus est, bilem flauam continens, concauo hepatis annexus, græcis *χολή* dicitur.
- Splen, à sinistris uentriculo adhæret. Est enim sanguinis sentina, græcis *σπλῆν*.
- Omentum, rete est ualde pingue, uentriculum & intestina circumuelans, Aphri, xirbum, græci uerò *ἐντρίχιον*.
- Mesenterium, pinguis & glandulosa caro est, intestina uinciens, & ea dorso connectens.
- Ventris
- Intestina, sub uentriculo resident, quæ sex sunt, ut
- Primum, à uentriculo exortum, græcis *ἡσπυρίον* dicitur.
- Secundum, ieiunum
- Tertium, tenue
- Quartum, cæcum
- Quintum, *ἡσπυρίον*
- Sextum, rectum, ad anum descendens.
- Περικαρδίον* græci, Aphri uerò Siphach dicunt, pellicula est, uentrem uniuersum ambiens.
- Renes, in utroque latere lumbis inhaerent.
- Vesica, sacculus est urinam excernens.
- Οὐροφάρυγξ* græci uocant uenas, à renibus in uesicam permeantes.

De ossibus humani capitis, ex Galeno & Auicenna.

Naturalis, est ut sphaera quaedam oblonga, in qua tres principales cōspiciuntur suturae. Sphaerica quidē forma oblonga fuit, ut nervorum origines imitaret. Eminens deinde & in occipite, & syncipite, ut nervos tam ad frontem quā ad cervicem permeantes, custo direct. Sphaerica autem figura in capite duos habet usus, videlicet

Vnus recipiendo interiora. Nam figura rotunda est, maioris dimensionis, quā ea, quae est rectae lineae.

Alter respectu exteriorum. Quoniam figura sphaerica non obuiat occurrentibus, ut habens additamenta.

Prima, est quando caput ambas amiserit eminentias capitis, & sit caput ut sphaera, longitudinem & latitudinem habens aequales. In eiusmodi enim figura, duae tantū suturae apparebūt, bifariam inter se ipsas secantes. Vna quidē transversa ab aure, una ad alteram, reliqua uerō per mediam summitatem, uersus medium frontis, secundum reclinatū extēsa, ad imitationem x litterae graecae.

Secunda, est in qua, secundum frontem eminentia perit, quae amissa coronali commissura, eam quae secundum longitudinem est, cum sola lambdoide retinebit ad imitationem T litterae graecae.

Tertia, est in qua, quae secundum occipitium debet esse eminentia perijt, in hac enim lambdoide amittitur, & remanet coronalis, & ea pariter quae secundum longitudinem permeat, imitando figuram T litterae graecae.

Quarta, quae est omnino acuminati capitis, excogitari quidem potest, sed fieri non potest, ut si caput ad utrang; aurem efficeretur prominentius quā in fronte & occipite.

Vesalius lib. 1. cap. 6. octauum capiti os addit, in frontis ossis basi contentum, quod a Galeno nusquam describitur.

Vna sincipitis, graecis *σινκιπις*.
Duae uerticis, graecis *υερτικις*.
Duae temporum, graecis *τεμπορις*.
Vna occipitis, graecis *οκκιπις*.
Vna palato iungitur, cunei forma ducta, graecis *ακωνοειδης*.

Quae praestant duos usus, ut quod

Si quando cranium rumpatur, ne in id totum ruptura procedant, sed cessent in illis partibus, in quibus os quoque percussum cessat.

Galenus 9. de usu partium, capite 7. lib. de Ossibus.

In partibus unius ossis durities & molities, raritas & densitas, tenuitas & crassities non habeatur.

Auicenna 1. can.

aliquando coronalem suturā interfecans, etiā os ipsum frontis diuidit, quod non omnibus cōmune est. Ves. lib. 1. cap. 6.

Prima per synciput, graecis *σινκιπις*.
Alterā a uertice, per medium caput procedit, graecis *υερτικις*.
Tertium, occipitium a summo capite deducit ad aures, graecis *οκκιπις*.
Duae super aures, tempora a superiore capitis parte discernentes, quas *λεπορ* graeci uocant, *λεπορ* dicitur.

Quarum usus est

Vt per ea crassa meninx pericraeo corpuletur, & suspendatur.
Vt fuliginosarum superfluitatum transpiratio per os fiat.
Vt excidant sanguinis uasa, haec quidem intro, haec autem extra.
Vt ex nervis, a cerebro ortis, pericraeo et circumstantibus partibus, sensum tribuant.

Galenus lib. 8. 9. 11. de usu partium.

Substantia caernosa, siue spongiosa Vt inde ualentissimē cerebri excrementa transmitteret. existit, duplici de causa, uidelicet Vt leuius esset os, & cerebrum minime grauaret.

In auditus organo lib. 1. cap. 8. praeter alia, duo oscula commemorat Vesalius, quae Galeno non fuerant cognita.

Prima, ossa sunt lapidosa, graecis *λιθιν*, e quibus ea oriuntur ossa, quae processus colūniformis appellantur, in quibus auditorius continetur meatus.

Secunda, apud exortum habetur, quorum alter mammillaris dicitur, alter uerō iugalis ossis pars est.

Tertia, a temporibus occupatur.

Ossis iugalis, quod graecis *ιυγ* Anterior cum parte supercilij extrema, ad paruum oculi angulum continetur.

Posterior cum capitis osse, quod iuxta aurem habetur, coniungitur.

Maximae iuxta iugale os habentur ad eam usque partem quae mala appellatur, protense, quibus aliae duae adiacent particulae, quae scilicet narium foramenta ad palatum tendunt.

Magnae in oculis habentur.

Minimae iuxta magnam oculi angulum locantur.

Duae, in quibus incisorum firmantur dentes quanquam aliquibus una tantum dicatur.

Narium duae, quae suturis a medio superciliorum discernuntur.

Maxillae inferioris duae, quamuis quibusdam una tantum putetur, nam in mento suturam existit.

Duae, quae superiori maxillae, & ossi cuneiformi communes existunt.

Vna, quae os iugale secatur.

Altera, posterius tendens, sub eiusdem ossis concavo perficitur.

Altera sursum ad oculorum medium inferiorum ambitum uadit, ibique tripartitur. Nam

Prima pars, magnam prope angulum exterius in medium superciliorum procedit.

Secunda, per concavum sub eodem angulo ad communem capitis futuram uadit.

Tertia, in inferiorem oculi sedem, oculi ambitum inscendens, ad inum tendit, ibique capitis communi suturae iungitur.

Vna, utrinque a medio superciliorum incipit, & inter caninos & incisivos dentes defertur.

Altera quantum, scilicet extremū dentem ambit, cum ossis cuneiformis sutura conuenit.

Reliqua, cum recta palati sutura coniungitur.

Nasum intersecat, & medio superciliorum exorta.

Quae ossa dentium incisiuorum diuidit, & cum ea, quae per palatum fertur, iungitur.

Maxillae inferioris, quamuis quibusdam os unum tantum maxillae uideatur.

Maxillam inferiorem uno tantum osse constare, Vesalius lib. 1. cap. 10. contra Galenum asserit.

In suturis, & ossibus superioris maxillae, Ves. lib. 1. cap. 9. a Galeno pluribus in locis dissentit.

Si uis dentium numerum esse duos & triginta, certū scias, quorum

Osses anteriores, graecis *ανterior*.
Quatuor caninos, graecis *κανινο*.
Viginti molares, graecis *μολαι*.

B 3

De ossibus totius humani corporis, ex Galeno.

Calvariae siue capitis ossa, uideri possunt in praecedenti schemate.

OSSA
totius
humani
corpo-
ris, ut

Anterioris partis, sunt

Claviculae, clauae, iugula, graecis *κλαυκὺλα*, ab utroque latere summae pectoralis ossis extremitati annectuntur, extremitatibus autem alijs, cum scapularum osse coherent.

Os pectoris *σθηνος* graecis, septem constans ossibus, ab utroque latere, Lunam refrens, in cuius imo cartilago quaedam dependet, quae graecis *σφινδὺς* appellatur. Latinis uero malum granatum, quoniam ab aliquibus etiam os pectoris totum *σφινδὺς* dicatur.

¶ Os pectoralis tribus tantum ossibus constare, lib. 1. cap. 19. Ves. fatetur, totumque simul *σφινδὺς* uocatum esse, eo quod formam gladii manubrij referat.

Tho-
racis,

Colli, quod graecis *κορυμβος* dicitur, septem. Collum enim pars prima spinæ dorsæ existit, quæ *σπίνα* graecis dicitur. Hec enim uertebri, uel ut graeci dicunt *σπονδυλοι* uigintiquatuor constat, ab ipso occipitio incipiens, et usque ad os sacrum permeans.

Dorsi Metaphreni, graecis *μεταφρενικός*, quod secunda pars spinæ existit, duodecim.

Renum, Lumborum, graecis *λῦμβοι*, quæ ultima spinæ pars dicitur, quinque.

Costæ, graecis *κοστὰς*, in quolibet latere duodecim. Rarissime enim cernitur tridecima costa, tum et rarius undecima. Septem primæ pectoris ossibus, anteriori parte coherent. Octaua uero iuxta radicem xiphoidis cartilaginis est. Reliquæ autem quatuor, in obliquas partes thoracis finiunt, quæ tantum ab anterioribus partibus deficiunt, quantum etiam maiores sunt cæteris: omnes igitur retro uertebri dorsæ, nodo duplici, aliori coniunguntur. Quæcunque autem earum non attingunt pectus, nothæ, spuriaque uocantur, et sunt utrinque quinque.

Posterioris
partis, sunt

¶ Ves. lib. 1. cap. 9. Costis omnibus non par ad uertebbras obligit articulatio. Noue enim superiores dupli coarctantur articulo. Undecima autem et duodecima simplici, quemadmodum et decima rarissime duobus articulis, suæ comittitur uertebrae.

Scapulae, graecis *σκαπὺλα*, utrinque unum magnum post thoracem existit. Ambo enim cum osse occipitis.

¶ Ves. superiorem scapulae processum *ἀκρόμειον* uocantur, summum humerum appellat.

Spina ac etiam cum thoracis costis, et eo osse, quod gutture præiacet, musculorum opera copulatur.

Quarum ceruix in acetabulum definit, et cum humeri capite alligatur. Est autem huic osse alter interiori parte exiguus, acutusque processus, qui quum ancoræ, uel cornu rostri similitudinem referat, *ἀγκύλον* graecis appellatur, ac etiam *ἀγκύριον*.

Os sacrum, graecis *σάκρον*, fini dorsalis spinæ accumbit, et ex tribus componitur ossibus.

Coccigis, os est caudæ, et tribus constituitur ossibus.

¶ Ves. os sacrum ex ossibus constare fatetur. Coccigis uero quinque, prima et secunda figura. 19. cap. primi libri.

Brachij: sunt

Os humeri, adiutorium, brachium, graecis *βραχιον*.

Cubitus, Focile maius, graecis *κῦβιτις* dicitur, cuius extremitas, quæ Rascera coniungitur, *πυκνὸς* nuncupatur.

Radius, Focile minus, *ῥάδιος* graecis, os minus est inferioris brachij.

Brachiale, Rasceta, graecis *ῥάσκητις*, septem constat ossibus, duplici ordine distinctis.

Superior enim pars tribus, inferior uero quatuor componitur.

Manus: Postbrachiale, palma, pecten, graecis *μεταβραχιον*, ossibus quatuor conformatum est.

Digitus, graecis *δάκτυλος*, singuli externi conformatur ossibus, priori semper internodio in subsequenti sinum subeunte, uerum pollicis tantummodo prius internodium, ex transuerso ipsi postbrachiali annexum est.

Anche duo utrinque, unum magnum ac ualidissimum, quibus integris nullum nomen inditum est: nam late ipsorum superiores partes illius os, exteriores post femoris ingressum, inferioresque coxendicum, et quæ inde in anteriores protense, tenues ac forate, atque inter se in extremo conata sunt.

Pectinis ossa appellantur, utroque coxendici prægrande acetabulum inest, cum femoris capite nexu ualidissime copulatum.

Extre-
marum
par-
tium,

Crurum: ut Femur, Femur, os coxæ, quod ab osse Anche ad genu permeat, graecis *μυρμήκων*.

Rotula siue Patella, genu scuti instar, graecis *πτερυγία*.

Tibia, canna maior, Focile maius, graecis *ῥάδιος*, a genu ad talum continuè descendit: cuius anterior pars carne uacans, Crea dicitur.

Sura, os minus, quod genu non tangit, sed tibie per synarthrosin coarticulatur.

Malleoli, sunt tam tibie, quam suræ, extremæ processuum partes.

Talus, ab imis tibie suræque processibus comprehenditur, altera enim parte cum osse nauculari committitur. Talus enim graecis *ἀνδροειδής* dicitur.

Os nauiforme, siue nauculare, talo coniungitur, graecis *ναυαειδής*.

Calcis unum, quod rotundas partes, ex talo recipit, et geminos, quos habet excessus, in sinuum eius percommode inserit. Pars uero qua ingredimur, leniter rotunda, et latiuscula est.

Posterior uero rotunda est, tibieque rectitudinem longè excedit, totum os graecis *ῥάδιος*.

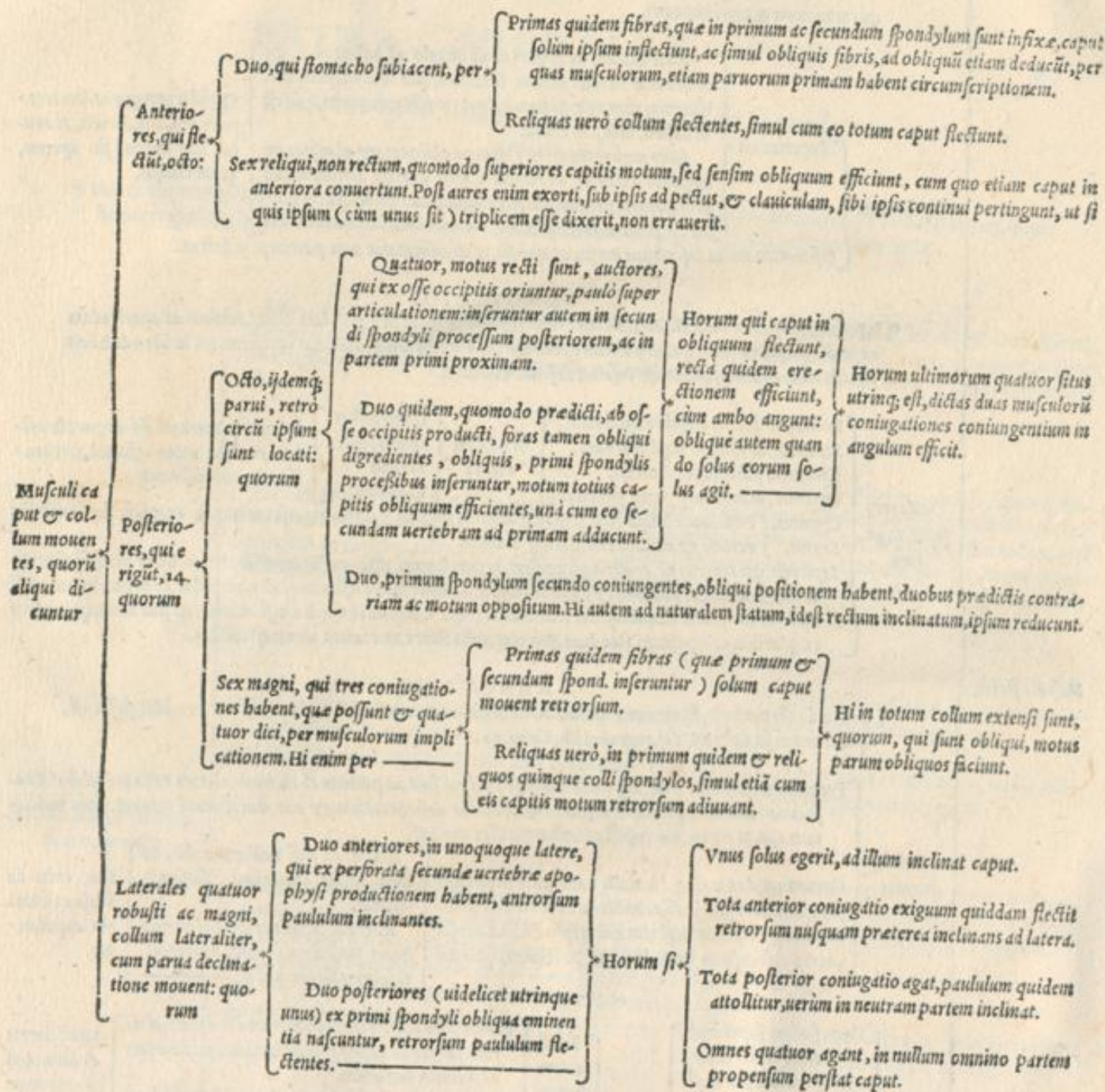
Rasceta pedis, graecis *ῥάσκητις*, quatuor ossibus constat, quarum maximum Cyboides graecis dicitur, reliqua uero nominibus carent. Hec enim nauiformi coherent.

Planta, pecten, graecis *πτερυγία*, ossibus quinque constituitur, rascetae inherentes.

Digitus quing. cunctique ternis internodijs constantes, magno tantum excepto, qui duobus tantum ossibus constructus est. Quorum alterum, scilicet pectini, contiguum est, unum ex sesaminis existit.

ANNOTATIO.

¶ Vesalius lib. 1. cap. 22. hallucinatur et ipse, asserens in ceruino corde nullum reperiri os præter cartilagineas magnæ arteriæ, et uenæ arterialis radices, quod uirilis et agnis commune esse contendit. Verum res aliter se habet, ut mihi saepius musculorum ceruorum corda secanti (in foemellis enim non reperitur) manifestè apparuit, nam osiculum (non dico cartilagineum) ab ipsis cartilaginibus longius semotum solidumque inueni. Quo fit, ut Ves. ipse, hac in re delusus euaserit.

De musculis caput & collum mouentibus,
ex Galeno.

VESALIUS LIBRO SECUNDO, CAP. XXVIII.

Caput autem uno proprio motu, uel quiescente etiam ceruice flectitur & extenditur, seu in posteriora anterioraq; fertur: ad latera autem, non nisi ceruici beneficio agi potest. Quandoquidem immota, rigidaq; ceruice, nemini ad humeros caput inclinare conceditur. Vtunque id parum re-
 flect, in quarto de administrandis sectionibus libro, Galeno uisum fuit. Ceterum præter flexionem & extensionem, quas caput quidem, mea-
 sententia, repugnanteq; Galeni placito, super primam ceruicis obit uertebam, alium etiam capiti motum, superiori libro largitum esse prodidi-
 mus, qui alter capitis proprius motus est: cuius ope instar rotæ quodammodo, ad axem circumducitur, siue flexum, siue extensum cum cer-
 uice, aut citra ceruicem fuerit, atque hunc ad secundam uertebam confici, contra Galeni dogmata dictum est.

De musculis faciei, ex Galeno 1x, x & xi. de Vsu partium, & Vesalio lib. 11.

Frontis unus, isq; ualde latus, multas neruorum fibras in se suscipiens: cuius cutem excoriari non licet, cum ipsi musculo sit coacta: cuius quidem usus est, ut supercilia, supertendant. Locum si secare aliquando contigerit, secundum quidem est per longum ipsius corporis, ne superciliarum motus destruat.

Hæc quidem ex Anatomicorum quorundam sententia, non ex se, dixisse Gal. ostenditur, eo quod palpebre motum uiderit ex recto cauterio in *αὐτῶν*, & ad totius ferme illius regionis combustionem, imo osium, ex qua motionem minime impediri.

Alter quidem in maiori oculi angulo ad nasum obliquus constitutus ad tarsi partem dimidiam, quæ illic est, peruenit. Hic enim cum agit, partem palpebre sibi continuam, quæ est ad nasum, deorsum trahit. Alter uero totus & ipse quoque obliquus, & ad minorem angulum extensus, ad reliquam tarsi partem dimidiam sibi propinquam prorumpit. Hic autem cum agit, reliquam palpebre partem sursum trahit. Quod si uterque eodem tempore tendunt, accidit, ut oculus non magis sit apertus, quam clausus.

Superiorum
Palpebrarum
Inferiorum nullus describitur musculus, quod fit, ut alicuius motus non particeps uideatur.

ANNOTATIO.

Superioris palpebre musculi, ab Auicenna tres reperiuntur. Nam per duos iam dictos, tertium ad aperiendum ex media palpebra exortum, ad frontem permeare cōscribit, id totum a Galeno accipiens, qui in libro de Locis affectis idem affirmat, quod tum Vesalius nesciuit damnare.

Primus, in dextro angulo explantatur, Secundus, in sinistro angulo oritur. Tertius, in parte super: situs est, Quartus, in inferiori parte firmatur, Quintus, Positione obliqui sunt, singuli quidem in singulis palpebris, uersus minorem angulum supra ac infra Sextus, extensi, & oculum circulariter mouent. Septimus, qui magnus est, constringit quidem, ac munit nerui illius mollis immisionem, oculum uero sursum at-tollit, & eleuat, ac nonnihil & simul cōuenit. Ad hunc igitur usum musculus hic factus, in orbem totam oculi radicem complectens, quibusdam Anatomicis triplex, alijs uero duplex esse uidetur. At siue unum quis ipsum ex pluribus compositum, siue duos, siue tres, uelit dicere, una tamen eorum est utilitas.

Oculorum
septē. Quo-
rum

Et oculum
mouet
Dextrorsum
Sinistrorsum
Sursum
Deorsum

Hi omnes acervati sui aponophrosibus circulum unum efficiunt, lati tendens in iride dismentis.

ANNOTATIO.

Gal. 10. de usu partium, septimum oculi musculum, simul cum neruo oriri, oculum ne foras procidat, fassus est, quam tamen sententiam Ves. reprobatur lib. 2. cap. 11.

Proprii duo, utrinque unus, isq; ualde durus, sed exigui sunt, ut partium ab eis mouendarum ratio postulabat. Enascuntur enim circa principia musculorum, ad labia descendunt, & alas diuersimodè mouent: cuius mobilitatis usus in repentinis exsufflationibus mirificè prodest.

Narium,
quorum

Communes, duo utrinque. A malis enim iuxta proprium superioris labri musculi, carneus quidē sed tenuis membraneusq; enascitur musculus, qui in ipso modicè, uersus priora descensu in duas diuiditur portiones, quarum Altera ad nasi radicem uadit, ut alam ipsam extrorsum, sursumq; moueat. Altera ad superiorem labri partem quam Mustacem uocant, proreptat, ut labrum sursum uelat.

Hæc enim de causa, communes appellantur.

Duo, scilicet superiores superiori labro deferuientes, parum sub malis enascuntur, Duo, scilicet inferiores inferiori labro simulant, ab ora ultima inferioris maxille oriuntur.

Labio-
rum qua-
tuor,
quorum

Ex his
octo
oriun-
tur mo-
tus

Primus, cum scilicet labra plurimum a se distant, alterum sursum ad nasum protensum, alterum deorsum ad mentum detractum. Secundus, quā simul cōmittuntur, altero a superiore loco deorsum, altero uero ab inferiore sursum protensum. Tertius, cum labia foras euertuntur, tensis exterioribus uillis. Quartus, cum labra intus implicantur. Obliqui quatuor, cum duo tantū mouentur, uidelicet Duo uersus malas. Duo uersus inferiores mandibulas.

Horū motus ab his magnificatur musculis, qui narium communes esse diximus,

Duo in uno quoq; tempore unus, qui a uerticis & frontis ossibus enascuntur, ac deinde con crescendo perreptant, & in cavitatem quandam, in ossibus capitis, ibi exculptam, descendunt, & ad iugale os usq; se recipiunt, inde in tendonem magnum exeuntes, maxilla inferioris curuo acumini infiguntur. Duo ex posterioribus capitis partibus exorti, prope ossa, quæ græcis *αὐτῶν* siue *αὐτῶν*, appellantur, maxilla inferiori infiguntur, statim post flexionem, ad eum usq; locum, qui est ad mentum.

Maxil-
le infe-
rioris
sex, ad

Claudendum
Aperiendum
Molendum

Duo græcis *μύση* dicuntur, eo quod isti proprie masticatores existant. Hi carnosam quoq; genarum partem cōstituunt, quos nonnulli utrūq; non simplicem musculum, sed triplicem esse existimant, quod tres ipsorum sunt aponeuroses, aut tēdones, aut in maxillas inferiores, inftar principiorū quorūdam, quorum Primus uersus zygomatis extremitatem por-rigitur. Secundus uersus inferiorem mandibulam permeat. Tertius, uelut basis quædā, prædictum utrūq; latus omnibus, maxilla inferioris memoratis partibus coniungens, secundum ipsius longitudinem extenditur.

PRIMA THEORICÆ PARS.

21

De musculis linguæ, ex Vesalio, libro secundo, capite XIX.

Hoc de linguæ musculis *ex Galeni libris* confici posse, minime datum est. Nam ea de administrandis sectionibus pars, in qua linguæ musculos proculdubio recensuit, unâ cum libris de Musculorum sectione, uel interijt, uel in tenebris latitat.

Duo quidem recti sunt, & impense crassi, obscureq; ab inuicem, ac si plures duobus essent aliquot locis discreti, qui ex media, superiori; osis, Y imaginem referentis sede, carnei, sed utrunque fungosi principium ducunt, ac secundum longitudinem linguæ protensi, ipsius medio rectâ inseruntur, quam contracti rectâ intro, & uelut ad posteriora uellunt.

Duo, ex duobus superioribus osis hyoidis ossiculis oriuntur, ac etiâ aliquando ab humilioribus ipsius hyoidis osis lateribus, quæ superioribus scutiformis cartilaginis processibus colligantur, principium sumant. Inde enim oblique quodammodo procedentes, linguæ lateribus implantantur. Quorum si

Alter uno remisso, laxatoq; tendatur, lingua, & potissimâ sua radice, in latus deorsum uellitur, at si simul uterque agat, lingua in neutram partem inclinâs deorsum, uersus interiora quoq; mouetur.

Duo similiter carnosî, & utrunq; crassi, duobus ductis opponuntur, ac à temporum ossium processibus, qui styli acusq; imaginem referunt, explantati, linguæ ad nuper dictorum fines innascuntur. Quorum si

Alter in se colligatur, lingua sursum trahitur ad alterum latus inclinatur.

Ambo simul conuelluntur, uersus interiora linguam sursum agunt.

Musculi linguæ euidentes
nonem: quorum

Duo, linguam ad inferiora trahentes, ac ad latera inuoluentes, qui ex inferioris maxillæ lateribus, intus ad dentium molarium indicem, utrinque lato, ac utrunque mucoso principio enati, linguæ secundum ipsius longitudinem, usque ad ligamenti finem, quo faucibus illa colligatur, sese inserunt, non quidem prorsus in linguæ medium, sed duorum, quos primos enumerauimus, musculorum latera. Quorum

Altero tantum suas fibras colligente, conspicua linguæ pars, antè sectionem, in contracti musculi latus conuictet.

Vtroque laborante, pertinaciter lingua faucibus recto motu adigitur.

Vnus, uidelicet nonus, ueluti carnea quædam moles existit, quæ ab interna quoque inferioris maxillæ sede ex menti regione enascitur. Hæc enim moles sursum, retrorsumq; ad fauces ducta, in linguæ radicem, amplam insertionem molitur. Ex hac enim lingua nunc contrahi uidetur ad

Mentum. —
Laborum medium latus.

Prout has il-
las ue laxat
& intendit
fibras.

Verum qui, qualesq; & quot numero linguam agant musculi, cognitu est quàm difficillimum. Adeo enim inuicem cōnectuntur, ipsorumq; fibræ mutuo tam uariè cōcunt, ut iustum numerum formantq; musculorum, & motuum linguæ differentias cognoscere non iniuria arduum censeatur. Imò linguæ constructionem hæcenus à nemine ad amussim perspectam fuisse, neque etiam ocus fore metuo adeo, ut fateri cogamur, eò Conditoris nostri in effigiendo ex terra Adamo artem industriamq; processisse, ut tota hæc non inueniatur, quantumuis longo temporis spacio, idq; à uiris illustribus indagata.

De musculis hyoidis, ex Vesalio libro secundo,
cap. xvii.

Hoc quoque schema ex Vesalio prodendum placuit, cum non nisi implicite à Galeno libro septimo & decimotertio de Vsu partium, & quarto de Administrandis sectionibus, de his tractatum fuerit.

Primus & secundus, qui unus tantum (propter eorum in sese compactionem) ab aliquibus habetur, scutiformi, laryngis cartilagini & asperæ arteriæ in collo exporrectus. Lato namq; & carneo principio ex eminentiori pectoris ossis sede, ad partem magis internam exoritur, rectaq; sursum tensus in anteriorem hyoidis ossis partem inseritur. Quorum usus est, ut

Os hyoidis deorsum retrahatur, si quando uolentius à superioribus musculis sursum uellatur.

Scutiformi cartilagini asperæq; arteriæ propugnaculi loco haberi possit.

Tertius & quartus, utrinque unus, his superioribus apponuntur, & ampli, breues, ac omni ex parte carnei, à maxilla inferiori, sub summo mento interius enascuntur, ac inde deorsum protensi, hyoidi ossi duobus primis contermini inseruntur. Quorum facultas est, os illud

Sursum opposito duobus primis motu
Modice in exteriora

Protrahere.

Proprij ossis, quorum

Quintus & sextus, ab utroque latere singuli admodum graciles, teretesq; sunt musculi, qui ab ossis temporis processuum radicibus, stylum, & galli calcaria imitantium, explantati hyoidis ossi inseruntur, ad latus amplitudinis, quam primi quatuor musculi occupant. His enim duobus musculis, ne os in dextrum aut sinistrum latus reuellatur munus creditum est, & præterea illud quoque sursum nonnihil, introrsumq; contrahunt.

Musculi Hyoidis ossis

Septimus & octauus, utrinque & singuli graciles longiq; uisuntur. Horum etenim principium, quod carneum est, ex latiori scapulae costa, iuxta ipsius ceruicis radicem obtinet, & sub musculo scapulam ad occipitiū trahenti occultatus, sursum oblique protenditur, sub musculo à pectoris ossi & clauicula, in mammillarem capitis processum inserto repit, & in eam tandem hyoidis regionem inseritur, in quam sextum & septimum, insertionem moliri dictum est. Quorum usus est ut

Motibus quinti & sexti musculi, eorum motus apponatur.

Os hyoidis { Deorsum }
{ Utrinque } Detrahant.

Non proprii, ex osse ipso originem mutant, alijs partibus inseruntur. Nam

Quatuor laryngi, ut melius sequenti schemate ostendatur.
Ceteri linguae, ut in superiori schemate habetur, inseruntur.

De musculis laryngis, ex Galeno, libro septimo,
cap. xi. & xii. de usu partium.

Quatuor, qui secunda primam cartilagine adhaerent, in animalibus magna uoce praeditis, inter quae & homo numeratur, reperiuntur. Deriuantur autem ex prima cartilagine scutiformi, ad secundam iuxta finem inferiorem utriusque cartilaginis, ubi trachea arteriam tangunt, & se inuicem ex magna cartilagine proueniunt ad secundam, extrorsum quidem duo musculi, introrsum autem duo utraque parte externis externi, internis interni prorsus aequales. Hi enim exacte angustat oram laryngis inferiorem, primam cartilagine secundam applicantes. Horum

Duo anteriores partes copulantes claudunt magnam laryngis cartilagine.

Duo profundas partes reserant.

Duodecim ipsius laryngis proprii communes, in tribus laryngis cartilaginibus, uidelicet

Quatuor, secundam cum tertia iungunt, & laryngis finem superiorem aperiant. Quorum qui

Parte sunt posteriore, cartilagine aritenoideam retroflectunt.

Obliqui sunt, ad obliquum plurimum deducunt.

Duo superioribus quatuor actionem contrariam, ac positionem habentes, claudunt exacte os superum laryngis ad internam capacitatem, primam cartilagine trahentes, quae similis est crumenis, quae contrahi solent, ob nervosarum membranarum, quibus circumplectitur multitudinem.

Duo in basi aritenoideos existunt. Verum in animalibus, uoce parua praeditis, non insunt, in quibus & simia numeratur. Horum quidem facultas est, basim tertiae cartilaginis constringere.

Duo ex inferioribus hyoideos ossis lateribus, originem habent, indeque secundum totam longitudinem primae cartilaginis, parte anteriore producantur. Quorum facultas est, a posterioribus primam cartilagine adducere, meatumque amplificare.

Communes, scutiformi tantum, & partibus adiacentibus, uidelicet

Duo, ab ipsa cartilagine exorti, sed ad pectoris os tendentes alijs duobus commiscuntur, in illis solium animalibus, quibus magna sunt, & totus larynx, & cartilago scutiformis. Hi enim

Partes cartilaginis contrahunt, trahuntque infra, asperam arteriam leuiter contrahunt atque constringunt, ut neque duplicetur quicquam in ea, neque compleretur, neque plurimum amplificetur, cum animal uult loqui.

Duo transversus, ex obliquis scutiformis partibus enati, deinde in orbem stomachum complectentes, simul inter se coeunt, & partes primae cartilaginis protrahunt, secundamque applicant, quo meatus astringatur.

ANNOTATIO EX VESALIO LIB. II. CAP. XI.

Communes Galenus octo enumerauit, tamen sex tantum explicauit, qui soli scutiformi cartilagini, non autem alijs duobus committuntur. Ego praeter eos sex, alios duos obseruavi, non quidam scutiformi cartilagini nexos, sed ipsi laryngis operculo, quapropter hi etiam inter eos, qui Galeno communes nuncupantur, referendi nequitiam ueniunt,

VESALIUS LIB. II. CAP. XXI.

Praeter hos sex, alios duos animaduerti musculos, ac ex media interiori ossis hyoidis sede explantatos, & utrinque singulos radice eius corporis, quod laryngis censetur operculum, insertos. Hi liquido admodum (si modo quis ipsorum nouerit administrationem) insui sese offerunt. Galeno tamen cum in nullis, quae hodie extant operibus ipsorum meminerit, incognitos fuisse opinor, non enim (quod forte quis arbitraretur) in communium laryngis musculorum numerum sunt reiciendi. Quamuis enim hos octo Galenus esse dixerit, & interim sex tantum descripserit, omnes tamen octo, primae cartilagini committi postmodum sermone subnexuit. Porro his duobus, id munus concreditum est, ut laryngis operculum cibus potuque depressum deinde eleuent: ipsorum namque principijs uersus hyoides os tractis, operculum illud erigi conspicitur.

De musculis scapularum, ex Galeno libro XIII.
de Vſu partium capite ultimo.

- Primus, ultimo loco inter brachij musculos numerabitur, qui sursum ad brachium fertur, scapulae parti inferiori inseritur, ipsam unā cum brachio ad inferiora trahit.
- Secundus, latus ac magnus, qui à spina scapulae enatus sursum ad os occipitis peruenit.
- Tertius, qui tenuis est, ab ipsa capitis osibus ortus, ipsi ad spine basim inseritur.
- Scapularum musculi septem, quorum
- Quartus, & quintus, scapulam ad totam animalis spinam adducunt. Quorum
- Altior ipsam inflectit sursum ad colli spondylos.
- Depressior abducit ad spondylos dorſi.
- Tensis uerò ambobus simul secundū proprii sui rectitudinem ad humerū, id est ad dorſum scapulae erigitur.
- Sextus, ex laterali primi spondyli apophysi exoritur, scapulae q̃ finibus, qui sunt ad acromium, inseritur, unā cum acromio, totam scapulam ad laterales colli partes trahit.
- Septimus, scapulam magis, quā prædictus, uersus anteriora trahens à lambdoide sutura enatus est, scapulae propè summam humeri, inseritur.

ANNOTATIO EX VESALIO, LIBRO II.
CAPITE XXVI.

¶ Scapula ipsa cum brachio agitur motibus, si illum duntaxat exceperis, quo brachium circumuertitur. Ceterum etsi Galenus scapulae nullum tribuit muscolum, qui proprio motu ad pectus antrosum uel scapulam ageret, & nos tamen hunc, illi priuatim ascribimus.

Galenus parum rectè prodidit hunc muscolum, qui brachij, ad dorſum uersus inferiora, motus autor est, scapulam quoque deorsum ducere.

Tertium ac quartum scapulae muscolum non dari in homine, etsi in simijs inueniatur, probat Vesalius contra Galenum.

De musculis brachij, ex Galeno, libro XIII. cap. ultimo,
de Vsu partium.

Primus ad mām oritur, magnitudine mediocris: qui brachium ad pectus adducit, brachiumq; trahit deorsum leniter, depressionisq; humilioris est author.

¶ Vesal. lib. 2. cap. 23. Minime quidem (ut Galenus autumat) musculus is, altioris brachij motus, ad pectus est author, imò scapulae gratia, ut scilicet eam ad pectus ducat, creatus est.

Secundus uerò contrā, ex editis pectoralis ossis partibus enatus, adductionis sursum est author.

Tertius, geminus est, aut duo coalescentes (utrouis enim modo de ijs dixeris, non errabis) ex toto pectoris osse oritur, cum enim

Ambo tenduntur, adducunt pectori os brachij totum, idq; æquabile atque in nullam partem propendens.

Alterum tantum tenditur, uidelicet si

Is qui ex inferioribus partibus oritur, humiliorem efficit adductionem. Verum non adeò humilem, ut prædictorum primus.

Alter uerò editiorem, non tamen editam adeò, ut prædictorum secundus.

Quartus, exiguus, qui à mammis attollitur, primo succedens, humilem brachij adductionem efficit.

Musculi brachium mo-
uentes undecim, quorū

Quintus, ad internam rectam uel regionem uertens, cui duo insunt capita, quorum

Vnum, uidelicet quod internis quidem partibus opomidos, ipsi dico clauis est insertus, ad internam regionem inclinat. Alterū, quod externis partibus scapulae spinæ adhaerescit, in demissioribus ipsius partibus, brachium extrorsum extēdit, parum à media, ac recta omnino extensione ad latus inclinās.

Tensis autem æquē fortiter ambobus brachium rectam planē ac mediam extensionem assumit, nusquam incli-
nans.

¶ Vesalius ibid. Præter hunc muscū (pace interim Galeni dixerim) nullus alius brachium pectori ad-
mouet. Nam quem inter brachij musculos primum enumerat, in homine neutiquam reperiens.

Sextus & septimus sursum utraque spinæ, que est ad scapulae partē, similem prædicto habent actionem. Nam si

Ambo simul tendantur, brachium sublimem prorsus tol-
lent.

Alter tantum agat, modicum ad latus inclinabit.

Octauus, ex maxima costæ in scapulae parte, brachium extrorsum abducit ijs, qui sunt ad pectus, oppositus, qui brachium sursum tollunt.

Nonus, ex inferiori fine costæ in scapula proficiscitur, & amplius quidem extra brachium circumagendo abducit.

Decimus, qui eiusdem costæ partem sinistram complectitur, minus quidem extra, sed deorsum magis brachium circum agit.

Undecimus, qui deprimat, ipsumq; retro agit: cui prædictus musculus paruus succedit, qui efficit, ne brachium dum depri-
mitur, ullam in partem inclinet.

ANNOTATIONES:

¶ Musculos tres Vesalius commemorat, brachium circum agentes.

¶ De brachij musculis, ac eorum motu, multa contra Galenum à Vesalio prodita sunt, quæ annotatunculis (ut solemus) æquē
referri nequeunt. Ideoq; si quis accuratius ea tractare uolet, Vesalium ipsum perlegat.

De musculis ulnæ & extremæ manus, ex Galeno, primo & secundo de Vsu partium.

Vnus minimus, & omnium musculorum interni cubiti tenuissimus, in superficie sub cuti apparet, mediam cubiti & radij regionem internam occupans. Minor quidem alijs, quoniam nullam mouet dearticulationem, nec ullus digitorum motus ei commissus est. Sed paulò ante carpi articulationem enascitur ab eo tendo: dilatari autem incipit ad illam primum, indeq; sub tota cuti manus summæ, internæ & digitorum extensus, uelut quedam cutis secunda, alba & exanguis apparet, hunc usum præstans, ut eam internam cutim, in corporum contactu, minus uersatilem, depilem, & tota cuti reliqua, sensibiliorem efficiat, ad certam tractilium qualitatum dignotionem.

Maiores minores subiectus, inter cubitum & radium delitescens, ad carpum fertur, ibiq; in quinq; tendones scinditur. Quorum quatuor primo & tertio, quatuor digitorum articulo inseruntur. Sed primo articulo non sunt cōiuncti, nimirum per ligamentū membranosum. Quintus uero per medium uole, tanquam ex circulo delatus, secundo & tertio pollicis articulo inseritur. Præterea huius musculi quatuor tendonibus in uola, alij singuli stricci, & longi adherent, qui ad primi quatuor digitorum articuli flexionem auxiliantur.

Duo, qui digitos flectunt, quorum

Interiores, quorum sunt septem

Minor maiori, per medium cubitum insidet, recta ad carpum excurrens, ubi in quatuor tendones scinditur, tendones angulos æquales efficientes, secundo quatuor digitorum articulo, uel ipsum solum moueant, inseruntur. Qui quidem tendones paulò antes quàm ad secundum articulum peruenerint, ibi rursus singuli bifariam finduntur, & utraque parte amplificata circa subiectos tendones, qui primum & tertium articulum flectunt, inuoluuntur, ipsiq; inde transitum præbent ad tertiam digitorum articulationem.

Duo à lateribus duorum præcedentium adiacentes, carpum flectunt, quorum

Alter ad pollicem prælonge euidam apophysi cartilagineæ, primi in carpo ossis, tendone bifido implantatur: nec tñus huic symphysis soli committitur, sed usque ad metacarpium adducitur, & ibi applicatur, ad principium ossium medio digito, & indici prælocatorum.

Hi cartilagineis ossibus carpi tendonibus obliquis inseruntur, quod etiam cum externis carpum extendentibus, extremam manum cum carpo ad pronum supinumq; circumducitur.

Alter ad paruum digitum, octauo ossi carpi cartilagineo, tendone simplici inseritur.

Duo lati tendonibus carentes ad pronum agunt, quippe fieri non potuit ut ex locis tam continuis tendones crearentur. Orti enim in cubito ad radium membranosa quadam parte, pertinent.

Vnus & is quidem maximus, in superficie sub ipsa cute locatus est, mediamq; maximè totius membri regionem externam obtinens. Qui in carpo scissus, quatuor tendones, tribus quatuor digitorum articulis distribuit, solus hos extensurus. Sed primo & secundo articulo, per ligamentum membranosum tantum coniuncti sunt.

Duo exiles, qui superiori adiacent, quorum

Superior indicem à pollice suis tendonibus abducit. Inferior paruo & annulari eiusdem actionis gratia tendones amittit.

Horum digitorum tribus articulis, dextris ad dextra, sinistris ad sinistra, extrinsecus hi tendones immittuntur ad latus.

Duo superiori primo incumbentes, pollicis gratia facti sunt, ut eum recte subuertant, quorum

Vnus radio superstratus interiora uersus tribus pollicis internodijs ad latus inseritur, ut maximum ab indice abducatur. Alter priori illi adeò coheret, ut unum esse iudicet. Hi enim ad carpum tendens, in duas diuiscatur partes, &

Alter extrema pollicis regioni inseritur, ut illum indici abducatur. Altera carpo insinuaturs eius extensionem ad latera promouens.

Duo carpum extendentes, & interna parte flectentes, hiq; utrobq; singuli, quorum

Alter ad indicem. Alter ad minimum.

His enim extendentibus cōmemoratisq; flectentibus, manus extrema, ad pronum supinumq; ducitur.

¶ Vt lib. 2. cap. 43. musculos digitos mouentes uiginti octo ostendit, ac in aliquibus motibus describens deerrasse Gal. ostendit.

Duo, qui regione hac, quæ ossa secundum longitudinem occupata interiacet, quorum

Alter internis similis in os radij immittitur. Alter à cubiti tuberculo obliq; per exteriora, ad caput radij quod carpum spectat, inseritur.

Hi ad supinum operantur.

Pollicis duo, quorum

Vnus abducentis, ab alijs digitis pollicem, musculi actionem excipit. Alter actionem abducentis ad indicem immittitur.

Extrema manus, 7.

Minimi, unus qui ex uola ei immittitur, Vt abducentis paruum digitum tendonis, actionem accipiat. duplicem ipsi præbens usum, uidelicet Vt suo uentre uolam exactè concuam reddat.

Digitis ceteris, communes quatuor, qui palmæ ossa interiacentes, tendones tribus digitorum articulis introrsum uersus distribuant. Hi etenim quatuor, ceteros alios digitos ad pollicem agunt.

Præter hos septem, extremae manus musculos, alij parui sunt, qui inter ossa metacarpij, palmæ subiacent. Hos Anatomici priores omnino ignorauerunt. Sicuti & Galenus multo tempore, quos tandem inuenit, ut ipse fatetur libro primo de annotationibus administrat: Ex his bini ad primum cuiusq; digiti articulum intrinsecus perueniunt, ac obliquos iam quoq; attingunt. Quapropter & flexum, non rigidum omnino, neq; indeclinabilem efficiunt, sed leuiter in latus inclinant, ut unusquisq; ipsorum tensus primum flectat articulum, modicè inclinando. Ambo uero in rectum singulos digitos agunt, nullam in partem declinantes.

De musculis thoracis, ex Vesalio, lib. secundo, cap. xxxv.

Duo utrinque, scilicet unus ex interiori inferioriq; clavicula regione, secundum ipsius longitudinem, qua primam utrinque respicit costam, exoritur. Hi enim fibras impense obliquas, ac propemodum transversas obtinent, quæ à claviculis antrosum procedentes, supernis thoracis costis, & nonnihil pectoris ossi, implantantur.

Horum
usu { Primæ costæ, sursum uersus exteriora retrahuntur. Thorax, eaq; ratione ibidem dilatur.

Duo utrinque, scilicet unus carnosus principio, ex tota scapularum basi enascitur, deinde costis exporrecti, admodum latefunt, tenuiores tantisper redditi, donec primæ, secundæ, tertiæ, quartæ, quintæ, sextæ, septimæ, & octavæ, aliquando & nonnæ thoracis costis sese inserunt.

Horum fibræ, si quando ad suum principium tenduntur, uniuersas costas (preter inferiores) uersus exteriora uellunt thoracem dilatantes.

¶ Etsi hi musculi secundi in hominibus sic se habeant, in canibus tamen & caudacis similibus aliter reperiuntur. Nam non solum omnibus his enumeratis costis inseruntur, uerum & plerisque; cervicis uertebrae processibus.

Duo utrinque, scilicet unus ex trium inferiorum cervicis uertebrae, ac primæ thoracis uertebrae spinis, membraneo latoq; exoritur principio, ac deinde primo caput mouentium musculorum pari, & hac sede repositis, dorsum thoracemq; mouentibus musculis instrati, in priora decliues, exporriguntur, carni euadentes, latiq; musculi naturam ostendentes, simulatq; primi illius paris externum latus superauere. Deinde ubi primam thoracis costam contingunt, in latera sensim oblique ducti, in tres ueluti digitos tripartitiuntur, singulos tribus quatuor primarum costarum interuallis exporrigentes, illisq; sese costis inserentes.

Horum munere thorax attollitur, ac etiam extenditur.

¶ Præter hos duos, in ordine tertios, alij duo in similibus reperiuntur atq; canibus, qui simul cum istis eosdem præstant usus. Sed tamen in homine nusquam reperiuntur.

Duo utrinque, scilicet unus ad dorsum mouentium musculorum latera, costarum, radicibus, & transversorum uertebrae processuum apicibus exporriguntur. Originem suam ducentes ex posteriori ossis sacri regione, & interiori ilium ossis sede. Hinc cum undecimo dorsum mouente musculo, transversis uertebrae lumborum processibus innixi sursum deducuntur. Quoniam primum uero uterq; simul duodecimam thoracis respiciunt uertebrae, à dorsum mouente undecimo, notatu digno interuallo adeo absecedunt, ut imbi in curiose secantibus ex illo principium sumere uiderentur. Hinc modice sursum obliqui in latus conscendunt, & decem superioribus costis, tendentes pullulant. Qui costarum tuberculis inseruntur, cessant autem ad primam thoracis uertebrae, interdum tamen adeo conscendunt, ut & transverso septimæ cervicis uertebrae processui tendentem quoque, non minus quam costis offerant.

Hi infimas thoracis costas, ac reliquas omnes deorsum trahunt, ac denique thoracem arctant.

¶ Duo præter istos, his quatuor ordine positis, adhuc ab aliquibus Anatomicis thoraci tribuuntur musculi, quibus tantum canes abundant. Nam in homine uisi nequaquam fuerunt.

Musculi thoracis complures, quoru

Duo utrinque, scilicet unus in posterioris thoracis sede, secundum inferiora collocatur, originem membranam latamq; ducentes, ex undecimæ & duodecimæ, ac aliquando decimæ thoracis uertebrae spinis. Principium hoc musculi dorsum agentibus, supersteruntur, transversim rectè in priora porrectum. Vbi autem septimus musculus hos transcendit, costarumq; ossibus committitur, statim carnis adaugetur fibris, & tandem uelut in aliquot diuisus digitos nonæ, decimæ, undecimæ & duodecimæ costarum interuallis, ipsisq; sese costis inserunt.

Horum munere costæ, quibus inseruntur, thoraxq; distenditur.

Duo utrinque, scilicet unus in thoracis cavitatem situm sibi peculiariter uendicat, extenduntur autem per uniuersum pectoris ossis latus, sub tota uerarum costarum cartilaginum regione, propemodum costarum os, exteriori ipsius latere contingentes. Sunt autem hi musculi triangulares, ex duobus longissimis lateribus, & uno breui constructi, & tenues omniq; ex parte carnosus. Adnascuntur autem omnibus uerarum costarum cartilaginibus, illas ad pectoris os, in sinum nimirum, quibus illæ inarticulantur, attrahentes, & eo motu thoracem arctantes, & costarum cartilagine inuicem colligantes.

Duo & uiginti, ac deinde duodecim utrinque, scilicet qui inter costales dicuntur. Nam in singulis uerarum costarum interuallis, quæ utrinque 6 sunt, quaterni, in reliquis quinque bini reperiuntur. Quorum aliqui dicuntur

Exteriores, quoniam exterius positionem habent, originem ducentes, simulatq; costæ à transverso uertebrae processu in anteriora oblique prorepit, principium habent, ac fibræ constant ex superiori costæ, in inferiorem oblique in priora deorsum prorepit. Hi inferiorem costam superiori adducunt.

Interiores, quoniam interius positi sunt. Hi enim qua uertebrae corporibus proximi sunt, ex inferioris costæ superioris sede, in elatiore costæ inferiorem sedem, fibræ oblique sursum in priora protensas mittunt. Harum uero fibrarum situs exterius contrarius existit. Nam exteriores ad x literæ similitudinem intersecant fibræ. Hi superiorem costam inferiori adducunt.

Hi omnes musculi simul thoracem arctant & angustiorē efficiunt. Produxit enim natura inter costales musculos cum fortiori motu impetuq; ad efflationem, uocem, tussim, sternutationem, facium excretionem, ad partium facilius excludendum, breuiter ad thoracis compressionem, quam ad inspirationem indigeant. Verum Galenus intercostalium beneficio musculorum thoracem stringi & laxari constat. Nam exteriores expirationem, interiores uero inspirationem moliri prodidit. Interdum uero non sibi constans, exterioris inspirationi, interiores autem expirationi præesse uoluit.

Vnus utriusq; lateri communis, quem greci *σπλην* & *σπλην*, latini uero septum transversum & præcordia aliquando uocant. Hic enim neq; situs, neq; forma ulli totius corporis musculo respondet. Siquidem amplius est, & orbicularis, & in ipsius medio principium gerit. Huius munus est, ut adhuc in uiuentibus animalibus patet, proprio motu ossis pectoris, inferiorem terminum, & spuriarum costarum extrema, ad suum caput, tanquam ad centrum, intro trahere, ac non nihil quoq; sursum uellere. Septi enim transversæ caput in medio mouendarum partium reponitur, & elatiore sui capitis sedi, quæ thoracis amplitudinem respicit, nervi à ceruice decurrentes, inseruntur. Quam itaq; septum in se conuellit, & spuriarum costarum extrema quodammodo ad centrum colligit, solam inferiorem, eandemq; anteriorem thoracis partem, quam spuriarum costarum cartilagine constituit, arctat. Posteriores uero, quæ ab harum cartilagine ad uertebrae usq; habetur, dilatat, ac inuicem quinque inferiores costas dirimit, unâ cum sexta ac septima thoracis costis, quarum etiam cartilaginibus septum applantantur.

De musculis dorsalibus, ex Vesalio, lib. secundo, cap. xxxviii.

Primus qui parem in altero latere, secundū habet, a quinta thoracis uerthebrae corporis latere principium sumit, & sursum oblique conscendens, uersus medium magis quartae thoracis uerthebrae corporis obliquo fibrarum ductu proficiscitur. Fibrae namque eius ab exterioribus, sursum oblique in anteriora prorepunt adeo, ut iam ad tertiam thoracis uerthebrae corpus utriusque lateris musculi ampliores facti, inuicem quodammodo uiciniore siant, quousque sensim mutuo appropinquantes, ad anticam primae ceruicis uerthebrae sedem usque conscenderint: cuius ibidem extuberanti processui, nervosa insertione simul ambo coeunt, tanquam trianguli uertice inseruntur, non admodum manifeste occipitis ossi, ad anteriorem dorsalis medulae foraminis sedem implantati. Horum enim munere, ceruix ipsa proprio motu, & obscure caput ipsum flectitur, diuersis modis. Nam cum eiusmodi musculi

Ambo simul agunt, recta efficitur ceruicis flexio. Soli, uidelicet alter ipsorum tantum in se colligitur, in contracti lateris ceruix inclinatur.

¶ Annotatio ex Ves. Ego hos musculos, duorum duntaxat loco, ut scilicet unus utriusque habeatur numero, semper habui, quamuis ex Galeni sententia singulos, duorum uice, aut trium etiam nonnulli enumerasse uideantur. Caterum hi musculi non solum ceruicem credantur flectere, sed etiam thoracis uerthebras superiores. Quod uero Galenus parum recte in 13. de Usu partium, hos musculos caput releuare & sursum ducere docuerit, neminem latere sat scio.

Tertius & quartus, quorum alter in dextro est latere, alter uero in sinistro. Dexter ex superiori, exteriorique primae thoracis costae sede, carnosus enascitur, sensimque arctatur, & in omnium ceruicis uerthebrarum transuersis processibus, interius implantatur, fibras sursum oblique producent. Fibrae enim a costae regione uerthebris proxima principium ducentes, in transuersum sepius ceruicis uerthebrae processum inseruntur. Deinde huic sedi proximè in ortu subsequentes, transuerso sextae uerthebrae processui adnascuntur, atque ita continua semper serie insertionem moliantur, ut illae tandem, quae costae cartilagini proximae sunt, primis ceruicis uerthebris implantentur, totusque musculus triangularem figuram referat: cuius latus

Primum, primae thoracis costae exporrigitur. Secundum, ad ceruicis logarithmum, ipsiusque in transuerso processus insertionem fertur. Tertium, a costae cartilagine ad transuersum primae ceruicis uerthebrae processum deducitur. Horum munus in proximè subsequenti bus dicitur.

Quintus, qui sextum in sinistro latere sibi parem sortitur, principium in dorso assumit, ex transuerso sextae thoracis uerthebrae processus radice, ad primum eius uerthebrae posterioris processus, seu spinæ exortum. Hinc enim ascendens, ex reliquarum quinque superiorum thoracis uerthebrarum transuersis processibus enascitur, sensim crassior ualidiorque redditus, quousque in externam sedem transuersi, processus septimae ceruicis uerthebrae insertionem tenet. Huic enim primum inseritur, ac deinde reliquarum omnium ceruicis uerthebrarum transuersis processibus, ad anteriorem eorundem sedem quamquam inuolunt, in transuersum primae uerthebrae processum perficiat. Hic enim si

Cum tertio pariter agat, recto quidem ductu, ceruix duntaxat in dextrum latus inclinatur. Quiescat, & tertius tantum agat, in latus quidem, sed magis antrorsum ceruix conuertitur. Ipse solus agat, in posteriora magis ceruix adducitur.

Musculi dorsales, quindecim quorum

Septimus, cui in sinistro latere octauus respondet, a septimae thoracis uerthebrae spinæ radice, deinde & a reliquarum succedentium uerthebrarum spinarum quoque radicibus exoritur. Hic enim ad ceruicem exporrectus, infimam eius uerthebram contingit, amplior ab illa euadit, enatas perpetuo fibras spinæ superioris uerthebrae tantisper inserens, donec ualidissime in totam inferiorem spinæ secundae ceruicis uerthebrae sedem implantetur, dexterque musculus sinistro coniungatur. Horum si

Uterque simul contrahatur, rectam ceruicis extensionem faciunt. Dexter tantum egerit, dextrorsum ceruix inclinabitur. Sinister tantum operabitur, sinistrorsum ceruix omnino conuertetur.

Nonus, cui in sinistro latere decimus apponitur, enascitur ex posteriori superiori ossis illius cavitatis sede, quae a regione superioris sedis primi sacri ossis transuersi processus habetur, deinde etiam ex tota illa ossis sacri quoque parte exoritur, et sursum ad duodecimam ultimamque thoracis costam procieditur & inseritur. Ab interno autem latere, transuersis omnium quinque lumborum uerthebrarum processibus, secundum ipsarum longitudinem, ab interna sede inseritur, lateribus etiam uerthebrarum, unde nervi primi emergunt, applantatur. Huic enim & decimo inferioris dorso partis, lumborum scilicet uerthebrarum, flectendi munus conceditur est. Nam cum

Ambo simul agunt, rectam Flexionem parant. Quisque per se, obliquam

¶ Quam uero dilucide uereque Galenus hos musculos, seu lumborum carnes descriperit, & num etiam similes, aut canini (qui hic musculus admodum ab homine uariatur) ipsius enarratio conueniat, penes te esto iudicium. Ipsa enim similes non admodum quadrat, & longè minus homini.

Undecimus, cui in sinistro latere duodecimus comparet ab infima ossis sacri sede, ad primam usque thoracis uerthebrae exporrigitur, transuersis omnibus thoracis uerthebrarum processibus inmixtus, quibus singulis ex interna sede tendinem instar ansulae cuiusdam exporrigitur. Horum etenim ope thoracis lumbosque recta, ac etiam in latera extendi euenit. Nā si

Ambo & quae contrahantur, tota pars cui inseruntur, in neutrum latus uergens extenditur. Alter tantum protendatur, in ipsius latus spinæ inuoluitur.

¶ Ex sex sequentibus musculis, hi soli, qui undecimo & duodecimo loco numerantur, Galeno cogniti tantum fuisse, quamquam etiam minus recte descriptionem eorum nobis tradiderit.

Decimus tertius, cui in sinistro latere decimus quartus respondet, atque sub undecimo occultitur ab illa ossis sacri sede principium obtinet, quae ab ipsius spinæ ad connexum eius, cum ilium osse pertinet. Hinc ad transuersum, quintae lumborum uerthebrae processum ducitur, & illuc a transuersis reliquarum uerthebrarum processibus initium ducens, ad undecimam usque thoracis uerthebrae spinam conscendit. Exortus enim quem decimus tertius musculus ab osse sacro ducit, sui coniugis exortui contiguus est, quemadmodum etiam per reliquum in altiora progressum praesentes musculi inuicem committuntur, & ex inferiorum uerthebrarum transuersis processibus, & spinarum radicibus enatae in totam superiorum uerthebrarum in posteriori sede amplitudinem perpetuo sese inserunt: quorum his

Ambobus contractis musculis, tota illa spinæ pars, cui committuntur, appositissime extenditur. Altero in se tantum collecto, in obliquum haec dorso pars contrahitur.

Quintus decimus & sextus decimus, utriusque scilicet unus, ab undecima thoracis uerthebra, ad primam usque ipsius protenduntur, totam spinarum amplitudinem, quae ab ipsorum radice, ad apicem usque consistit, amplexantes. Hi quoque musculi interualla spinarum opplentur, & inuicem inibi contigui sunt, cum inter illos, ut & in lumborum uerthebrarum spinis nihil mediet, sed ut praesentes musculi inter reliquos dorso motuum auctores rectis fibris, magna ex parte donantur, ita quoque ipsi admodum modice obliquis motibus praesunt. Nam horum functio potissima est.

Spinas, quibus inseruntur, mutuo colligere. Eam dorso partem, cui adnascuntur, cum reliquis musculis extendere.

De musculis abdominis, siue epigastrij, ex Galeno, libro quinto, de Vsu partium, cap. XIII, & XV.

¶ Vesalius, libro secundo, capite decimotertio. Galenus aliquando hos musculos aliter recenset in libro de Locis affectis, rursus aliter in libro de Vsu partium, & aliter prorsus in libro de Administrandis sectionibus.

Musculi epigastrij

Recti duo, secundum animalis longitudinem extensi superne ab utraque parte cartilaginis ensiformis exorti, ad pubis ossa sese mutuo contingentes differuntur, rectas quidem fibras superne deorsum ferentes utidem habentes.

Transuersi uero alij duo, sub rectis positi sunt, occupantes, alter quidem totum dextrum peritoneum, alter autem sinistrum, equabiles & ipsi omnibus rebus ac similes. Hi enim superioribus rectis, nervosam, obliquis uero inferioribus carnosam partem adhibent.

Obliqui quatuor superioribus subiecti, quorum

Duo fibras ab hypochondrijs ad ilium ossa extensas habent.

Duo superiores, hos in speciem x literæ græcæ secantes, ab ilibus ab hypochondriorū partes extenduntur.

Hos enim epigastrij musculos simul quidem ut propugnaculum aliquod esset & munimentum partium subiectarum, simul autem excretionis instrumenta cum cōstruxisset abutitur, & ipsa natura ipsa ad magnæ efflationis ac uocis generationem, tum autem & ad partum edendum, & quam Praxagoras uocare cōsuevit *πνιγ* *πνιγ* *πνιγ*, id est spiritus cohibitionem.

VESALIUS LIBRO SECUNDO, CAP. XXXI.

¶ Octo abdominis musculi, præter communem omnium muscutorum usum, quo corpori calefaciendo, refrigerandoq; auxiliantur, & propugnacula quædam censentur, primario usu thoracis motibus præstant. Deinde homini ad durorum excrementorū expulsionem aptissime subseruiunt, quando enim omnes simul tensi laborarunt, septo transuerso interim ex spiritus retentione depresso, ita intestina simul comprimunt, ut ex angusto loco in ampliorem (qui inferior est) feces protrudant, expellantq; & rursus ad uentriculum superiora uel illas differri præcauant. Ceterū nostri seculi medicos, qui hos tantum musculos recensere ita uidentur, ac si alij in corpore nulli essent, omnino dilatare existimandum est, qui rectis musculis cibum in uentrem attrahi, transuersis autem expelli, & obliquis retineri contendunt, præsentibus musculis attribuenter, quod uerè uentriculi intestinorumq; fibris ascribendum fuerat. Sed hæc absurdiora sunt, quàm quæ in medium ab duci debeant, quum aliæ fibræ uoluntario motui, aliæ uero naturali, qui à nostro non pendet impetu, famulentur.

¶ Post musculos abdominis apparet, peritoneum, omentum, intestina, uentriculus, hepar, & reliqua uiscera interiora, de quibus omnibus consule Galenum 4. 5. 6. & 16. de Vsu partium, & 5. & 6. de Anatom. administ.

De musculis sedis, siue ani, ex Galeno, libro quinto,
de Vsu partium, cap. xiiii.

Musculi sedis tres, quorum

Vnus solutus, ac sine pari, transuersus ipsi sedi circumfusus, ut rectum intestinum adamusim ac fortiter claudat, ne continua intempestiuq; fiat excretio. Hoc enim musculo relaxato, alui excretio fit, musculis epigastrij ualide omni ex parte equaliter prementibus. Alter (si musculus tamen dici queat) etiam in ano habetur. Nam corpus est superiori extrinsecus ad ultimam oram transuersè incumbens, sedisq; extremum gignens: cuius substantia est inter cutem & musculum, uelut ex utriusque mistura conflat: cuiusmodi est labiorum pars ultima. Huius quoq; usus idem fere ac musculi est, præterquam quod uiribus actionis ac robore à musculo relinquitur.

Duo obliqui, non magni, sed membranosi, lati q; utraque sedis parte super rotundum musculum siti, ex ligamento, tum quod ex sacro osse, tum quod ex pube utrinq; oritur, producantur. Quorum usus est, ut cum in magnis contentionibus sedem euertere contingerit, sursum ipsam denuò retrahere. Quo fit, ut cum hi musculi aut resoluti, aut alioqui imbecilli fuerint, uix tandem sedem ipsam sursum retrahi contingat, quæ etiam omnino exporrecita maneat, & manuum subsidio sit opus.

VESALIUS LIBRO SECUNDO, CAPITULO LI.

Præfens primus sedis musculus non adeo, atque medentium uulgus arbitratur, breuis est, sed longus, & secundum magnum recti intestini longitudinis interuallum exporrectus iustitur. Quod non persunctorie ab illis uenit perpendendum, qui sedis fistulas, & excresecuntias præscindere uerentur, huius musculi muneris abolendi metu.

IDEM IBIDEM.

His qui anum sursum ducunt musculis, nullus è regione opponitur, quemadmodum in omnibus fere alijs partibus musculi opponi consueuerunt. Neque oscitanter hic natura priuatim ab aliorum musculorum constructione aberrauit: nam sciebat interdum à musculis octo abdominis una cum septo transuerso, sedem adeo propellendam, ut ne à relatis quidem musculis promptè queat reuelli.

De musculis uesticæ, ex Galeno, libro quinto,
de Vsu partium, cap. xvi.

Vesicæ tantum inest musculus unus, qui transuersis compositus fibris circulariter uesticæ ceruicem ambit, cui triplex est usus, uidelicet ut

Nihil in meatu urinario relinquatur, sed contractus undique depellat quicquid in ipso continetur.
Ori uesticæ claudendo opituletur, licet sine ipso etiam claudi possit.
Excernendum celeritatem adiuet.

GALENUS IBIDEM.

Ne quid denuò à uesticæ sursum ad renes remeare possit, facit ipso- rum ureterum obliqua in uesticam insertio: ne uerò continua fiat excretio, præstat fibrarum ipsius uesticæ uarietas.

Nam cum omnes intendit fibras, undiq; ipsas, quæ continet, adstringitur, donec supramodum referta pondere grauentur, opitulante ac suppetias ferente prædicto superiori musculo.
Cum uerò excretionem accingitur, cæteras quidem fibras laxat, & solas intendit transuersas.

Vesalius, libro secundo, cap. 50. Quod uerò ad excretionis promptitudinem uelocitatemq; quicquam (ut Galenus asserit) auxilietur hic musculus, quodq; is præcipuus ipsius sit usus, neque satis assequi possum. Quo magis remittitur uimina comprimendi laxat, eò liberio remittit meatum, qui apertus & amplius maiorem urinae à circularibus uesticæ fibris præse copiam transmittit, quam si laxatus musculus nonnihil suas fibras ad expulsionem dum urina profluit quoque intenderet.

De musculis testium, ex Vesalio, libro secundo,
capite XXXIII.

Musculi testium

In uiris

Singuli utrinque in unoquoque existunt testiculo, graciles admodum, ex ea uasorum seminalium & testis tunica efformati, quæ à peritonæo principium ducens, uasa simul cum teste cōtinet. Horum etenim musculorū beneficio, uiri arbitrario motu testis modicè sursum alliciunt, ne plus æquo laxati, ac ad interiora pendentes nimio oneri seminarijs uasis sint, quem usum in coitu potissimè præstant. Constat autem musculos hos, ex eorum classe censendos esse, qui nullum sortiuntur musculum, contrarij motus auctorem. Quid uerò Arabibus in mentem uenerit, ignoro, qui binos in uiris cuiusque testis musculos, in mulieribus autem unicum haberi scriptum reliquerunt.

In mulieribus

Singuli utrinque in unoquoque teste cernuntur, illis specie similes, quibus uiri testes donantur. Et quamuis plerunque graciles sint, neque admodum carnei, crassi ue, ego tamen eos aliquando in nonnullis mulieribus uteri cornua esse arbitratum sum, Galeni uteri descriptionem eleganter delusus, qui non muliebrem sed uaccinum & caprinum describit uterum, cornua arietum cornibus longè similia obtinentem, secus multò, quàm muliebris uterus. Porro his uteri musculis, obscura uteri ad superiora attractio proficitur, quam mulieres tunc facillè percipiunt, quum illa trahere colligereq; conantur.

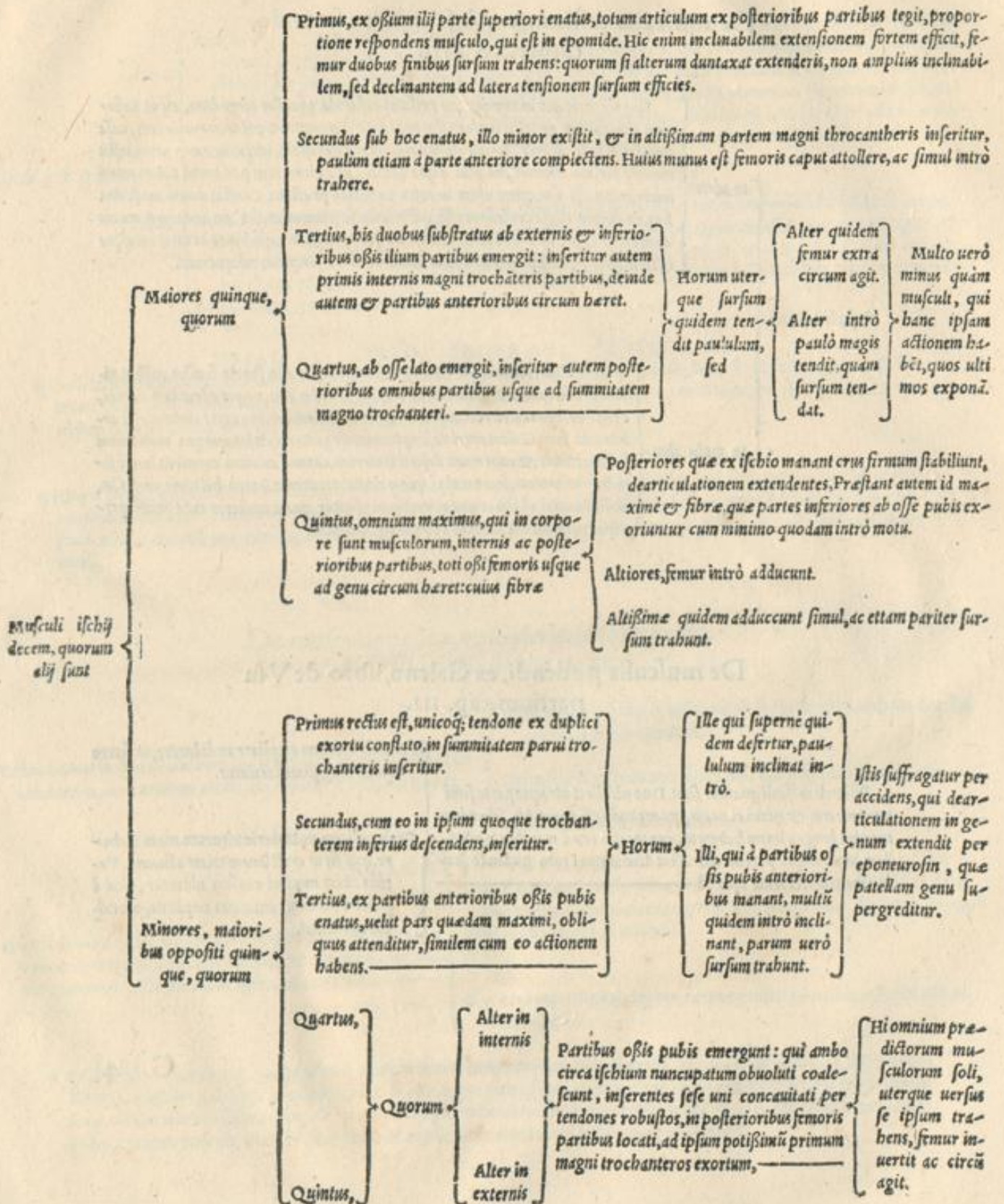
De musculis pudendi, ex Galeno, libro de Vsu
partium, cap. III.

Pudendi musculi quatuor sunt. Duo uidelicet utraque parte seminarij meatus & nerui concaui, qui meatui ipsi incumbit, secundum membri longitudinem habentur, quo meatus ceu à manibus quibusdam, in utranque partem distractus dilataretur, toto pudendo stabili manente. Horum usus est

Pudendi meatum ampliare ac diducere, ut semen quàm longissimè iaculetur.

Penis radicem uoluntario uirorum motu trahere, quo fit ut erectionem etiam adiuuent. Verum illam minimè causare uidentur, cum à spiritu, neruum concauum implente, proculdubio eneniat.

De musculis ischiij, siue coxendicis, ex Galeno, libro xv.
de Vsu partium, cap. ultimo.

De musculis femoris, ex Galeno, libro tertio, de Usu partium, cap. XVI.

Tres, qui in anteriori parte sunt femoris, maximi eius loci musculorum, recta ad genu feruntur, quorum	Vnus implantatur quidem mole, seu genu patellæ, carnosæ apprehensionibus. Duo autem reliqui unum maximū generant tendonem, qui inseritur toti mole, constringens ipsam prorsus, & cōiungens subiectis. Post ea uerò præteruclius articulum, inseritur anterioribus ipsius tibiæ partibus. Huius etenim officium est & usus ipsam, si tensus fuerit	Tibiam sursum attollere. Omniem dearticulationem totam extendere.
Duo utraque prædictorū trium parte unus, hic quidem externus, ille autem internus ad laterales tibiæ partes inseruntur, oblique motioni uterque præfectus, quorum qui	Internus est, crus intro adducit, enatus ex ostium pubis commissura. Externus, enatus ab extremis partibus ischii, crus foras adducit.	
Musculi femoris sunt decem, quorū	Tres, posteriori parte, in medio, inter superiores prædictos spacio ordine positi, paruis motibus ipsum genu mouentes, non æquē robusti sunt, ut anteriores, neque omnes in unum coeunt tendonem, quorum qui	Interno continuus existit. Tangit externum, tibiam foras simul flexendo adducit, uelut exoluens eam. Reliquus & medius omnium est, in femoris caput internum insertus Totum femur flexit. Cum femore etiam totam tibiam attrahit. Incumbens partibus, quæ sunt ad dearticulationem usque alterum maximorum tibiæ musculorum, cum quo & totā tibiam ipsam contrahit.
Vnus, qui reliquus horum musculorum existit, dearticulationem ipsius genu mouentium, striculus & longus, ex osse ilium oriens tibiam sursum tollit, in illa maxime figura, crus totum statuens, in qua molientes ac subigentes, pedem sursum ferimus ad inguinem alterius cruris.		
Præter hos omnes, poplitis paruus est musculus, qui genu flexit.		

ANNOTATIO.

Galenus libro secundo, de Administrandis sectionibus, musculum quendam in poplite latitantem se adinuenisse fatetur, cui præcipuam tibiæ ac poplitis flexionis tribuit facultatem. Verum Vesalius libro secundo, cap. 55. eiusmodi Galeni sententiam reprobans, flexionem poplitis nullam, musculum illum agere posse contendit.

De musculis tibiæ, ex Vesalio, libro secundo, cap. LIX.

Primus, à radice interni femoris capitis unico nascitur principio, cuius superior pars carnea lataq; est, & deorsum protensa, paulò sub genu articulo, cum reliqua initij parte confunditur, quæ exactè nervæa liuidaq; in exortu erat, & deorsum recta per genu articuli posteriora descendens, valde carneum crassumq; efformat musculum, qui priusquam ad medium tibiæ longitudinis pertingat, carnosus esse desinit, & ex sue inferioris partis amplitudine tendinem latum educit, in cuius medium aliquandiu adhuc carnosus musculi pars porrigitur. Atq; hic musculus in interno latere posterioris tibiæ sedis diuiditur.

Secundus, in externo latere consistit, qui similiter ac primus ab externo femoris capite enatus, deorsum fertur, omni ex parte primo musculo similis. Cum uerò utrique hinc deorsum tendunt, non procul ab exortu sese inuicem contingunt fibrosis nexibus herentes, ut iam tendo, quem singuli producant, unus omnino sit, qui quidem tendo etsi in caudatis simijs aliter esse uideatur, quibus in posteriorem calcis sedem ualidissimè inseritur. In hominibus uerò non multo sub carnosus musculorum sede, subiecto cuidam musculo adnascitur, quem quartum inter hos recensimus, atque hic cōnexus adeò est pertinax, ut nulla ratione tendinem hunc ad calcem usque à subiecto musculo dirimire queat.

Tertius, ab externo femoris capite teres nascitur, carneus gracilisq;, qui ex inde dilatescens, exacti musculi uentrem utcumq; crassiusculum refert. Verum mox sub poplite uenter iste gracilescens, summè gracilem tenuemq; educit tendinem, qui sensim obliquè deorsum prorepit, quo usque ad internum duorum primorum musculorum tendinis latus elabatur. Hinc enim deorsum, ad internum usque calcis latus fertur, iuxta posteriorem calcis sedem ipsi implantatur. Huius etenim munus est,

Tendinem unum cum quarto, constitunt ualidissimum: cuius gratia robustissimi pedis motus auctores sunt. Nam & facile sursum in posteriora trahit pedemq; terre firmant seu in posteriora deorsum reflectunt.

Quartus, horum omnium maximus, posteriorem tibiæ regionem sua amplitudine occupat. Nascitur enim ex posteriori sede coarticulationis fibule ad tibiam, neruo & ualido initio, quod deorsum modicè ductum adeò dilatescit, ut latitudinem tibiæ ossis & fibule uineat. Hinc ex amplo sensim arctatur, & paulò supra calcis regionem in ualidissimum & crassum degenerat tendinem, non solum ab ipso formatum, sed etiam à primi & secundi musculi tendinis concursu.

Duobus superioribus his in internum latus, obliquo motu suppetias ferre.

Quintus, in posteriori etiam tibiæ sede locatus, sub duobus musculis digitorum pedis flexui famulantibus, occultatur. Ipse enim à tibiæ osse & fibula, qua hæc ossa inuicem debiscere incipiunt, exoritur, carneus latusq; euadens. Ex se enim tandem tendinem profert, qui deorsum perrepitans, sub omnibus musculis inferiorem pedis sedem occupantibus, tantisper prorepit, dum in inferiorem tarsus ossis sedem ualidè inseratur: Hi

Eundem præstant pedis motui usum, quem primus & secundus præstare superius diximus.

Musculi tibiæ nouem, quorum

Sextus, in anteriori tibiæ sede locatus, nascitur ab anteriori sede coarticulationis fibule cum tibiæ osse. Priusquam uerò medium longitudinis tibiæ superat, sensim arctatur, & multò supra pedem, in teretem finit tendinem, qui deorsum per tibiæ ossis anteriora prorepens, primo in transversum ligamentum à tibiæ osse, in fibulam pronatum subit, ac deinde tantisper uehitur, quousque ad internum latus pedis ossis pertingat, quod pollicis preponitur.

Septimus, à fibula principium ducit, eiusq; externo frè lateri attenditur adeò, ut neq; inter tibiæ musculos anteriores, neq; posteriores recenseri deberet. Eius etenim principium, fibule connatum ab ipsa abscedit, sibi substratum obtinens, octauus musculi pedem mouentium caput. Cum igitur à fibula abscedit, externa ipsius parte liuidus, interna uerò rubicundus uisitur. Vbi uerò digno natu intervallo medium longitudinis fibule superauit, teretem procreat tendinem, qui posteriore inferioris fibule appendicis sedem adit, ac inde deorsum in priora uersus pedis plantam ducitur, adeò sanè inflexus, ut in radicem pedis ossis inseratur, quod pollicis præiacet: quanquā aliquando in radicem pedis ossis medium digitum suffulcientis insertus tandem uideatur.

Octauus, qui sub septimo prorsus (si tendinis ipsius exteriorem sedem excipias) reconditur, ex fibula quoq; totus prodit. Aliquantulo enim, sub fibula superiori appendice ab externo ipsius fibule latere uersus anteriora nonnihil nascitur, & ad amussim, carneus fibulæq; semper attentus, sub septimo deorsum prorepit, quousque in teretem tendinem euadat, qui in priora descendens processui ossis pedis, bicornis effectus, duplici insertione implantatur, quod tesseram referenti ossi ad nexum paruum pedis digitum sustinet.

Nonus, etsi per se musculus dici queat, non ineptè tamen alterius musculi pars appellari potest. A musculo enim, qui in anteriori tibiæ sede locatus, quatuor pedis digitos extendit, carnosus quædam partio iuxta mediam tibiæ longitudinis, ab externo ipsius latere nascitur. Quæ deorsum ducta in tendinem degenerat, qui transversum anterioris tibiæ sedis ligamentum subit & superiori pedis regioni exporrectus, in duas bipartitur portunculas, quas ossi pedis paruum digitum suffulcienti inserit.

Cōtrarij motus, cum simul tenduntur, sunt duces. Pedem enim sursum, ad tibiæ anteriora flectunt, motu sanè non æquè atque posteriores digno & ualido. Si uerò alternatim cum posteriorem tibiæ sedem occupantibus musculis contrahuntur, in hoc illud ue latus pedem agent, atque qui ita flexionis extensionisq; sunt auctores, etiam motus in latera appositissimè ob eunt.

De musculis pedis & digitorum, ex Vesalio, lib. secundo, cap. LX.

Primus, ab inferna calcis ossis sede, & anteriori illius calcis tuberculi parte, quod terra innititur, principium ducit. Quum uero mediam pedis longitudinem ad digitos repens superauit, in quatuor carnosas diuiditur portunculas, quæ inuicem diductæ, unicum singule producant tendinem, ad sibi præpositum digitum excurrentem. Huius beneficio, secundum quatuor digitorum fleximus articulum, eum quam possumus proximè ad calcem recta linea protrahentes.

Secundus, à posteriori sede connexus fibulæ ad tibiam enascitur, statim ab ortu carnosus latusq; uersus tibie extremum prorepat, ac inde ad infimam sedem tibie descendens, ab interno ipsius latere teretem edit tendinem, qui pedis inferiora oblique subiens, inter illos, qui quatuor digitos pollicis adducunt, & eos, qui primum digitorum articulum flectunt, prorepens, ad pollicem contendit. Verum ad plantæ ferè medium, in duas diuiscitur partes, quarum

Minor, una cum aliquot tertij musculi tendinibus committitur, & cum illis ad tertij indicis, & quasi ad medij quoq; digiti articuli flexionem auxiliatur.

Maiores, quæ ualidissima existit ad pollicem (ut diximus) oblique perfertur, & in eius secundi internodij longitudinem lata insertionem implantatur, & eius internodij flexionis est auctor.

Tertius, pariratione cum secundo digitorum musculo in posteriori tibie sede exporrigitur, ad internum magis latus, quam secundus, respiciens. Quum autem ad calcem ferè descendit, ab interno ipsius latere teretem promit tendinem, qui pedis inferiora subiens, secundi musculi tendini, ad X literæ imaginem, subijcitur, dilataturq; deinde, & in quatuor alios digeritur tendines, singuli ad unum quatuor digitorum excurrentes, illisq; manus tendinibus respondentes, qui tertium quatuor digitorum articulum inflectunt.

Quartus, quintus, sextus, septimus, & ceteri ad decimum tertium usque, in homine illis ferè respondent, qui in extrema manu inter postbrachialis ossa conduntur. Verum in pedem non ita exactè distingui queunt. Nam rudis indigestaq; moles in planta conspicitur, quæ ad amussim carnea est, & fibris rectis intersincta. deinde secundum longitudinem ducta in quinq; digitorum radicem implantatur, utrinque ad primi internodij latus uersus interiora insertionem tentans. Hanc sanè carneam molem in musculos proprios, quemadmodum in manu subdividere nequeo. Verum utcumque sit, non minus quam in manu, musculus imaginem, hic decem musculos, quinque digitorum primis articulis inflexione famulantes enumerare censuimus, ut bini ad singulos digitos referantur, atque hi tribus reliquis flexionis auctoribus adscribantur.

Ceterum tendini, qui indicem adit, & interdum illi, qui medio exporrigitur, hoc priuatim obtingit, ut in plantæ medio portuncula secundi musculi tendinis ad pollicem proficiscentis nanciscatur, quæ cum illis digitorum tendinibus omnino coit. Interdum uero à secundi tendine nihil porrigi, sed hunc totum in pollicem absumi conspicias.

Decimus quartus, ab osse tibie, qua fibulæ sub genu articulo conuertitur, nerueum assumit principium, quod illico ab exortu recto tramice, deorsum uersus pedem descendit, tantisperq; progreditur dum transuersum ligamentum à tibia in fibulam pronatum contingat. Ibidem enim in tendinem degenerat, qui per id ligamentum, ueluti per anulum prorepat, ac prius ligamentum prætergreditur in quatuor alios scinditur tendines, qui per pedis superiora æquales angulos constituentes, ad quatuor digitos pertingunt, ac toti illorum longitudini ampliores reddituri inferuntur, & simul tres illorum articulos extendunt.

Decimus quintus, ab externo tibie ossis latere, ubi membraneum ligamentum tota tibie longitudine fibulam tibie ossi colligans, ab ipsa educitur, exoritur. Hinc deorsum portensus, anteriorem tibie ossis sedem adit, ac in tendinem finiens, & per pedis superiora, ad pollicem prorepens, toti ipsius longitudini inseritur. Cuius beneficio pollex ipse in neutrum latus insigniter uergens extenditur.

Decimus sextus, tanquam ampla moles carnea iuxta latus tali, ubi calcis ossis os tesseram referens, coarticulatur, à quibusdam ibi ligamentis enascitur, quæ antrorsum oblique, uersus digitos porrecta, in quatuor tandem carnosas dirimitur partes, quæ singule ex se teretem efformant tendinem, quorum

Primus qui intimus est pollicis externo lateri uersus superiora inseritur.

Secundus, indicis externo lateri implantatur.

Tertius uero medij digiti proprius est.

Quartus, annularis existit.

Horum beneficio quatuor digiti illis donati in externum latus abducuntur.

Nam uero huiusmodi carneum corpus unus sit tantum musculus uel quatuor, cum quatuor proferat tendines, non uehementer instandum arbitror. Verum ex Galeni sententia, duo hic essent muscoli, si similes ad hominem recta foret comparatio.

Decimus septimus, in externo pedis latere reponitur, insignis utcumque, & ab externo latere calcis ossis enascitur. Priusquam uero ad primum parui digiti articulum pertingat, in teretem fiunt tendinem, externo lateri primi illius ossis insertum.

Decimus octauus, interno pedis lateri, secundum totam ipsius longitudinem protenditur. A ligamenti enim calcem talo connectentibus nerueum assumit principium, quo tandem crassius carnosiusq; effectum, in teretem degenerat tendinem, externo lateri prioris pollicis articuli implantatum. Cuius beneficio pollex ipse introrsum à ceteris digitis abducitur.

In finis adhuc unus est musculus, à pedij osse indici præposito in pollicem pronatus, ac illum indici proximè quam potest admouens.

Decimus nonus, uigessimus, uigessimus primus, & secundus, à ligamenti ossa tarsi posterioribus pedis ossibus in planta colligantibus, tanquam in unum corpus enascuntur. Quod postea in quatuor graciles diducitur musculos, qui interno quoque lateri, quatuor digitorum inferuntur.

Si carneam hanc molem quatuor musculorum loco habueris, omnes pedis digitorum muscoli duo erunt & uiginti. Si uero unius loco, tantum erunt decem & nouem.

De neruis à cerebro ortis, ex Galeno VII, VIII, IX, & XVI. de Vsu partium, ac ex libro de Neruorum dissectione.

Prima, duobus consistit neruis, qui græcis *ἑνὶς*, latinis uero uisoriis dicuntur. Enascuntur enim ad latera, ubi uterq; anterior cerebri uentriculus desinit, caui ob id facti, ut spiritus in se ipsos reciperent, maximi uero & molliissimi propter ipsorum utilitatis dignitatem, cum oculorum usus ceterorum sensuum sit certissimus. Horum figura x græcè litera imaginem refert, quo fit ut si aliquis negligenter eos rescuerit ipsos mutuo super se ascendere putauerit. Verum res multo aliter se habet: nam eos non permutauit natura, ut eum, qui à sinistris nascitur, ad dextrum perducere oculum, & econuerso. Concurrunt enim sibi inuicem intra cranium, & meatus suos uniunt, deinde confestim separantur, & ad oculum eiusdem partis reuertuntur, uitreum humorem, in orbem sphaeræ modò ambientes, ostendentesq; manifestè nullius se alterius gratia, quam ut suos copularent meatus propinquasse & coiuisse simul: cuius compactionis duplex est usus, uidelicet ut

Ne quod extra intuemur duplex nobis appareat.

Clauso uel destructo altero oculo, totus spiritus per communem neruum ad alterum oculum feratur.

Secunda, duos pariter habet neruos superiores duriores tenuioresq; qui è calua foras emergentes, haud aliter, atque illi in musculos, qui oculos mouent, describuntur.

Veslib. 4. cap. 6. Studiosos admonendos decreui, Galenum libro de Neruorum dissectione, parum rectè tertium neruorum par esse secundo mollium, tradidisse.

Tertia, etsi duos uideatur habere neruos, ij tamen circa radicem multi diligentius perscrutanti, apparèt. Oriuntur enim ubi anterior cerebri pars cum posteriore coniungitur, ceteris uisoriis exceptis molliores. Et sicut ex frequentibus primis radicibus constant, ita etiam uariè scinduntur. Verum in duas diuariantur ramos, quorum

Alter qui cum secunda coniugatione commiscetur, multariam scinditur, sed primò in duas diuiditur partes, quarum

Altera quæ parua est, ante aures erumpit, statimq; cum neruis quibusdam quintæ coniugationis commiscetur.

Altera magna, quæ tanquam truncus est omnium indicium prodeuntium particularium, quæ & ipse ramorum, ac uirgultorum uicem rationemq; subeunt, in duas partes scinditur, nam

Altera est earum propaginum quæ per meant, ad

Temporum. Molitores. Superiore mandibula. Orientes. Palpebras. Gingiuas. Dentes. Superiores. Cuius quæ faciei protenditur & fronti. Inferiores. Dentes. Gingiuas. Labia inferiora. Linguae tunicam. ideoq; hanc aliqui coniugationem gustatoriam uocant.

Alter per collum & thoracem descendens, sextæ & septimæ coniugationis neruis coherens ad uiscera, & subiecta intestina permeat.

Ves. tertiam neruorum sobolem simul cum sextæ, ac septimæ coniugationis nerui, ut (Galenus attestatur) ad uiscera & intestina descendere, haud meminisse uidetur.

Quarta, duos item habet neruos, qui in basi ipsius cerebri sub præcedentibus explantantur, eisq; paulò duriores inherentesq; prædiximus, adeò ut simul compacti caluam pertranseant, statimq; ab ipsis diuisi, rursus ad palatum retrorcedunt ut totam ipsius tunicam conficiant, & ei sensum præbeant.

Ves. cap. 7. Exoritur quarta coniugatio à dorsalis medullæ principio posterius paulò quàm tertia.

Quinta duos adhuc habet neruos, non ex una radice tantum emergentes, sed uicini inter se nerui ipsi sunt, qui in ipso per ossa transitu in duas diuiduntur partes, quarum

Altera in auditorium meatum pergens, unâ cum dura membrana simul exorta excedit, cum qua in latitudinem sese diffundens meatus leniter obducitur. Altera ex aduersa parte in alterum Lithoidis ossis excidens foramen neruo, propè aures erumpente coheret, ac ex his postmodum commixtis pars plurima in latum musculum scinditur, qui cuti subiectus buccam sine maxilla mouet.

Ibidem cap. 8. Quinta ex media propemodum spinalis medullæ sede principium ducit, eius partis, quæ à medullæ exortu, usq; ad eam regionem pertinet, quæ hæc è caluaria in uertebras labitur. Cuius aliquæ propagines in temporalem musculum, ac in illum, qui in ore delitescens, inferioris maxillæ motus ad superiora est auctor, digeruntur.

Sexta, ultra has est neruorum coniugatio, qui nondum etiâ sunt duri, si tantum prædictis sint duriores. Nam quâto iam spinalis medullæ appropinquantur, tanto duriores euadunt. Hi enim caluariâ egressi in sex, uidelicet utrinque tres, diuiduntur neruos, quorum

Duo cum arterijs, carotidibus inferius ducuntur, collumq; præterlapsi, dum per thoracem deferuntur, in duas diuiduntur partes, quarum

Altera dextrorsum quàm sinistrorsum ad inferiora descendens, in plures diuariantur particulas, quarum uadunt

Alie ad Thoracem. Costarum radices. Pulmonem. Cor. Vêtriculû, intestina. Alie ad Epar. Lienem. Renes. Felle uescicam.

Altera utrinq; enata, neruum efficit, qui per eandem reuertitur uiam, qua prius descenderat. Recurrit enim continûe asperæ arteriæ ad herens ad sex laryngis muscululos uocis efficiendæ gratia. Nam

Dexter ad clauas permeas circum ramum arteriæ magnæ, quæ in dextram maxillam fertur obuolutus reflectitur sursumq; recurrit, & in tres laryngis muscululos dispergitur. Sinister longissimè producit, ac deinde circa maximam arteriam obuoluitur, ea potissimum parte qua primum à corde emergentes, sese ad spinam inflectit, inde ad laryngem recurrit, & in reliquos tres sue partis muscululos dispergitur.

Hi recurrentes siue reuer sui dicuntur, qui si secantur, uel ledantur, statim obmutescit animans.

Quatuor, utrinq; scilicet duo in duas diuariantur partes, quarum Altera utrosque fascium muscululos, & longæ radicem occupat. Altera ad scapula muscululos ad eum, qui latus est, aliosq; eius loci proreptat.

Ibidem cap. 9. Nerui qui à sexta coniugatione in stomachum inferuntur, dextri in sinistram, sinistri uero in dextram, discurrunt partem. Præterea huius coniugationis propagines in omenti tunicam in mesenterium, in uescicam, in uterum, & in testes aliquando permeant.

Septima, duobus constat neruis, qui ubi cerebrum desinit explantantur. Hi enim aliquo usq; cum sexto pari procedunt, deinde ab ipsis seunguntur, & in duas diuiduntur partes, quarum

Quæ minina est muscululos rectos laryngis, & latera inferiora musculorum hyoidis ossis comprehendit. Quæ maior est in lingue muscululos dispensatur.

Ner-
uoy
à ce-
rebro
pro-
dū
coniu-
gatio-
nes se-
ptem.

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

ANNOTATIONES HVIC OPPOSITÆ FIGURÆ COR-
respondentes, ex Vesalio, cap. 4. lib. 4. Hæc uisorijs
pertinent nervis.

¶ Inter reliquos corporis nervos, hi duntaxat meatu, qui sensu disjuncti possit, perforati dicuntur: quapropter græcis (præcipue autem Herophilo & Eudemo) *νευρα* nuncupabantur. Ceterum ego eiusmodi meatum mihi aliquando occurrisse neutiquam queo asserere, quantumvis etiam canum adhuc uiuentium & aliorum grandium animalium uisorios nervos, uel hac solim occasione aggressus sim: & hominis, cuius caput adhuc à decollatione calebat, uixq; quarta horæ parte, cum nervos intuerer, abiruncatum fuerat, ipsos non oscitanter spectauerim, ac calente aqua sedulo fouerim. Atq; ut eiusmodi meatus toto nervorum progressu me penitus latuit, ita sanè in maturo nervorum coitu is neutiquam se obtulit, utcumque tamen hunc inibi oportebat esse insignem, si modò nervi ob hoc ex Galeni sententia congrederentur, quo minus simplicia nobis gemina perperam uiderentur. Porro ijs qui de congressu hoc meatuq; acriter cura parium inspectio-nem indies altercantur, non grauior duo, quæ in congressu animaduerti, hic adijcere, quò & hinc suarum nugaturum argumenta petant. Pataulj itaque adolescens suspendio necatus publicæ sectioni adhibitus fuit, cui ante annum dexter oculus à carnifice eratus fuerat, deinde mulier, eodem supplicio affecta, cui dexter quoque oculus ab ineunte ætate emarcuerat, sinistro integerrimo. Mulieri dexter uisorius nervus toto progressu longè tenuior sinistro uisebatur, non solim in ea sede, qua iam oculo inferebatur, uerum in exortu quoque, & in dextra sede congressus nervorum, ac præterquam quod dexter tenuis erat, durior quoque ac rubicundior cernebatur, uti sanè & in adolescente. Sed dexter non admodum neque crassitie, neque mollitie adhuc sinistro cedebat. His ille accessit, cuius nervos uisorios in illo congressu inuicem non conuisci, neque sese contingere uidimus, sed dexter nonnihil ea sede, qua caluariam egressurus fuerat sinistrorsum reflectebatur, quasi non coactis occasione nervi congrederentur, uerum ut commodè per suum foramen è caluaria pro-ciderent, potissimum quum etiam hoc ductu ingredientibus in oculi posterioris sedis medium non inserantur. Hunc ductum sinister nervus etiam referebat, non tamen ita quin notatu digno intervallo dexter à sinistro dehisceret. Quum sedulo autem ac sollicitè eius uiri familiares interrogauerimus, num illi omnia gemina perpetuò oculis obuersarentur, neminem naturæ operum cognitione flagrantem ambigere sat scio, at nihil aliud resciscere licuit, quàm ipsum de usu nunquam conquestum fuisse, usq; præstanti semper ualuisse, familiaresq; de uisorum duplicatione nihil unquam intellexisse.

Ad sequentem proximam Tabulam.

Hæc uniuerfis humani corporis ascri-
buntur nervis.

Quod uerò crassius, & alij nonnulli, eam causam rimantur, Quamobrem dextra cerebri sede uulnerata, aut alioquin læsa, corporis sinistra pars nervorum resolutione infestetur, integra parte dextra, nervos omnes in ortu decussatim ferri, seu nervos à dextra cerebri, & dorsalis medullæ sede pronatos, in sinistram corporis regionem distribuere, & contra asserant. Apud me elegatissimum, & inter somniantum ab illis problematum interrogatoribus excogitatum figmentum habetur, quum secundi partis nervorum, ac deinde tertij ac quarti parium, dextri exortus à sinistris aliquot digitorum amplitudine inuicem distent, ut modò de alijs nervis nihil dicam, idq; pariter sileam, qui uisorios porcorum nervos subinde non continuos, sed perinde ac crurum nervos, quasi è multis funiculis constatos spectarim, ne in aliam quempiam prolixiorem disceptationem sermo deflectat, præcipue cum illis dissectionum professoribus, qui dextrum cerebrum penitus à sinistro diremptum, posteris tradiderunt.

D

De septem neruorum paribus, e ceruicis uertebriis profluentibus,
ex Vesalio, libro quarto, capite duodecimo.

Primū par in prime uertebrae eminentiori sede, ad radicē posteriorioris regionē ipsius cū capite articulationis exoritur, distribuiturq; in musculos, qui	A prima ceruicis uertebra in occipitis os, inferitur. Ab occipitij osse in transversos eius uertebrae processus implatur.	Ab horum originis sede duae egrediuntur propagines, quorum	Altera, in principium ducitur musculi in transuerso primae ceruicis uertebrae, et aliquot subsequentium principium sumentis, ac scapulam sursum attrahentis. Altera, non semper conspicua, inter primam ceruicis uertebrae, et occipitis os emergens, in musculos absuntur, qui dorsum primi recenentur.
Secundū par, binis exortibus, seu propaginibus enascitur, cuius	Posterior, propago longē anteriori crassior per latera posterioris processus secundae uertebrae educitur, et in plures diuiditur ramos. Verum quā primū prodit, in duas scinditur propagines, quarum quae	Maior, a prioribus, quodammodo ad posteriora sursum transuersim tendens, tertij paris sobole exprocreta sursum ad caput contendit, ibiq; uniuersam capitis cutem, tam circa aures, quā post, ad uerticis usque summum furculos spargit. Minor, in proximorum musculorum principia diuiscitur, qui tertij et sexti paris existunt, et eorum qui capitis motibus praesunt.	Anterior, admodum gracilis, ab anteriori dorsalis medullae sede originem mutuatur, atque inter secundam et primam elabit uertebrae, digeriturq; deinde in musculos, qui anteriori ceruicis uertebrae sedit adnatos, qui primū par musculorum dorsi motus auctorem constituunt.
Tertium par, ex cōmuni foramine secundae ceruicis uertebrae et tertiae prociat, mox ab egressu in duos scinditur ramos, quorum	Posterior, retrorsum flectitur, ac inter musculos ceruicem extendentes, ac deinde inter caput mouentium secundum par occulatus ad secundae uertebrae spinam contendit, atq; hinc ex mutuo, musculorum posteriorem ceruicis sedem occupantium concursu ad ceruicis properat latera, musculo suffultus, qui ex carnea constitutus membrana buccarum motus opifex censetur.	Anterior, in quatuor spargitur propagines, quarum	Prima, musculos dorsum mouentes, primum et secundum implicat. Secunda, declius ducta, quarum adit neruorum par, cuidam ipsius furculo commiscenda, in dictos nūper musculos absumptio. Tertia, sursum contendens, ac posterioris secundi paris propaginis, ramo in uerticis cutem excurrenti congredditur, una cum illo dispergenda. Quarta, in musculos, qui transversis uertebrae processibus connati, ceruicem in latera mouent.
Quartum par, a foramine inter tertiam et quartam uertebrae constituto excidens, in duos diuiditur ramos, quorum	Posterior, uersus tertiae ceruicis uertebrae spinam contendit, in progressu illius, quibus intertextur, et in musculos furculos diffundens. Quando autem spinam contingit, per mutuum elabitur congressum musculorum posteriorem ceruicis regionem occupantium, atque hinc in latum membraneumq; digeritur musculum, buccarum motus auctorem praecipuum.	Anterior, ternas educit propagines, quarum	Prima, tertij paris cuidam propagini commiscetur, et in musculos deperditur stomacho substratos, ac ceruicem flectentes. Secunda, in musculos distribuit, quorum beneficio ceruix in latera ducitur, ac is qui a transversis colli uertebrae processibus ortus, scapulam sursum adducit. Tertia, declius fertur, cum quinti paris sobole congressura, ac simul cum illa et sexti paris propagine septi transversi neruum constitutur.
Neruum, ex ceruicis uertebrae p. filicū, paria septē, quorum	Quintum par, ex foramine inter quartam et quintam uertebrae existente, in duos scinditur ramos, quorum	Posterior, ad spinarum apices retorquetur, digeriturq; ut quarti paris ramum digne digerit. Minorem, primum sobolem musculi ceruicem flectentibus spargit. Altera pars deorsum repens, ramulosq; quinti et sexti paris secum excipiens, septi transversi neruum efformat.	Anterior, in plures scinditur ramos, na bipartitus
Sextum par, ex foramine sub quinta uertebra excidens, in duos diuiditur ramos, quarum	Posterior, dispensatur ad	Anterior, postquam neruum exprompsit, qui quinti paris portioni ad neruum septi transversi constituendum permiscetur, cum contiguis paribus, septimo nimirum et octauo coni. Scinditurq; deinde, cuius portio	Cervicis proprios. Musculos Cervicis et capiti communes. Capita musculorum, qui respirationis opifices ex ceruice in thoracem accedunt.
Septimum par, ex cōmuni sextae et septimae ceruicis uertebrae foramine prolapsus, magnū cum duabus proximis cogitationibus, sexta, et septima, perficit congressum, cuius	Potissima portio in manum fertur. Ramulus, interdum septi transversi neruo commiscetur. Ramulus, perpetuū in posteriora ad spinam ducitur, a quo uariē diducuntur propagines, quarum	Alia, in musculos posteriori ceruicis sedi infra tos digeruntur. Alia in latum, membraneumq; musculum qui buccas mouet, feruntur.	Sub summi hameri cum clauicula connexu porrigitur. Musculo, brachium attollenti sobolem spargit, qui a summo humero et clauicula inibi principium ducit. A scapula sursum ad os referēs. Musculo occupanti sinum inter scapulae spinam et elatiorem ipsius costam. In musculum qui brachium attollit. In brachij cutem extremae sedi obducit.

De duodecim nervorum paribus à thoracis uertebriis ortis, ex Vesalio,
libro quarto, capite decimotertio.Nervorum à tho-
racis uertebriis orti-
paria 12. Quorum

Par thoracis nervorum
primum, inter septimam
cervicis uertebam & tho-
racis primam, quinq; hu-
miliorum cervicis parium
modò exiliens, superiori-
bus dorsalis medullæ ner-
uorum paribus compara-
tum oportune octaviū nun-
cupatur. Hoc itaq; quam-
primum excidit, in duos
diuiditur ramos, quorum

Posterior, qui gracilior est,
retrosum inter musculos uer-
tebris hic adnatos, detorque-
tur. Deinde in progressu plu-
res edit furculos, quorum

Anterior posteriori
insignior, septimi &
interdum noni paris
magnam portionem
suscipit, ac uariè uici-
nis paribus permixtus
in duos scinditur ra-
mos, quorum

Nonum, par inter primam &
secundam thoracis uertebam
exoritur, in duos diuiditur ra-
mos, quorum

Posterior qui gracilior est, simili quodammodo ratione, atq; posterior octavi paris ramus
latus digeritur.

Anterior in duos scin-
ditur ramos, quorum

Decimum, undecimum,
duodecimum, & reliqua,
ad primum usq; lumborū
seu uigesimum par, subse-
quentia, quodammodo serie
digeruntur, quippe omnia
mox, atque à uertebra-
rum lateribus, exiliere, bi-
partitò scinduntur, ac

Anterior,
furculos
spargit
in

Sexti paris ner-
uorum cerebri
ramum costarū
radicibus expor-
rectionem, deinde
præfentes rami
costarū expor-
riguntur interual-
lis. Verū hi qui
costis inseruntur

Rectis ad
pectoris
os cōtin-
gunt.

Ab his
rami
spar-
sim in
progre-
ssu dif-
fundū-
tur in

Musculos thoracis adstratos. Tho-
racis cutem, non quidem certa serie,
sed sparsim ut errantes uasorum rami
digeruntur. Verū etsi eiusmodi neruo-
rum cutem petentiū series sibi cōstans
non uideatur, natura tamen uerita ne
tenero adhuc infanti, lac familiare il-
lius alimentum à matre exigenti, papil-
la denegaretur, exactum papillis sen-
sum impartiri uoluit, quo tenerorum
infantuli labororū, mollisq; lingue con-
tactus, papillam uoluptate afficeret,
qua homines electi hāc promptius su-
gendam contrectandamq; offerant.

In musculum, cuius beneficio brachium pectori adducimus. Verū furculos hos
à neruis, qui in quartum costarum perceptant interuallum, originem ducere
ne ambigas, atq; ab illis propaginibus furculi in papillam perungunt.

Aliqui in radicem musculi feruntur, qui à prima thoracis
costa in transversis cervicis uertebrae processibus inserti,
cervicem in latus uersus anteriora inclinat.

Aliqui in musculos, qui in posteriora cervicis capitūq;
motibus præfunt, permeant.

Id quod septimæ cer-
uicis uertebrae spinam
cōtingit, & rursus tras-
uersim ad spinam abse-
dens propagines offert

Humiliori sedi eius musculi, qui
scapulam mouentium secundus
ac maior enumeratur.
Musculo scapulae basi inserto, scd
palamq; ad dorsum trahenti.
Musculo hominis thoracem mo-
uentium tertio.

Alter, secundum primæ thoracis co-
stæ, ductum ad pectoris ossis usque
summum per latus, in progressu fur-
culos dispensat thoracis musculo, ac
clauicula in primam costam inserto.
Præterea propaginis huius termi-
nus, digeritur in

Musculos, qui à pectoris os-
sis summo principia ducē-
tes sursum exporriguntur.
Mamillarem capitis pro-
cessum.
Os, X imagini compara-
tum.
Scutiformem laryngis car-
tilaginem.

Alter in manum fertur, de quo latius in sequentibus dicitur. Ve-
rū antequam eo contendat, dum aliam excidit, ex posteriori ipsius
regione ramuli pullulant, in cauam scapulae partem digesti.

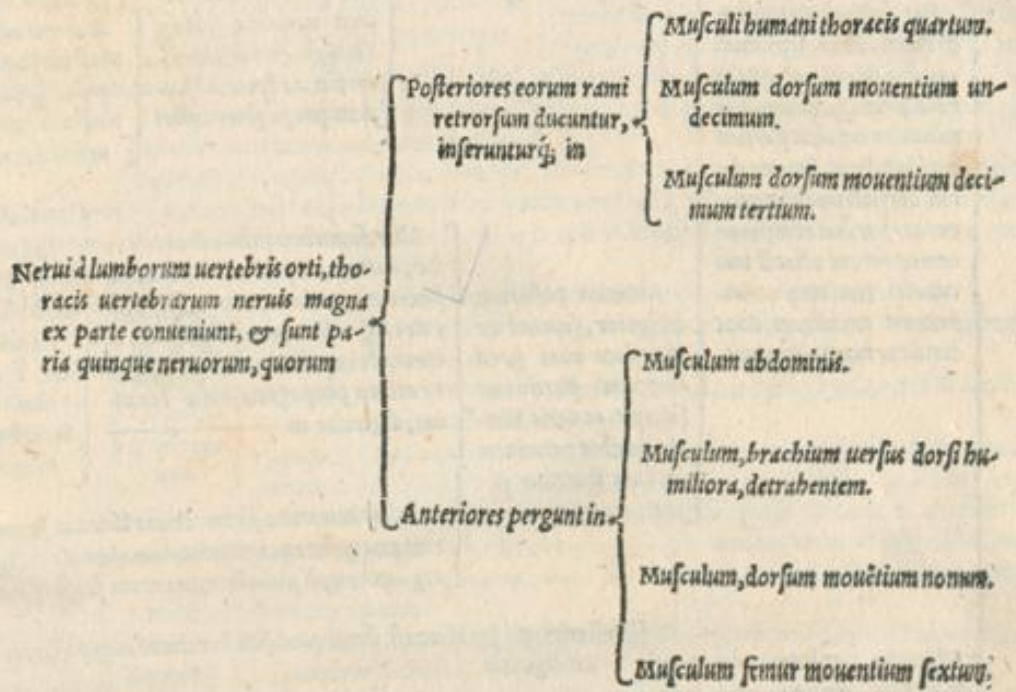
Alter, octavi ramo, qui in manum fertur, commiscetur.
Alter, primo costarum interuallo offertur, qui secundum
primæ costæ ductum, ad pectus usque contendit. In pro-
gressu autem, ut & reliqui costarum interuallis expor-
recti nerui, soboles diffundit in musculos thoraci expor-
rectos, incumbentesq;.

Musculos uertebrae adnatos.
Mutuum dextri sinistriq; lateris musculorum congressum.
Musculos, qui ab illarum, quas contingunt spinarum a-
cibus, principium mutuuntur.
Cutem dorso instratam.

ANNOTATIO. EX VESALIO.

Ceterum ut præfentes furculi duodecimo nervorum pari quodammodo peculiare
censendi sunt, ita sanè decimo octauo & decimo nono id priuatim ascribendum ue-
nit, quod principio sexti ferunt mouentium musculi furculos offerant.

De neruis à lumborum uertebriis ortis, ex Vesalio,
libro quarto, capite decimoquinto.

ANNOTATIO.

A uigesimo primo, spinalis medulle neruorum pari, seu lumborum secundo, una cum seminaria sua lateris arteria, per quam exiguus surculus ad testem ducitur, si modò à sexti paris neruorum cerebrum ramis nullae soboles eo pertingant. Quinetiam ab anterioribus ramis trium primorum parium ex lumborum uertebriis prosilientium, surculi etiam diffunduntur, qui nuper dictos sexti paris ramos costarum radicibus exporrectos accedunt, illosq; adaugent. A tribus uero humilioribus, & lumborum uertebriis elabentium paribus, non minimi crus accedunt, quorum series in sequentibus exequetur.

De nervis in brachium cubitum, radium, extremam manum & digitos
adeuntibus, ex Vesalio, libro quarto, capite decimoquarto.

Primus, eius quinti paris nervorum cervicis rami soboles est, qui in muscoli brachium attollentis, sedem à scapulæ spina pronatam digeritur, atque in extremæ brachij regionis cutem paulò sub eius longitudinis medio diffunditur, ubiq; cessat.

¶ Duo, utrisque prioris musculi cubitum flectentium capitibus inferuntur.

Vnus, quàm priuim ad anteriorem cubiti flexum perungit secundum latus tendinis musculi cubitum flectentium anterioris, ad carneam ducitur membranam in cutem dissipandus.

Secundum, ab implexu, quem nervi brachium subituri ad vertebrarum latera efformant, exoritur, ac inde brachium petens, in plures dividitur ramos, quorum

Quartus ueluti om-
nium truncus maxi-
mus, quamprimum
ab alio emergit, in*
duos impares diuiri-
catur ramos, quoru

Superior, qui gracilior est, cum humeralis uenae ramo ad mediam cubiti longitudi-
nem exporrecto, ac deinde uersus ulnae appendicem tendenti, deducitur, uniuersam cu-
tem radio incumbentem, prætenubus surculis intertexens: Quorum præcipuus infe-
riorem radij appendicem superans ad secundum usque pollicis pertingit internodium
hic usque & toto progressu, inter carnem membranam & cutem repens, sobolesq; te-
nuissimas diffundens.

Humilior, qui crassior est, statim in duas dinavicatur propaggines, sub media propètes uena ab humerali ad communis uenæ constitutionem proficiscente, quarum

Altera, quæ elatior est, relicta tandem uena, & in descensu elatius ad radij sedem conscendens, ad brachialis usque radicem profertur.

Altera, quæ humilior est, magis oblique quam medium cubiti flexus confilial, deorsum fertur, & cuti potissimum oblata attēsa, ad brachiale usq; prorēpit, in multos exiles surculos in progressu absumpta.

Tertius, ex illo quoque prodit complexu, qđ tā prius à nervorū radicibus brachiū ad cūtibis confici diximus. Is enim cū aliam prorepat, in duos dinaricatur ramos, quorum

Alter, inter musculum brachium pectori adducentem, & illum quo brachium attollitur, cuti exporrigitur, quæ il-
lorum musculorum obducitur lateribus, quæ illi mutuo se contingunt.

Alter, in caput posterioris cubitum flectentium muscoli inseritur.

Musculos internam cubiti sedem occupantes.
Musculū secundos quatuor digitorum articulos flectentem.
Musculum, qui tertios digitorum flectit articulos.
Musculum, qui tertium pollicis os inflectit.
Musculum, qui ab interno humeri prodiens tuberculo brachialis motus opifex est.

Alter, uti ab initio
ex alto repositus
cubiti flexum acce-
dit, ac inde in mul-
tas divinitur pro-
pagines, quarum

Quod reliquum est radio
exporrigitur, una cū ue-
na, ac arteria hic dedu-
ctus, ac inde ad brachiale
properans, in plures diui-
ditur sarculos, quorum

Aliqui perquam obscuro in musculos ire dicuntur, qui in extrema manu repositi digitorum motibus praesunt.

Tres in
uolū se-
runtur,
quorū

Primus in duos diffectus furculos
in pollicis internā accedit sedē.
Secundus, binis furculis internis
indiciis sedi implantatur.
Tertius simplici furculo interno
tantum lateri interioris medij
digiti sedis exporrigitur.

Quartus, à reticulari illo neruorū implexu exorians, similiter atq. tertius occultatus cum ipso in brachiū prope rat, axillari uene & magnæ manus arteriæ attectus, insignes utcūq. soboles musculis distri buit, quorū ministerio cubitus extēditur. Deinde priusq. ad mediū longitudinis brachij pertingat, in duos diuiditur ramos, quorum

Internus, musculos cubitum extendētes, et posteriorem cubitum flectentium in internam brachij sedem pro-
cidit, universam eiusmodi sedis cutem absumendus.

Exterior in cutem externæ brachij & cubiti articuli sedi obduciam, dispensatur.

Externus, secundum numeri posteriora reflexus, sensum ad externam brachij sedē properat, & in duos diu-
rigitur ramos, quorum

Interior quam-
primū exte-
rius humeri cō-
tingit tubercu-
lum, posteriori
ipsius sedi im-
mittitur, ac inde
in cubitum du-
citur, in duos
scinditur ra-
mos, quorum

Alter, ex alto emergens, errabundo ductu sub cute ad brachiale usq; prorepit, frequentes furculos in progressu educens, ex quibus cutis externam cubiti sedem obtegens intertextuur.

Alter,
in duos
scindi-
tur trū-
cos in
profun-
do, ut et
ipsorū
radix
recūdi-
tos, quo-
rum

Elatior radio exporrigitur, ac inde ad brachiale contendit, in progressu graciles ramulos, tum musculo brachiale extendenti, tum in pronum ducenti inferens, cum uero externam brachialis sedem contigit, in duas dirimitur propagites, quarum —

[Altera, duplici furculo, exter-
na pollicis regioni offertur.

Altera,
in duos
dividi-
tur ra-
mos,
quorum

Alter, in dīci ex-
porrigitur duplici
surculo, in ipsius
externā sedem in-
grediens.

Alter, uerō sim-
plicit̃ medio por-
rigitur digito, in
ipsius exterioris se-
dis internum la-
tus.

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

- Demissior frequentes educit soboles, quarum
- Prima, capiti musculi indicem medium & annularem extendentis offertur.
 - Secunda, capiti musculi minimum extendentis digitum inseritur.
 - Tertia, musculo brachiale simplici tendine extendenti, commiscetur.
- In ipso autem secundum ulnam processu tribus musculis, ab ulna originē ducentibus propagines ab eo exhibentur, quod uerò reliquū est brachiale non cōscendit in eius articulum desinens.

Musculos, internam cubiti sedem occupantes.

Musculum, qui ab interno humeri prodiens tuberculo brachialis flexus opifex habetur.

Musculum, qui tendine lato summæ manus internæ cuti subnascitur.

Alia inseruntur, uel in

Musculum, qui quarto brachialis ossi insertus brachiale flectit.

Musculum, qui radium in supinum ducentium superior describitur.

Quintus, à commemorato iam plexu inferius quàm quatuor hæcenus descripti, principium nanciscitur, ac quarto attensus per axillam in brachium fertur, nullas omnino soboles, cuiquam brachij parti distribuens, tandem in cubitum indiuisus delatus, in plures scinditur propagines, quarum

Quod reliquum est ulnæ attensus inter musculum secūdos quatuor digitorum articulos flectentem, & illum qui eorundem digitorum tertios articulos flectit, ad brachiale fertur, uena & arteria comitatus, quæ ulnæ exporriguntur. Cum uerò transversum brachiale ligamentum superauit, in quatuor diuincatur propagines, quarum

Prima, in duos diuisa surculos, minimi digiti internæ sedi inseritur.

Secunda, pariter bifida, in internam annularis digiti sedem fertur.

Quarta, omnium superiorum maxima, paulo inferius quàm mediū ulnæ longitudinis consistit, & profundo elabens secundum ulnā in externam sedem cubiti porrigitur, et cum externam brachialis sedem contingit, in tres diuiditur ramos, quorum

Primus, duplici surculo externam minimi digiti sedem adit.
 Secundus, eodem modo, externæ annularis sedi exporrigitur.
 Tertius indiuisus externo implicatur lateri exterioris medij digiti regionis.

#

Sextus, ab infima retis iam sæpius dicti sede procedens, ac inconiugatus per axillam in brachium properans, nullibi in alto reconditur, sed cuti internæ brachij sedis substratus, ad internum humeri accedit tuberculum, in progressu conterminis cutis partibus frequentes depro-mens soboles. Ad interius uerò humeri tuberculum in plures partitur ramos uenæ axillaris propaginibus partim incumbentes, partim uerò substratos, qui dorsum numerosa propaginum serie secundum ulnam digeruntur, inter cutem, & carneam membranam deducti, & priusquam brachiale contingant cessantes, perpetuoq; secundum inferiorem cubiti regionem seu ulnam exporrecti.

De nervis in femur, tibiā, pedem, & eius digitos excurrentibus;
ex Vesalio, libro quarto, capite decimo septimo.Nervi
in fe-
mur, ti-
biā, et
pedem
excur-
rentes
qua-
tuor,
quorū

- Primus, a suprema parte implexus nervo-
ri in crus pertinentiū originē ducit, et lum-
borū incumbens carnibus, ac peritoneo
substrat⁹, in femur fertur. Simulatq; femur
cōtingit, in duos scinditur ramos, quorum
- Minor, cuti depromitur, quæ anteriori femoris sedi uersus externum ipsius latus obducitur.
- Maior, in alto latitans in plures diuiditur propa-
gines, quorū
- Alie feruntur in musculū
- Primum tibiā mouentē, & ab antica sede appendicis illum exorū,
Septimum tibiā mouentem, qui a maioris femoris processu
radice enascitur.
- Manum tibiæ motuum auctorem.
- Quod reliquum est cum illis musculis, decliue deductum supra genu arti-
culum terminatur.
- Alter uenæ ad pedis usq; pollicem attensus, cum ipsa in pedem deriuat, atq; (ut
illa uenæ) uarias soboles passim in cutem spargit, inter quas illa præcipua habe-
tur, quæ anteriori genu regionī offertur, in cuius sedis cutem frequēti ramorum
serie disseminatur.
- Alter, qui grandior est, simul cum uenā, ac arteria reconditur, & in muscu-
los anteriorem femoris sedem occupātes, digeritur, præcipue in quantum ipsius
femoris & octauum tibiæ. Deinde deorsum pergens, supra genu articulum cuti
primus cessat, & in progressu membranulis uasa colligantibus, exiguas porri-
git soboles.
- Musculos nonum, & decimum femur mouentes,
Musculos illos, qui a pubis osse pronati, penis
peculiares censentur.
- Alter, cuti inseritur, quæ internam femoris
sedem iuxta inguina occupat.
- Quod reliquum est, ubi paulo demissius pro-
repit, in duos diuidi-
tur ramos, quorum
- Alter, suas
emittit pro-
pagines in
- Musculum secundum tibiā
mouentium.
- Portionem quinti femur mo-
uentis musculi a pubis osse
pronatam.
- Medium longitudinis femo-
ris ibiq; cessat.
- Alter, ex posteriori ipsius sede emergens aliquo usq; sub primo femoris mu-
sculo latitans, tandem ad cutem prociat soboles multas spargens in cutem,
- Inferiori clunium sedi obtensam.
- Posteriorem femoris sedem ultra me-
dium longitudinis femoris conte-
gentem.
- Alie in musculorum capita feruntur, quæ a coxendicis ossis appendice principium ducunt.
- Alter, in duas parritur
propagines, quarum
- Alterā, in quarti tibiā mouentis musculi partem femoris osse ena-
tam inseritur.
- Alterā in plures diuisa propagines, in cutem humiliori sedi postero-
ris femoris regionis iuxta genu obductam excurrit.
- Gracilior, cuti tibiæ propria, inde ad pedis externū latus
properans, in progressu frequentes spargit soboles.
- Crassior, inter se-
ptimum & octa-
uum pedem mo-
uentium muscu-
los occultata &
sexto pedem mo-
uentium attensa in
progressu in du-
os diuincatur ra-
mos, quorum
- Alter, errabundo ductu in cutem
dispensatur anteriori tibiæ regionī
obtenfam.
- Alter, inter musculos anteriorem
tibiæ sedē sibi uendicātes prorepit,
illisq; ramulos offerens ligamento
incumbit, fibulā tibiæ ossi colligat⁹,
ac unā tandem cum tendinibus, digē-
tos extendentibus, sub transuerso il-
lius regionis ligamento: cuius cuti
propagines intertextit in pedis supe-
riora ducitur, ac digitorū superiori
sedi ramos exporrigit.
- Alter mul-
tiplici so-
bole dige-
ritur in
- Cutem, quæ posteriori tibiæ sedi ad calcem usq;
ducitur.
- Cutem obducentem, primum secundum & quar-
tum musculum pedem mouentium.
- Alter, in posteriorem tibiæ sedē properās, in-
ter quartum & quintū pedem mouentiū mu-
sculos, duosq; qui a tibiā procedētes digitorū
flexu præsumt, fertur. Hac itaq; deorsum ten-
dens exterioris truci propaginē assumit. Cum
uero ad tibiæ usque humilia contēdit, unā
cum huius sedis tendinibus per transuersum
ligamentum, inter calcem & interiorem mal-
leolum pedis inferiora petit, &
- Interior, ex-
teriori gran-
dia intercapi-
ta primi, ac
secundi pedē
mouentiū mu-
sculorū in ti-
biā subit, &
in plures di-
uiditur ra-
mos, quorū
- Alter, quam-
primum infe-
riorum femo-
ris capitū ra-
dicē spectat,
utring; unā
pducit pro-
paginē in ca-
pita musculo-
rū disseminā-
dum, qui tres
primi pedis
motores enu-
merantur, de-
inde in popli-
te in duos im-
pares didu-
citur ramos,
quorum
- Quod re-
liquū est,
deorsum
fertur sub
mediāq;
ipsius fe-
moris lon-
gitudine,
in duos
scinditur
ramos,
quorum
- Alter, ulte-
rius p-
gredi-
ens in
gran-
des di-
stribui-
tur so-
boles,
quorum
- Quartus, ter-
tio subsequitur
constituiturq;
ex 25. ac trium
succedentiū pa-
riū anteriorib.
ramis omnium
nervorū crassis-
simus, durissi-
mus, ac ualidissi-
mus. Hic peri-
taneo subdit⁹,
inter sacri ossis
latus, et illū os
ducitur, ac in-
de in duos di-
uiditur ramos,
quorum

De nervis à sacro osse emergentibus, ex Vesalio,
libro quarto, capite decimosexto.Nervorum paria à sacro
osse exilientia, quarum

Primum par inter os sacri ossis primum, & infimum lumborum uertebam, eo modo quo paria è lumborum uertebis egredientia procidit, ac mox ab egressu ramum in posteriora, non secus atq; superiora paria diffundit, qui etiam similiter atque posteriores illorum parium rami, digeritur. Priusquam uero —

A posteriori regione, propago utunque insignis in musculos spargitur, ab ilium osse principium ducentes, ac praesertim in

Primum femur mouentium.
Cutem clunibus obduciam.

Ab interiori regione propago emergit cum nervis in crus deducendis permiscetur. Verum non tota in crus assumitur, nam cum ramus ab illa secundum internam ilium ossis sedem exporrigitur, surculos spargit in

Musculos abdominis.
Musculum femur mouentium septimum ab interna ilium ossis sede pronatum.

Anteriora & ibi in plures diuiduntur, quorum —

Tres qui superiores habentur, primi pars modo in crus properant.

Duo q; humiliores dicuntur, sexti septimiq; paria propa-
gines sunt, digerunturq; in

Musculos ani.
Vteri ceruicem.
Vesicae ceruicem.
Penem in uiris.

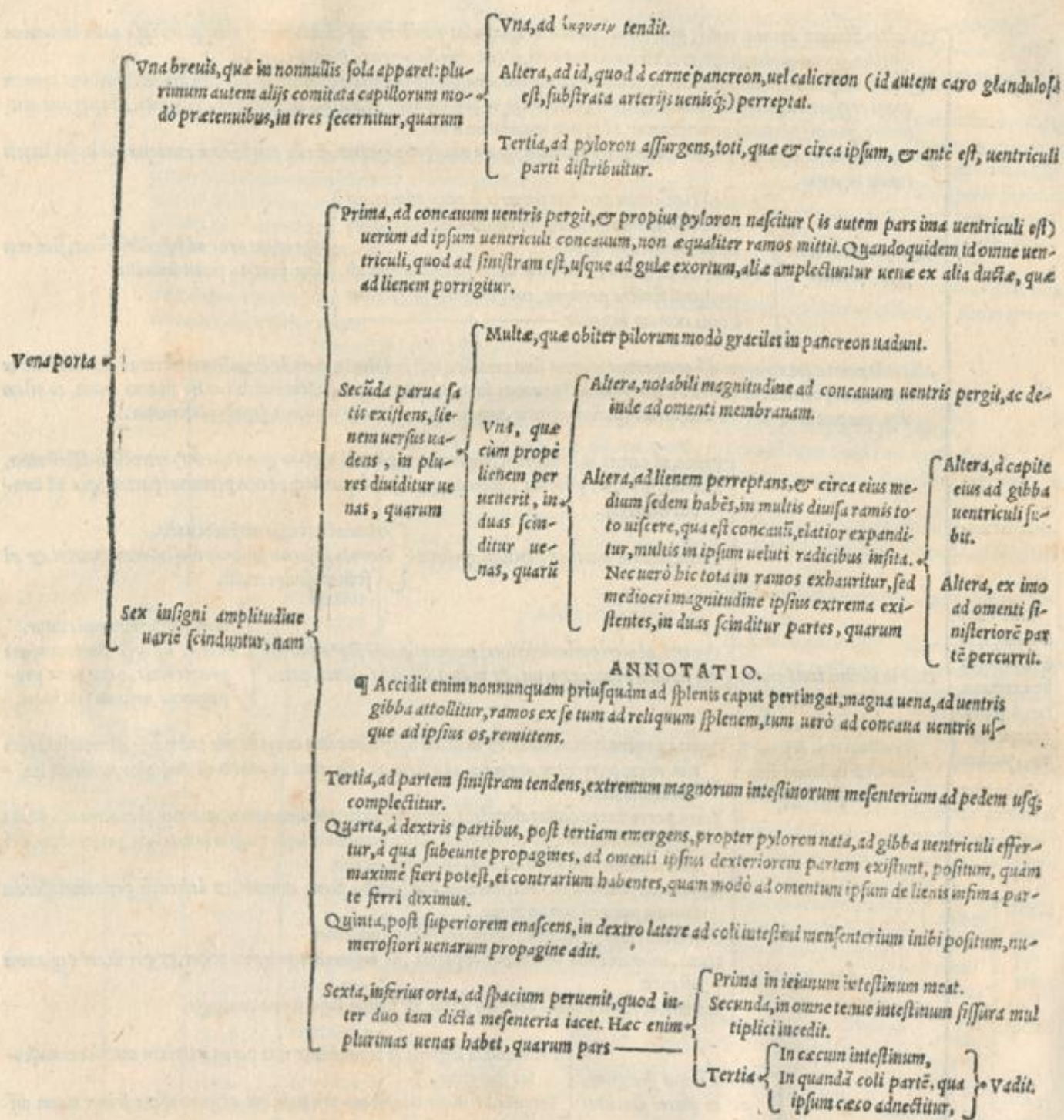
Quinque humiliores paria peculiari procidunt ratione. Nam priusquam ex ipso osse elabuntur, gemina ab utroque latere sunt, & unus nervus utrobique à singulis paribus procidit, in

Posteriora, & ibi in plures scinditur propa-
gines, quarum aliqua
inseruntur in —

Musculos, dorsum mouentium undecimum & decimum tertium.
Membraneum initium musculi brachium ad dorsi humiliores agentis.
Musculum humani thoracis quartum.
Quatuor primos musculos femur mouentes.
Cutem, clunibus obduciam.

ANNOTATIO, EX VESALIO, IBIDEM.

Ab hominis osse coccyge nullus exilit nervus. Ideo minime mirandum est, si ego à Galeni sententia procul declinem. In canibus uero, & caudatis simijs ab eiusmodi osse numerosa nervorum paria eo profiliunt modo, quo ex thoracis & lumborum uertebis profilire dictum est. Præterea dorsalis medullæ terminus, ex sexto sacri ossis osse procidens, nervi ritu mihi haudquaquam digeri uisus est, etiamsi à quibusdā hunc nervum coniuge carentem uocari non ignorem. In homine tamen, cuius sacrum os, quinque tantum efformatur ossibus terminus, is ab osse procidens, unum utring; diffundit surculum, hac ratione sexti paria sacri ossis uices supplens.

De uena porta, ex Galeno, libro de uenarum dissectione,
capite primo.GALENVS LIBRO QVARTO. DE VSV PARTIVM,
cap. 13. & 6. de Anat. administ.

¶ Has uenas omnes, quæ à uentriculo, & intestinis omnibus chylum sursum ad hepar ferunt, cum uniuisset natura ad portas, rursus in quamplurimas diuisit. Primum in singulos iecinoris lobos insignes rami inferuntur. Hi rursus in multos exiles diffunduntur, tanquam caudex in ramos. Deinde illi rursus in furculos quosdam, postea ueluti in germina quedam tenuia desinunt, ob eam nimirum causam, ut chylus diutius in hepate immoratus, ob tantum uasorum plexum, & transitus angustiam perfectè in sanguinem transmutetur.

GALENVS IBIDEM.

¶ Venæ uentriculi gibbum complectentes, quæ duæ sunt, ut præmissum, suis extremitatibus sese mutuo contingunt, & illarum utraque quibusdam subnixæ, eæ fulcris elatior per uentriculi gibbum circumuadit. At uerò cæuæ uenæ partes, ab ijs dissimilè planè modo se habent, & siquidem contra uentriculum exortæ corpori ipsius adnectuntur, atque insident.

Venæ cauæ descendētis declinatio, ex Galeno, libro de Venarum
dissectione, cap. VIII.

Quædam filorum araneæ modò, prætenues, modò crassiusculos paulò & aspectabiliore, priusquàm ipsa cauæ in lumbos confidat, dextra quidem parte, in dextri renis tunicam, ac circumiecta corpora spargit ramulos.

Quædam insignis magnitudinis, sinistra quidem parte oritur, quæ pluribus diuisa ramulis, hsq; filorum araneis similibus nonnumquam crassioribus, ad partes inibi existentes perambulat, ac sepenumero à caua ipsa ad renem proficiscente, propagines mittuntur, quæ in renis tunicam intexuntur, ac vicinis in ambitum locis.

Duæ, utrinque una, emulgentes dictæ, omniumq; uenarum, quæ à caua propagantur, facile amplissimæ, unaquæque in sui lateris renem inseritur.

Duæ post hos emergunt, quarum

- Altera ad testiculum dextrum permeat à caua exorta, cui aliquando ab emulgenti dextra ramulus mittitur, quod semel tantum obseruauit.
- Altera, ad testiculum sinistrum uadit: cuius origo ab emulgenti sinistra prouenit, cui sepenumero ramulus à caua exortus inseritur.

Hæ igitur uenæ ad testes deferuntur, siue mas siue femina fuerit animans.

Aliæ inde exortæ, tot utrinque esse comperiuntur, quot sunt uerteræ inibi existentes: nam de singulis uerteris ad illa incedunt, ac inde earum postrema ad musculos, qui abdomini præteriti sunt, attolluntur, qui quidem musculi ab ipsa aluntur uenis, ac etiam alijs, quæ tum inter minorum costarum spacia uersantur, tum quæ per pectus ad mammas superne deferuntur.

Prima, ad carnes in lumborum longitudinem porrectas (quæ græci uocant) retrorsum distribuitur. Secunda, in partes pilorum similes diuisa, obscure quandoq; ad eam peritonæi partem, quæ ad lumbos est, fertur.

Tertia, duabus partiū partibus, quarum

- Prima ad lati osis musculos uadit.
- Secunda, ipsorum miscetur musculorum exortui, & ad sedis musculos tendit.

Quarta, ad uteri partes inferiores permeat, paulò supra quàm est eius ceruicis primus exortus, & in duas diuiditur partes, quarum

- Altera, testiculos amplexatur.
- Altera, ad uteri fundum usque progreditur, à qua uenæ propagantur, uesciam subeuntes.

Quinta, gemino initio exorta, & in unum uas postmodum congesta, per pubis ossa ad exteriora ciam eius uero porrigitur, atque ita ad inferiores osis, quod ad pubem est, musculos, ut uerus quoque distribuitur.

Sexta, per rectos musculos ascendens, uenarum extremis coniungitur, quæ per thoracem ascendunt ad subcartilaginea. Ab eadem enim radice uenule utrinque singulæ in ueterum perferuntur, per quas mammis cum utero maxima est communicatio.

Septima, ad pudenda pertinet, siue mas, siue femina fuerit animans, & descendit per commissuram duorum pubis ossium utrinque.

Octaua, ad crura procedit ad interiores femoris musculos.

Nona, in macilentis hominibus apparens, de inguinibus primam oritur, & per ileum regionem ascendit.

Decima, obscuris ramulis deorsum fertur, & sinibus superiorem contingit.

Vena in femur spargitur, & in plures diuiditur uenas, quarum

- Prima, iuxta inguina se diffundit, & cum parua arteria in anteriores musculos spargitur.
- Secunda, utrinque una, ex internis partibus ad genu usque subter cutem dissipatur.
- Reliquæ, quæ plures sunt, ad profundiores femorum partes sparguntur.

Duæ, utrinque una, in quas ipsa caua secatur, & in crura ipsum descendunt, quarum duæ sunt partes

Altera, paulò altius quàm femur articulo cum tibia iungitur, & in tres diuiditur partes, quarum

Vna, quæ in superficie eminet, per exteriorē partē alterius tibiæ osis (quod peronam græci appellant) porrecta ad pedis pertingit articulum, & in eius superiorē partē diffeminatur.

Altera, quæ media & maxima est deorsum ad popliem fertur, atq; inde per profundū posterioris tibiæ partis, quam suram dicunt, procedens, non modicam ramorum sobolem in eius musculos spargit. Ab hac enim duo cum arteria extrema fiunt, quorum

Alterum maius, à tibia fortur ad interiora.

Alterum, per mediam duorum tibiæ ossium regionem ad interiora pedis perducitur, ac propagini alterius uenæ miscetur, quæ ab exterioribus tibiæ partibus per posteriorem tibiæ descendit. Hæc enim infima quæque pedis commissis tibiæ primæ particulis complexa est.

Ultima, quæ interior est, ad anteriorem tibiæ partē (ocream latini appellant) procedit, ac inde ad malleolum peruenit, ad ipsum tibiæ extremum. Hæc enim ad sanguinem mittendum commodissima est, & ipsa quoque per superiores pedis partes discurrit.

Venæ caua descendēs, in iecoris gibbo exorta uarias à se propagatur uenas, quarum

Duæ in ultimis lumborum uerteris, totum in se uas recipientes, ad sibi subiectum crura descendunt, & in decem diuisantur partes, quarum

Ascendentis uenæ cauæ descriptio, ex Galeno, libro de Venarum
dissectione, cap. II. III. IIII. V. VI. & VII.

Due statim post septi transversum transitum in ipsa præcordia sparguntur.

Plures capillorum modo tenues, quarum pars } Vna, ad membranas thoracem intersepientes, quas mediastinum uocant, tendit.
} Altera, ad tunicam illam, quæ cordis existit inuolucrum, græci *epicardium*, tendit.

Vna, post has mediocri magnitudine in dextram cordis aurem fertur: ab au- } Altera, arterijs similem nacta tunicam, in pulmones
re mox in sinum eius dextrum magnâ, & in duas partitur uenas, quarum } currit.

Vna, coniugij expert, græcis *ἀσφύ*, priusquam ramus ad cor pertingat, ad inferiorem thoracis partem, quæ octo costis constat, de- } Altera, perquam exigua, per exteriorem cordis su-
fertur, quæ in pluribus animantibus ad sinistram thoracis partem, quintam dorso uertebra ascendit. At in simijs, paulo supra au- } perficiem, in totum eius uisceris corpus spargitur.
rem cordis in dextra parte sita est. In ceteris uero, ut in hominibus, ex ea emergitur parte, quæ iam cordis aurem uena caua tan-
git: hinc per spinam delata, utrinque costis octo inferioribus ad diaphragma usque, & membranam intersepientem distribuitur.

Alique prope iugulum oriuntur, filorum araneæ modo prætenues, quæ permeant ad membranas thoracem intersepientes.
Due prope id gladium, quem thymum nominant, proueniunt, & utroque in latus inclinant, & à media regione paululum diuertunt.
Ex his enim ambabus, dum ad sibi uicinam clauiculam ascendunt, ac etiam de alijs uenis per anteriores thoracis partes proce-
dentibus radices multæ meant.

Prima, alit } Intercoastalia spacia superioris thoracis.
} Loca circa scapulas existentia.
} Nonnullos ex interioribus colli musculos.

Secunda, pluribus diuisa partibus in foramenta sextæ colli uertebra se diffundens, ad caput usque deferitur.

Prima, eaq; prætenuis musculus, qui à medio pectore ad humerum feruntur, distribuitur.

Secunda, in ipsa axillarum glandulosa membranosaq; corpora spargitur, per exigua et
quoque.

Tertia, crassitudine prædita mediocri, deorsum iter habens per easdem expãditur partes: utra-
que autem per suum thoracis latus, deorsum uersus cum tenui neruo porrecta, ad subchar-
tilaginea usque delabitur.

Quatuor
sic dispen-
santur, ui-
delicet

Quarta, deniq;
post has, iuxta
eâ, quæ per axil-
lam in manû fer-
tur, prominens,
in duas diuiditur
uenas, quarum

Altera, dispensatur in }
} Altera, quæ reliqua pars est
} multiplex sobole per manû
} excurret totam, ad hunc mo-
} dum, per brachia quidẽ in-
} timis magni musculi parti-
} bus, ac ceteris fere huius lo-
} ci musculis porrigitur, ex
} cuius ramis

Musculos, qui cauam scapularum partem sub-
sternunt.

Musculum, qui in ipsa axilla est maximus.

Vnus, per interna percurrentes, circa bra-
chium in orbẽ complicatur, posterioremq;
ipsius regionem ita perreptans, mox in ex-
teriorem partem, eandemq; anteriorem,
subit ad cutem, atq; illinc deorsum tendit, do-
nec ad brachij commissuram perueniat.

Postremus, uero aliquando paululum
brachij nodum excedit, nonnunquam mul-
to ulterius progreditur sub cute, secundum
os cubiti deorsum tendens.

Venas cõplures superficiales, q; neq; numero neq; magnitudine æquales
sunt. Nã obscurè enim si laqueo brachij interceperis, etiã citra dissec-
tione uidere eas licet in alijs aliter positas esse, uel in primis cõuenit aspi-
cere in hominib; latiores uenas habentibus, quam in simijs quoc; cū dis-
secantur, eadẽ, quæ in homine omnia uisuntur, atq; magna ex parte una
quæ uena à magna propagatur, ad inferiora magis oblique declinant, ac
subinde altera ex inferiorib; cubiti parib; multiplex sparsa sobole ad eũ
peruenit modum, quo cubiti extreme manui committitur *ἀσφύ* græci,
latini brachiale uocant, ac tertia circa medium maxime cubitum.

Reliquæ ue-
rò ad me-
dij perue-
nit cubiti ar-
ticuli flexũ
& ad inti-
mas eius lo-
ci musculo-
rum par-
tes propa-
gines expã-
di, et p. p.
fundum ad
posterior-
es, pariterq;
et ad ante-
riores musculos.
Verũ prius
quã in cubi-
ti articuli
flexũ ingre-
diatur, di-
uiditur in

Prima, q; humeraria
est, à cubiti flexione
profecta, et per radiũ
porrecta, ad cubiti tu-
berculũ qd brachiali
adheret, peruenit, ac
inde mox infimæ ei-
dẽq; extimæ brachia-
lis parti distribuitur.
Secunda, quæ axilla-
ris sine iecoraria dici-
tur, inferius ad exter-
nam manũ perreptat.

Ab his, qua parte com-
munis uena oritur,
duo, ab utraque singu-
li in profundum pro-
currunt rami, ibiq; si-
militer mutuo comple-
xu coniunguntur, ex
quibus rursus alie
due uenæ fiunt, qua-
rum una

Elatior est, per mediã
crassitudinẽ progres-
sa, ad exteriorem par-
tem musculi paritẽ per-
means, per profundũ
porrecta exterioris
manus, quæcũq; nacta
fuerit osti cõplectitur.
Demissior, ad inte-
riorem manum discur-
rens, ad paruos usque
digitos, & ad mediã
partem fertur.

Alter, ad radij extremum, quod
brachiali adnectitur, procedit.

Alter, ad summum permeat cubi-
tum, quæ & ipse brachiali ad-
heret, ibiq; uenam contingit,
quæ ab humeraria propagari
retulimus.

Vena caua
ascendens ex
cõuexo he-
patis orta,
in innume-
ras diuari-
catur ne-
mas, quarũ

Due
post has
magnæ,
in ra-
mos se
scinden-
tes, pro-
deũt, et
in tres
diuidũ-
tur par-
tes, qua-
rum

Tertia,
quæ reli-
qua pars
est, quan-
tumcũq;
illa sit, ad
axillas por-
rigitur, à
qua mul-
tæ proue-
niunt pro-
pagines,
quarum

- Due e medio duarum uenarum cauiam scinduntur, utrinque scilicet una oriuntur, & per totum feruntur thoracem, ossi quidem pectoris subdita, usque ad radicem eius cartilaginis, quae graecis *σπένδυλος* dicitur, a quibus quam plures oriuntur ramuli, quarum pars
- Altera tam dextrosam, quam sinistrorsum obiter ad singula costarum interualla ramulum mittit, quo coniunguntur extremis eius uenae, quae spacia intercostalia perreptat.
- Ex his proueniunt aliqua uena eminentes, quae sub cute extant, quae sub cartilagineis protenduntur, cum quibus aliae rursus committuntur, de inguinibus ad superiora tendentes.
- Vna, in duas diuiditur partes, quarum
- Altera, extra thoracem emergens, ad substratos illic musculos incedit.
- Altera, tum in mammas, tum in reliquum pectus prolabitur, relictis subnixa musculis. In quos partem transmittit, unde non modica earum portio cum uenarum aliarum postremis, quae de imo sursum attolluntur, conuenit.
- Aliquae paruae, ac tenues, ad membranaceum cordis inuolucrum (*περικάρδιον* graeci nominant) proficiuntur, & cum arteria quae a corde sursum effertur, se porrigunt.
- Altera, per anteriorem auersamque colli partem ad interiora magis recedens, effertur.
- Vna utrinque, quae porro clauiculae adiacet cauae uenae membris oritur, quae quidem confestim assurgens, bipartito scinditur, duas edens magnas uenas, quarum
- Altera, in partem anteriorem deorsum subfida, tum sursum sublata clauiculam amplectitur, ad superiorem alteram extrinsecus contendens, a qua plures oriuntur uenae, quarum
- Aliquae araneae telae filorum praetenuis sunt oblique, in extimam colli partem declinant.
- Vna quae humeraria dicitur, de qua dictum est, satis notabilis uisitur cum uena ad collum subeunte. Hanc enim humerariam appellant, quod ad humerum feratur, ac inde ad brachij curuaturam, ut praemisimus.
- Altera, elatiorem nassa radicem usque ad summum humerum conscendit, ac in proxima quaeque corpora transiens occultatur.
- Due utrinque humerariae minores, quarum
- Altera humilior, ac depressior, per profunda magis subreptans, secundum magnum musculum ab osse pectoris enatum, ad caput brachij peruenit.
- Quatuor quae iugulares dicuntur, eo quod prope iugulum oriuntur. In has enim reliquum quod de caua superest bipartitur in dextram, & pariter in sinistram ceruicis partem, quarum aliae sunt
- Superficiales due, utrinque una, quae protinus aliquando finditur, & pars ipsius utraque uel equalis apparet, uel inaequalis. Nunquam uulterius multo procedit, & aliquando ita longe, ut per maxillam scindatur, quarum
- Qui magni sunt, in totam inferiorem maxillam sparguntur.
- Qui parui sunt, in inferiorem maxillam diuariantur.
- Altera, circa aures, caputque excurrit.
- Intime due utrinque uidelicet una, in duas diuiduntur partes, quarum
- Altera emissis a se pluribus propaginibus, cum una commiscetur, quae ab ea quae circa clauiculam contorquetur, oritur, a quibus ea oriuntur uenae, quae permeant in
- Guttur.
- Gulam.
- Profundos iuguli musculos.
- Adiacentis linguae membra.
- Linguam.
- Altera, quae reliqua pars est, ad cerebrum assurgens, in caluam excidit, per extimam *καυκλιδίς* suturae partem, ibique in meninges & cerebrum ipsum diuersimode, in innumeras spargitur propagines. Verum priusquam ad commissuram praedictam perueniat, duos ipse permittit ramos, quorum
- Maior, prima & secunda uertebrae commissuram inferiur.
- Minor, pili modo inter caput & primam uertebrae permeat.

Venæ portæ adamussim delineatio, ex Vesalio, libro
tertio, capite quinto.

Duo valde exigui, ex anteriori sui parte billis uesiculae cervici distribuuntur, ac inde in uniuersum uesiculae corpus excurrunt, eo quidem modo quo in alba oculi tunica uenulas porrigi cernimus.

Vnus, nuper commemoratis insignior inferiorq; ab elatiori anterioriq; uenæ corporis sede, uersus dextram latius habetur, qui humilior uentriculi orificium, & huius portionem huic iuxta dorsum proximam aliquot ramulis adit.

In iecoris substantia ab omnibus demissioribus et quæ orbiculatim consistunt extremis ipsius partibus, exiguae admodum innumerosaeq; uenarum propages incipiunt, quæ uersus iecoris medium porrectæ, sensim in maiores soboles, & inde in grandiores adhuc tãtisq; coeunt, donec omnes in quinque, interdum etiam in pauciores ramos colligantur, qui in caua iecoris regione uersus eius medium, ad interiora tamen & posteriora, iuxta dorsum magis uniti, unam grandem & impense amplam constituent uenam, quæ uenæ portæ nuncupatur. Hæc ad eum modum ex iecoris caua enata, oblique deorsum uersus sinistram procedit, & in quamplures digeritur ramos, quorum

Vnus, totius uenæ caudæ deorsum protensus, superioribus prius diffusis ramis, in duos maximos bipartitur truncos, quorum

Primus, qui insignis est magnitudinis dextro in latere enatus, in duas diuiditur uenas, quarum

Altera, omenti superiori membrana suffulta, ac sub dextra uentriculi fundi sede transuersi producta, in anteriorem & posteriorem fundi uentriculi regionem multa quidem sobole intertextitur.

Altera, eodem serè modo, innumeras uenularum soboles, per totam dextram superioris membranae omenti regionem, diffunditur.

ANNOTATIONES.

¶ Quod tres isti rami soboles ex se propagauerint, cum prorsus sint innumerae, dictu quidem est arduum. Deinde non omnibus eandem distributionis exhibent seriem, quamuis (ut diximus) ad intestina illæ excurrant propagines.

¶ Ramum portæ, quem sub recto intestino decliuem porrigi scripsimus, nonnunquam ad feculentis sanguinis per anæ uenulas, sanguine interdum manantes, expurgationem plurimum conducere arbitror. Rarius enim ex uniuerso corpore hæmorrhoidum uitio laborantibus, ad uenæ caudæ ramulos in sedem pertinentes, lutosum eiusmodi sanguinem regurgitare, uerisimile nobis uidetur.

Dexter qui humilior & gracilior existit totus, penè in mesenterium & intestinum exhauritur, uerum in primis in tres diuiscatur ramos, quorum

Secundus, primo subsequitur, uerum non semper eodem loco originis suæ principium nascitur, inde tum diffunditur in

Duodenum intestinum.

Principium ieiunij intestini.

Omenti regionem, quam perreptat.

Glandulosum corpus, quo susinetur.

Tertius, qui truncus maximus est deorsum perreptat, quamprimum mesenterio à dorso nasceti committitur, in tres precipuos diuiscatur ramos, quorum

Duo dextrorsum exorti & in innumeras uenarum soboles diuiscati, inter duas mesenterij membranas producuntur, atq; inferioremq; posterioremq; intestinorum partem, mesenterio alligatam, complectentes, finiuntur in

Ieiunium.

Ileum.

Cæcum.

Dextram coli sedem.

Tertius sinistrorsum exortus, etsi etiam ipse, cum superioribus in omnes intestinorum distribuatur partes, ex se tamen insignem uenam in sinistram mesenterium mittit, quod colum à liene ad rectum usque intestinum dorso alligat, in plures diuiscatâ ramos, porrigit, quorum unus insigni magnitudine inter duas sui mesenterij membranas, intertextus secundum coli finem deorsum sub recto intestino proreptat, multas uenulas, ad eam intestini partem, quæ porrigitur, depromens. Verum cum ad recti intestini extremum usque contendit, in plures utcumq; exiles diffunditur ramos, qui finem ipsius intestini orbiculatim amplectuntur.

*

E

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

Vna, non procul ab ea sede, qua à portæ caudice sinister scinditur truncus, inferioriq; omenti membranæ implica-
tur, ab elatiori ipsius regione exoritur, quæ non admodum frequenti ramorum serie in uentriculi gibbum, quæ
dextram dorsi sedem id spectat, diffunditur.

Vna, in altera eius sinistri trunci humiliori sede, prædictæ quodammo-
do in ortu respondens, enascitur, quæ deorsum tendens, dextror-
sum proreptat, & propagines multas inserit in ————

Dextram inferioris omenti membranæ re-
gionem.
Colum intestinum, ex parte, qua hæc omen-
ti membrana id continetur.

Aliquæ, post emergentes, in glandulosum corpus, inferiori omenti membranæ innatum sparguntur.

* Sinister, qui elatior &
minor existit, transuersim
ad inferiorē omenti mem-
branam, quæ hæc poste-
riori uentriculi subijcitur
regioni, proreptat, hæc q;
omēti sede, deinde & glan-
dulofo corpori huic mem-
branæ innato sustinetur,
apertq; suffulciunt, in plu-
res notatu dignas diuari-
catur uenas, quarum

Duo utrinque, scilicet unus, mox in ascensu huic uentriculi sedi exporrecti, multis fur-
culis adherens.

Vnus, totius uenæ residuum sursum ad elatius uentriculi orificium, per uentriculi po-
steriora exporrectus, ad dextram orificij latus emergit, & totam anteriorem sedem
ambiens, secundum sinistram eius latus denuo in posteriora retorquetur, ac coronæ
modo uentriculi superius orificium concinnè perreptat, in progressu recta deor-
sum in uentriculi corpus ramos geniculatim offerens. A superiori autem sede, ra-
mulus diffundit in stomachi terminum, quæ in uentriculo continuatur. Præterea ab
ipsa coronaria uena insignis propago pronascitur, & in inferiori uentriculi orificiū
discendit, frequentibus utrunque uenis amplexans, ramosq; in progressu in priorem
posterioremq; uentriculi sedem spargens.

Vna, post illas exoritur
quæ omnium uentriculum
adeuntium capacissima ha-
betur. Hæc inferiori omen-
ti membrana continetur,
& oblique sursum uersus
sinistram latus sub uentri-
culo, qua dorso id immit-
titur, proreptat, & in plu-
res tandem diuiditur ra-
mos, quorum

Vna, altera parte exoritur, non ita longè ab initio in
duos ramos plurimum ab inuicem discedentes bi-
partitur, ex quibus denuo quamplures emergunt
furculi, qui deorsum proreptant, & in

Colum intesti-
num
Omenti mem-
branam

Excitant.

Vnus, satis tenuis, ab infimo ramo, inferiora lienis pe-
tente, priusquam sinister portæ truncus in frequen-
tissimas soboles dispergatur, aliquando prodit & in
sinistram inferioris membranæ omenti sedem, uno
atque altero furculo dispensatur.

Due, quæ totius trunci reli-
quum in se complectuntur,
ad lienem transuersim acce-
dentes, in multos partiuntur
ramos, atq; hi denuo in alios
tantisper dirimuntur, quo-
usque numerosa ramorum
serie in cauam sinistram uel lie-
nis sedem inferiori membra-
næ omenti perpetuò suffulti,
implantantur, quorum ramorum

Alter, à ramo quopiam, ex illis qui ad superiorem lie-
nis regionē repunt, iuxta lienem exoritur, qui dex-
trorsum delatus, atque omenti superiori membranæ
intertextus, in eam pertingit uentriculi sedem, quæ
elatiori lienis sedi propinquior uisitur.

Alter, perinde atque nuper
dicta dextrorsum retorque-
tur, & sinistram uentriculi
fundi regionem proreptat.

Alter, à musculo ramo
imam lienis sedem an-
tecedente, exurgit ut-
cūq; insigni amplitudi-
ne donatus, in duas di-
uaticatur uenas, quarum

Alter, sinis-
tra, perinde ac dex-
tra spargit
furculos in

Sinistram fun-
di uentriculi
sedem.
Superiorem
omenti mem-
branam, in si-
nistram ipsius
partem.

Quot sint uniuersaliter totius corporis uenæ, ex Vesalio.

Quot in uniuersum corpus uenæ deriuentur, si uniuersæ earum soboles enumerandæ sint, indicare arduum prorsus est, atq; propemodū impossibile. At si uenæ propriam exigentes circumscriptionem, ac ueluti proprijs terminis finitæ, duntaxat numero quodam sint complectendæ, in procinctu est numerus. Ideoq; recte dici potest, quod in natis, absolutisq; hominibus, omnes uenæ ut plurimæ quaternario numero comprehenduntur, quæ cæterarum omnium radices censentur, atque

Prima, ex caua iecoris sede prodiens, in

Billis uesculam,
Lienem,
Ventriculum,
Omentum,
Intestina,
Mesenterium.

Excurrit.

Secunda, ex gibbis iecoris, aut (ut quibusdam uisum est) ex dextro cordis sinu originem sumens, in reliquum corpus solis exceptus duntaxat pulmonibus, innumera ramorum serie dispensatur.

Tertia, è dextro cordis sinu nata frequenti admodum propagine, in pulmones digeritur. Verum hanc uenam hoc sibi peculiariter uendicare scias, quod arteriarum constet corpore, unde etiam arterialis uena nuncupabitur.

Quarta, ab umbilico in iecur (ut sic dicam) producit, ac ad fœtus nutritionem duntaxat animali famulatur. Verum in uenarū numero haud recte hic censi potest, uixq; propria circumscriptione donatur.

Ab his itaq; uenis reliquæ omnes, quæ in toto corpore occurrunt, originem mutantur, eisq; continuæ sunt.

Venæ cauæ eius uidelicet partis, quæ supra iecur per thoracem ad iugulum usq; prorepat, descriptio, ex Vesalio, libro tertio, cap. v. 11.

Vena caua ascendens ex gibbo iecoris, aut (ut quibusdam uisum est) ex dextro cordis sinu originem ducens, ac per superiora prorepans, in ipso septi transversi trāsitu, duas non uulgares in ipsum septum uniuersum, multiplice sobole à se dimittit uenas, à quibus ramuli nonnulli in cordis inuolucrum, quod septo cōmittitur diffunduntur. Cum primū uerò caua ipsa septū transversum superauit, modice uersum sinistru cordisq; basis dextræ latus procedens, sinistro ipsius latere adaperitur, atq; in dextrū cordis sinū pertinet. Non quidē ut Anatomicorum uulgaris opinio tenet, aliqua propagine aut ramo quopiam, uerū duntaxat foramine quodā seu scissione adeo ampla, ut caue uenæ amplitudo ipsi neutiquam conferenda sit. Deinde ad superiora tendens, ex se quamplures emittit uenas, quarum

Vna, à superiori ipsius caue ad cor connexus sede, in lucem promittitur (non ut Galenus docet, exigua) quæ secundum cordis posteriora et sinistram latus ita porrigitur, ut cordis basim coronæ modo succingat, ac ab inferiori ipsius sede ramos deorsum ad cordis usque mucronem dispergat, quorum præcipui sunt, qui cordis substantiam illic petunt, ubi hæc est crassissima. Unde frequentiores uenas sinistra cordis lateri, et ubi sinuum ipsius septum consistit, occurrunt.

ANNOTATIO.

Prima hæc uena interdum gemina uisitur, grandiori quidem à posteriori sede orificij caue uenæ initium ducente, minori uerò ab eius anteriori sede. Verum longè sæpius unica tantum obseruatur, etiam si Galenus hanc perpetuò geminam esse scripserit.

Aliquæ ad unum nouem costarum inferiorum interuallū prorepantes, cōtendunt in

Venarum costarum interualla, ad eam usque sedem, ubi hæc in cartilaginem degenerant.

Spuriarum costarum interualla, etiam in anteriora magis abdominis quàm interualla pertinent, ipsis abdominis musculis, etiam implicite,

In ipso autem per costarum interualla trāsitu, ramulos diffundit, qui in musculos illi thoracis sedi incumbentes, disperguntur.

Aliquæ furculos mutantur in

Membranas thoracem intersepientes. Singulas uertebras secundum quas deducuntur. Dorsalem medullam. Musculos bis sedibus accubantes.

Vna, quam primum eius originis truncus ab ortu uertebras cōtingit, exoritur, et in tenues diuisa propagine, sui lateris costas nutrit. Nam in membranā costas succingentem distribuuntur, et ubi primū transversim uertebræ illius cui exporrigitur corpus trāscedit, in duos diffunditur ramos, quorū

Alter, sursum.

Alter, deorsum.

Iuxta costarum radices fertur, ac suarum costarum interuallorum ramos deriuat.

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

Vna, sui tenaci radice exilis enata, deorsum per costarum radices ad tertiam usque costam exporrigitur, exiguas soboles tribus superioribus costarum intervallis, & aliquando duntaxat duobus derivans. Verum non semper ab eius, quæ axillam petit radice pronascitur, cum nonnunquam à caua priusquam in duos illos grandes truncos bipartitur, principium ducat. Interdum uerò aut omnino abest, aut araneæ filorum modo prætenus est, quum breviora earum costarum intervalla ab ipsis incumbente uena, quæ axillam petit, aliquando autem à uenæ pari carentis propagimibus in dextro potissimum latere satis nutrimenti assumant.

Due utrinque, uidelicet una ab anteriori sede illius magnæ in iugulo bipartitionis prodeunt, ac inde introrsum parumper ductæ, sub pectoris osse deorsum perreptantes, secundum pectoris ossis latera, ubi costarum cartilagine ipsi coarctantur, declinatis ad abdominis superiora tendunt, in toto suo progressu propagines mittentes in

Sex superiorum costarum intervalla.

Musculos pectori incumbentes.

Mamillas, si modò ad has à uenis pectoris ossis exporrectis furculi deriventur.

△ Due magnæ in unoquoque latere, dextro uidelicet & sinistro, à quibus omnes uenæ caue partis ad elatiora corporis porrectæ soboles pendent, propè iugulum ubi glandulosum corpus hic passim ad stratum habetur, exoriantur, quæ primis thoracis costis innixæ postquam aliquos à se disparserunt ramos, sub clavicula in axillam properantes, multas ex se propagines mittentes, quarum

Vna ampla, priusquam truncus è thorace in axillam transeat, non ita procul ab ipsius initio, ex elatiori sede depromit, quæ sursum oblique in posteriora tendens, ad transversos uerterarum ceruicis processus deducitur, & per foramina illis priuatim exculpta sursum ascendens, diuersas ex se producit propagines, quarum

Musculos uerteris proximè adnatos.

Dorsalem medullam.

Ipsas uerterbras.

Vnumquodque foramen nervorum exoritur, in ceruicis uerteris incisum.

Aliqua permean in

Quod reliquum est in caluariam contendit, peculiare sibi cum sua coniuge arteriæ foramen obtinens. Vbi uerò uena ei caluariæ amplitudinem pertingit, in quandam duræ cerebri membranæ sinum (ut postea dicemus) exhauritur.

Vna, priusquam truncus axillam contingat, ex ipsius posteriori regione principium ducit, ac in musculos dissipatur, humilioribus ceruicis & thoracis elatioribus uerteris adnatos, ac capitis dorsis, & thoracis motibus famulantes.

Vna, ubi truncus axillam petens inter primam thoracis costam & claviculam ex thoracis cavitare progreditur, emergit, quam in sequenti figura humeralem uocabimus.

Due, utrinque singula, ubi earum truncus declinatis duellus, glandulas in axilla ad firmam uasorum distributionem, contingit exoriantur, quarum

Altera, ad thoracis anteriora deducitur, & in

Musculos à pectoris osse & costis, ad brachij os & scapulam pertinentes.

Pectoris cutem } In mulieribus.
Mamillas.

Altera, ad thoracis posteriora perreptans, in musculos eam scapulae sedem occupantes, ac in uicinas partes multiplici sobole digeritur.

Vna, post has, exiguis furculis diuicata, prodit, in glandulas & membranas se inferens, quæ inibi uasorum distributionibus eorundemque colligationibus præsent.

Vna gracilis, quæ nonnunquam à priori, & quæ pectus, accedit, uena: interdum uerò ab ipso, qui in axilla consistit trunco, utcumque exoritur, quæ deorsum secundum thoracis latus exporrecta potissimum in musculum, cuius beneficio brachium declinem, dorso admoenimus.

De uenis, quæ in brachia, ulnas, & extremas manus excurrunt,
ex Vesalio, libro tertio, capite octauo.

Venas duas
à caua in ma-
num propa-
gari prius re-
latū est, qua-
rum altera
dicitur

Humeralis, ab ex-
terno latere exte-
rioris iugularis lon-
ge minori quā uul-
gus arbitrat, in-
teruallo, & inter-
dum à cōmuni cum
axillari trūco, quā
is primam thoracis
costā superat, prin-
cipiū ducens ad po-
steriorem clauicu-
le sedem contor-
quetur, ac sub sum-
mo humero prore-
pens, inter internū
latus musculi bra-
chii ad pectus du-
centis, in brachiū
procedit, quā plu-
res à se dimittens ra-
mos, quorum

Vnus, ab ipsius elatiori sede, non procul ab exortu, emer-
git, ac numerosa uenularum serie diffunditur in

Musculos posteriores, ceruicem occupantes.
Cutem illius regionis.

Vnus, qui grandior est, post primum exortu, in gibbam scapulæ sedem frequenti etiam sobole diffunditur.

Aliqui, ubi humeralis iam ad summū pertendit hume-
rū, atq; sub illo in brachiū prorepat, in summi hume-
ri cutem, exoriantur, quorū præcipui digeruntur in

Cutem musculum contegentem, qui brachium at-
tollit.
Mamillarum interdum usque cutem, in mulieri-
bus tantum.

Aliqui graciles, in toto humerali ipsius processu, usq; ad cubiti articulum, seriatim utrinq; emergunt, qui
in cutem sibi proximam, anterioremq; musculi cubiti flexentium prioris sedem dispensantur, ac partim
rectā, partim oblique & transversim in cutem ita prorepunt, ut interdum uersus internā brachij sedem ad
axillaris uenæ soboles in cutem digestas pertinere, cum illisq; coire uideantur.

Tres totius hu-
merariæ trūcum
in se complecten-
tes. Nam ubi hu-
meraria ipsa cu-
biti attingit arti-
culum, iuxta ex-
terius humeri tu-
berculum, in tres
diuiditur uenas,
amplitudine in-
terdum æquales,
nonnunquā uerò
unā cum ceteris
ampliori, quarū

Prima, quæ frequentissime in hominibus defuit, penitus obliqua deorsum ad medium
flexus cubiti articuli defertur, atque sub musculorum secundos tertiosq; digitorum ar-
ticulos flexentium, hincq; ab humero & ulna originem sumentium capitibus in aliquot
ramos digesta, cessat, neque (ut Galenus scribit) alicui axillaris uenæ ramo commisce-
tur. Vt enim Galenus axillaris uenæ portionem sub musculis reconditam minus recte
descripsit, ita etiam primæ huius humerariæ propaginis (si quando hæc unquam cer-
nitur) seriem non est affectus.

Secunda, paulò supra cubiti articulum deriuans, ceteris plerunq; crassior habetur,
& obliqua sub cute ad cubiti cum humero articuli flexus medium descendit, ac cum
axillaris uenæ ramo, inferius describendo, coit. Quo fit ut ex utrisq; uena illa exoria-
tur, quæ passim communis appellari solet.

Tertia, deorsum obliqua prorepens, per radiū iuxta mediū ipsius
longitudinis in externā cubiti regionē perfertur, quā ubi attingit, sur-
culos quosdā in proximā sibi cutē depromit, ac inde uersus brachia-
lis radicē oblique prorepēs, alteri inibi cōmiscetur uenæ, ab axillari
deriuatæ, à qua non parū adauctæ, externā brachialis sedē cōscendit,
ibiq; in aliquos diducta surculos errabundo ductu sparsos, currit in

Regionem quæ
ante parū digi-
tum & annula-
rem habetur.

Externā mini-
mi et annularis
digiti regionē.

Vna, illis uenulis à regione educta, quæ ab axillari in glandulas hic repositas digeruntur, ca-
pitibus musculorum, quorum ope cubitus extenditur, inseritur.

Vna post hanc, sed demissiùs, ex posteriori sede enata, dispensatur in

Eosdem musculos,
Externæ brachij sedis
cutem.

Axillaris, quum primū axillam
superat, brachiumq; subingredi-
tur, inter musculos brachij os am-
plectentes delitescit, præcipuè ue-
rò inter anteriorem sedem primi
seu interioris cubiti extendētis,
& posteriorem sedem tendinis mus-
culi, quo brachium pectori admo-
uetur, & deinde iuxta cubiti fle-
xentium musculorū posteriorem;
& in plures diuiscatur propa-
gines, quarum

Vna, notatu dignæ amplitudinis, ab externo
latere diffunditur & oblique deorsum
sub humero ad externum usque ipsius tu-
berculum descendit, ac sub musculis cu-
bitum extendentibus occulta, in duas scin-
ditur partes, quarum

Alteræ, capitibus musculorum ab externo hu-
meri tubere pronascentibus, ramulos quos-
dam exhibet.

Alteræ, aliquo usque in externam cubiti se-
dem prorepēs, simul cum neruo brachium
petentium quarto inferius, permeat.

#

E 3

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

# Dux, totum in se axillarem cõplectentes truncum, quarum	Altera, sensim ex alto ad internæ brachij sedis cutem emergit, uersus humeri interius tuberculū properans. Vbi autem anteriori tuberculo humeri incumbit, ad elatiore eius tuberculi sedē paulo elatius quā cubiti cum humero articulus consistit, in duas magnitudine propemodū æquales partitur uenas, quarum	Anterior cuti substrata oblique deorsum ad cubiti articuli flexū repit, & in duas diuiditur propagines, quarum	Altera, cum secundo humerariæ ramo coit, unaq; inibi ex ambabus consurgit uena, quam cõmunem merito appellamus. Hæc enim oblique deorsum ducitur ad elatiorem cubiti sedem contendens, quousq; radium paulo ultra ipsius longitudinis medium hinc inde transcendat, tandem in externam cubiti sedem proreptas in duos diuiditur ramos, quorum	Alter, qui elatior est, postquam in duas diuiditur portiones,	Alteram, in internam brachialis sedem, uersus pollicis radicem dispensat. Alteram regioni, quæ inter pollicem & indicem habetur contribuit.
		Posterior iuxta interius humeri tuberculum, in tres diuiditur ramos, quorum		Posterior, cutem adit qua posterior cubiti articuli sedes induitur, atque in externam cubiti sedem non admodum procul proreptat.	
				Anterior, pluribus constans surculis, in internæ cubiti sedis cutem digeritur.	
				Medius, inter posteriorem & anteriorem secundum ulnæ inferiorem sedem, ad exteriora tamen magis declinans, uersus brachiale porrigitur. Huius rami soboles cum humerariæ ramo huc contententi coiens simul cum illo (ut prius diximus) digeritur. Interdum autem illo humerariæ ramo deficiente, ea axillaris uenæ propago abunde eius rami uices in extremam manu gerit.	

VESALIUS.

¶ Opera præcium æquidem est, uenarum in manum propagines non hinc, sed ex sectione & ante confectionem in brachijs uinculo interceptis, cum uenam diuidimus condiscere atq; adamussim expendere, quā in uenarū sectionibus nostri & sculapij hallucinentur, qui grauitèr nūm humerariæ, aut communis aut axillaris in eadem manu diuidenda sit, ridiculè contententes, humerariam sese aperire existimant, quoties uenam inter pollicem & indicem aperiant: & axillarem, si uenā inter annularem & minimum, uel inter medium & annularem incidunt. Ceterum ut in extrema cute manus etiam in eodem homine uenarum distributio uariet, pari quoq; ratione in cubito id euenire solet. Interdum enim duarum mediarum ad cõmunis uenæ generationē concursus non in cubiti fit flexu, sed multo humilior, non procul à medio longitudinis cubiti. Aliquando humerariæ ramus communem accedens occultitur, axillaris ramo uisum non fugiente. Nonnunquā rursus contraria est ratio. Contingit etiam non semel, axillaris ramū, qui ad cõmunem fertur, humerariæ ramo longè cuti graciliorem aut ampliorem esse, & interdum hunc aut illum geminum uideri. Quandoq; (& id non infrequenter) tertius humerariæ ramus externam cubiti sedem accedens, omnino deest, ipsius uicem tunc suppletibus ramulis, qui à cõmuni uenā in cutem excurrunt, ac subinde etiam ab axillaris ramo, qui toti ulnæ longitudini exporrigitur.

Venarum iugularum extra caluariam descriptio, ex Vesalio, libro tertio, cap. VII.

Vena causa ad eum quæ diximus modum, priusquam pectoris ossis summum transcedat, in duos dividitur truncos, ac statim à diuisione nuper commemorata uena, quæ axillæ petit, principium in utroque latere obtinet: quod autem alterius diuisionis illius trunci adhuc superest à media primæ thoracis uertebræ corporis sede, cui prius innitebatur, modo dicere recedens, sursum extra thoracem protendi tur, & summatimque clauiculæ pectorisq; ossis summum superauit, in duos scinditur ramos, quorum

Interior, qui exteriori magis quam plerique arbitrantur gracilior est, secundum asperæ arteriæ latus ascendens, nonnullas capillorum modo prætenues uenulas asperæ arteriæ conterminisq; membranis communicat. Hic enim cum sui lateri soporali arteria uersus cerebrum fertur, ac in ascensu graciles ramulos membranulis sexti neruorum cerebri paris neruos colligantibus digerit, uinverso ductu soporali arteriæ ad caluariam usq; basim commissus, quod cum peruenit, in duos æquales scinditur ramos, quorum

Exterior, sub cute ac lato buccas mouente musculo, secundum colli latus ad fauces porrigitur, exteriorem efformans iugularem, quæ non pari semper modo (ut in uociferantibus, aut uispiritu retinentibus, & uetulis obseruamus) per colli cutem fertur, sed ferè quadruplicem dispositionis speciem ponit, quarum

Quarta, ex tertia paratur, aliquoties enim illæ propages inuicem perpetuo distant, ac nusquam se mutuo contingunt. Interdum uero ad humiliorem faucium sedem mutuo rursus coeunt, ac ex ambabus una constituitur uena, quæ mox bipartita, in ramos cessat. Vtque igitur exterior iugularis aut unica uirga, aut in medio per collum ducta, aut statim à clauiculis gemina ascendit, semper cuti sub qua prorepat, furculos offert. Cum uero ad fauces iuxta inferioris maxillæ inferiorē sedem sub aurium regione contenta sit, in duos partitur ramos, quorum

Amplior, in duos diuiditur ramos, quorum

Gracilior, in duas partitur propagines, quarum

Maiores, oblique retrorsum, secundum caluariæ basim ductus, caluariam simul cum quodam arteriæ soporalis ramo ingreditur, foramine utens, sexti neruorum cerebri paris gratia exculpio. Quæ uero serie in caluariæ cavitatem digeratur, in cerebri uasorum descriptione sequenti tabula prosequar.

Minor, in elationem musculorum, sedem pertinet, qui anteriorem cervicis uertebrarum regionem occupant, stomachoq; subiacent.

Maiores, soporali arteria penitus relicta, priuato foramine caluariam subit, in duram cerebri membranam digerenda.

Minor, priusquam maior in duram cerebri membranam digeratur, ad audius organum permeat, foramineq; utitur sibi & neruulo cuidam quinti paris neruorum cerebri communi.

Prima (quam frequentius est cernere) ea est, quæ unum tantum ramum sub cute ad fauces usq; procedit, in ipso progressu nullibi insignitur diffusis, sed dumtaxat graciles ramulos in musculos cutemq; inferens.

Secunda, ea est, quæ in medio ductu iuxta colli longitudinis medium iugularis in duos diuisa ramos, unus in priora, alter in posteriora properat.

Tertia, quæ rarius accidit, nimirum quæ propter clauiculam adhuc, ubi humeraria originem ducit, in duas diffunditur propages, quæ sursum sub cute inuicem distantes feruntur. Accidit tamen aliquando, quod altera neq; illa sanè minor propago, musculo reconducitur, qui à pectoris ossis summo & clauicula pronatus, mamillari temporis ossis processui inseritur: atq; in eum modum submersa, frequenter adeo insignis occurrit, ut etiā nonnulli dissectionum professores, internam iugularem hanc appellasse uideantur.

Laryngem.

Glandulas laringi adnatas.

Musculos { Hyoidis ossis.
Linguae.

Omnes facium sedes.

Linguae secundum ipsius longitudinem.

Palatum

Ab his non negligenda sunt foramina caluariæ, per quæ

Tunicam nauiam amplitudini obduciam

Vna, per foramen, quod secundo cerebri neruorum pari exculpitur, ingressa in duram excurrit membranam.

Alter, per gradus foramen illorum quæ in ossa uo capitis ossis odorū gratia facti sunt, proreptas, in duram pariter membranam dispensatur.

Ab his deinde, cum caluariam ingreditur, furculos quosdam oculo elargiuntur, in frontis cutem interdū disseminatos.

Exterior, per capitis exteriora passim repēs, perinde atq; interior, ubi inferior maxilla superiori coarticulatur, in duos partitur ramos, quorum

Vnus, uariè permeat in { Buccas.
Narium alas.
Frontem.

Alter, uadit in { Tempora.
Aurium sedem.
Occipitis cutem.

Venarum intra clauariam in cerebrum & eius membranas series,
ex Vesalio, libro tertio, capite decimoquarto.

Prima, ea cen-
sebatur, quæ
per transuer-
sos cervicis
vertebrarum
processus cõ-
scendens, cal-
uariam pete-
bat.

Vene calua-
riam ingedi-
tes superio-
res, sex ob-
servantur, qua-
rum

Secunda, in-
terne iugu-
laris propa-
go erat, quæ
per grãde fo-
ramen, sexto
neruorũ ce-
tebri pari pa-
ratum, calua-
riam ingre-
ditur.

Harum prima cum prima
arteria, & secunda cum
secunda per eundem fo-
ramen caluariam simul in-
gressæ, in duræ cerebri
membrane sinum subin-
trant, qui ad latus habe-
tur maxime in occipitis of-
se foraminis, quo dorsali
medullæ uia præbetur, ac
inde secundum, tertium &
quartum duræ cerebri mem-
brane sinum cum arte-
rijs, quorum sinuum

Primus & secundus, uarias in uniuersum eius membrane par-
tem, quæ cerebellum operitur, mittunt propagines. Deinde ab
eiusmodi propaginibus, ductus uenularum plurimi extra du-
ram cerebri membranam excurrentes, in tenuem membra-
nam confluunt, quæ

Cerebellum ambit.

Cerebrum operit,
quæ id cerebello
immittitur.

Tertius, permultos
eosq; amplos uena-
rum ductus, utrinq;
ex lateribus dimit-
tit, quorum pars

Vna, numerosa serie in eam duræ membrane sedem propa-
gatur, quæ dextram cerebri partem à sinistra diuidit.

Alteræ, tenuibus portiunculis illis committitur uenis, quæ ex
uerticis cute in caluariam prociidunt.

Tertia, quæ maior est, non quidem in duram cerebri mem-
branam, uerum in tenuem, uniuersa admodum serie con-
fluit.

Vna, in humillimam duræ cerebri membrane partis se-
dem secundum capitis longitudinem usq; ad septum sinuum ol-
factus organorum perfertur, & in itinere furculos ex elat-
iori sua sede, sursum in eandem duræ membrane partem
diffundit.

Alteræ utrinq; secundum capitis longitudinem propa-
gata, tenui membrane ramulos aliquot in progressu com-
municat: ac dextrum quidem ramum, dextræ cerebri par-
ti, sinistram uero sinistræ exporrigit.

Alteræ, ab infima
ipsius sede emergit,
& in tenuem mem-
branæ, quæ cerebel-
lum cõtegit, quæ plu-
res distribuit sobo-
les, quarum nonnullæ

Retrosum tense, superiorem cere-
belli sedem perambulant.

Per humiliores cerebri anfractus,
qui iuxta cerebri testes consi-
stunt, & ad anteriores cerebri
uentriculos repant, plexus, qui il-
lic habetur, commiscende.

Alteræ insignis, quæ ex ipsius ad cerebri
testes extremo antrorsum uersus cerebri
uentriculos excurrit, plexum efformatura,
quem græci *χενος* nuncupant. Hæc enim
absq; cõiuge, testium mediũ supertensa, in
multos scinditur furculos, retis instar inui-
cem cõiungentes, eadem glandulâ quæ græcis
υποπλην uocatur, transcendens, ad testudi-
nem siue camerâ, quæ græcis *καμαρα* di-
citur, prorepat. Quum uero propago, sub
illa cerebri prorepes particula ad antero-
rem usque cõmunis dextri & sinistri uen-
triculorũ cerebri cauitatẽ, anteriorem ue-
terij cerebri uentriculi sedem pertingit,
bipartito scinditur: cuius pars

Vna, dextro
offertur uen-
triculo.

Alteræ, in si-
nistrum uen-
triculum per-
meat.

Tertia, ut ipsa interne iugularis erat propago, quæ peculiari foramine iuxta tertij quartiq; parium cerebri neruorũ inciso utens,
caluaria cura arteriæ consortiũ subit, ac duram contingens cerebri membranâ in sinum uenæ prorsus modo cauatũ cessat, qui
in sui ipsius cauitatẽ nullam admittit arteriã, sed passim alium sinum sibi comitem adfiscit, in quem arteriæ ramum exhauriunt.
Ab eiusmodi enim sinu uariæ uenarum soboles in totam duræ membrane sedem cerebri basi substratam, diffundunt, & hinc in
tenuem membranam deducuntur. Inter cæteras autem propagines per duram membranam excurrentes, una secundum cerebri
latus sursum ad uerticem usque contendit, uenæ modo in multam sobolem deriuata.

Quarta, externæ iugularis portio est, quæ priuato foramine caluariam petit, ubi sutura Δ imitans, postremæ parti temporis com-
missuræ iungitur, & in eodẽ confluit sinus, in quo primam & secundam confluere diximus.

Quinta, illa habetur, quæ per foramen secundi cerebri neruorum paris in caluariam
ingreditur.

Sexta, caluariam subintrat, per foramen in octauo capitis offe exculpit, quod eorum
foraminũ, quæ odoris gratia calari putamus maximè anticũ & grandũ cernitur.

Hæc caluariam petentes, in proximam sibi
duræ membrane sedem exhauriuntur.

Venæ causæ descendētis series, ex Vesalio, libro tertio,
capite nono.

Vna, non admodum grandis, ex sinistro latere promitur, quæ potissimum numerosa uenularum serie in pinguem membranamq; sinistri renis tunicam digeritur. Hæc uena infrequenter ex dextro causæ caudicis latere, uenam coniugentem adipiscitur. Nam quæ in pinguem dextri renis membranam pergit, non ex causæ caudice, sed ex dextra emulgente uena (ut statim dicetur) exoritur. Quamquam nonnunquam accidere compertum sit, sinistram uenam in pinguem renum membranam exprorectam, ab emulgente sinistra propagari, ea quæ dextri renis tunica offertur, à causæ dextro latere pronata.

Due, quæ passim emulgentes appellantur, ubi iam caua mediæ ueritebrarum sedi immittitur, exorta, in renium substantiam mirabili quodam artificio partiantur, harum

Sinistra, ex se propaginem mittit humiliorem sui sede, quæ in uiridis ad sinistram testem decurrit, exiguos surculos in progressu, in peritonæum, ac in membranas sinistram testem & seminaria ipsius uasa ambiens contribuens. Deinde offe pubis superato, in uarios anfractus gyrosq; conuoluitur, quorum basis superiori testis sedi connata, in plures diuaticatur propagines, quarum uadunt aliquæ in substantiam

Tunicam testis proximè continentem.

Ipsius testis.

Dextra, quemadmodum & sinistra in renem sui lateris discurrit. Verum nullam, ex se promit propaginem, quæ ad dextrum perreptet testem, etsi priuatim (id enim non prouenit à sinistra) ramum in multiplices diuaticatur propagines, in pinguem membranamq; sui renis tunicam offerat.

Verum ut renium situs uariis est, ita quoque harum uenarum exortus è directo sibi neutiquam correspondet. Nam ferè semper dexter ren sinistro elatior habetur. Accidit præterea interdum, ut seminalis uena à sinistra emulgente exorta, propaginem in itinere assumat, quæ à causæ caudice sinistrorsum deducitur, ex quibus una tantum seminalis conficitur uena.

Vena caua ab hepatis gibbo ad ima descendens, in innumeras diuaticatur uenas, quarum

Vna, quæ seminalis dextra uocatur, non ex dextra in dextrum renem protensa, originem ducit, sed ab ipsius causæ caudice, non quidem à latere (ut reliquarum mos est) exoritur, uerum ex ipsius anteriori sede emergit, ac inde eo penitus modo, in testem excurrit, quo de sinistra relatum est, etsi huiusmodi uenæ ramulum ex ea, quæ in dextrum renem fertur accessisse, ac simul cum ea coiuisse, Galenus sibi semel obseruatum testatur: ac ego quoque totam dextri testis uenam, à uena, quæ reni offertur, pronatam semel uidi.

In mulieribus alia distributio habetur. Nam quæuis illis par cum uirorum uenis sit exortus, ipse tamen ex magna peritonæi amplitudine non elabuntur, neq; ad pubis ossa pertingunt, uerum ad testes pinguibus membranis suffulta porrigitur, non in seminaria uasa uniuersa degenerantes, aut in testes exhaustæ, priusquam enim ad testes deueniunt utriusque lateris uenæ bipartitur, quarum

Vna, uirorum testem implicata, modò seminariarum uas in foemelis conficit.

Altera, in pingues membranas intertexta in uteri latera digeritur, elatorem ipsius sedem potissimum implicans.

Aliquæ, ubi caua ipsa lumborum ueritebris, ipsiq; magnæ arteriæ colligatur, ab ipsius inferiori sede, quæ ueritebras spectat, geniculatim oriuntur & per foramina neruis in ueritebrarum lateribus exculpia perreptant.

Dorsalem medullam.

Musculos { Vertebris.
Abdominis.

Partes quas excurrunt.

Vna magna utrinque, ubi caua ipsa apud sacri ossis summum, in duos magnos diuaticatur truncos, in femora, tibias & pedes digerendos, enascitur, ac transuersim lumborum carnibus infertur, ramulos mittens in

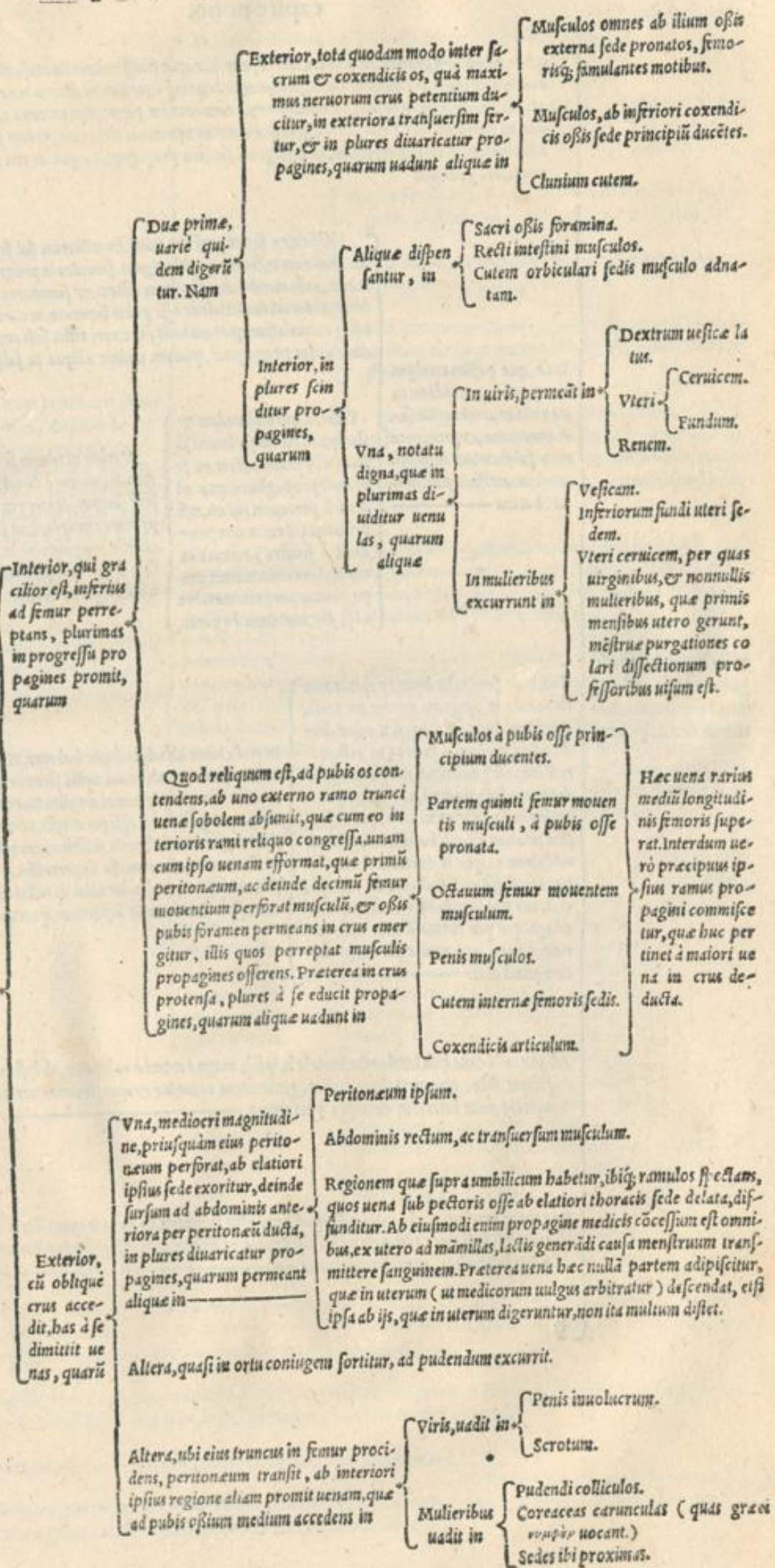
Ipsas lumborum carnes.

Peritonæum.

Abdominis musculos.

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

¶ *Due, utrinque uidelicet una apud sacri ossis summum, totum caue truncum æqualem in se continentes, originem ducunt, ut unaqueque uersus sui lateris femur perreptat, notam hanc imitantes, & aliquot surculos superioribus sacri ossis foraminibus offerentes. Deinde uerò in progressu utraque in duos im- pares funditur ramos, quorum*

Venarum in femur, crus & pedem excurrentium series,
ex Vesalio, libro tertio, capite decimo.

Præter causæ propa-
nem, secundum postero-
rem coxæ dicis os sedem
in femur aliquousq; pro-
pagatam, ad crus due de-
scendunt uenæ, una quidē
angustior, quam per pu-
bis os foramen ad quos-
dam anteriorem femoris
sedem amplexantes muscu-
los prorepentem supra fe-
moris medium cessare, su-
periori schemate narra-
uimus. Altera uero ma-
ior, simulatq; ē peritoneo
elabitur elatiorem coxæ
dicis os sedem ad inter-
num latus sedis, qua sextus
et septimus femur mouen-
tium musculi descendunt,
in inguina labitur, ac an-
teriorem (uersus interio-
ra tamen magis) femoris
regionem subit, et nullo
occultata musculo sinui
insidet, qui in inguine effi-
citur, a longo graciliq;
musculo tibiam mouentiu
primo, una cum octauo fe-
moris motuum autore, et
in plures diuaticatur pro-
pagines,

Vna, quæ insignis est, ab
anteriori uena latere prin-
cipium ducens, ad interio-
rem femoris cutem pro-
perat, atque in internam
femoris sedē deorsum per
genu quoq; interiora, et
hinc rursus per internam
tibie regionē uersus mal-
leolum anteriorem sub cu-
te exporrigitur, ac dein-
de in pedis superiora de-
scendens, uariē inibi dige-
ritur. Verum a sui origi-
ne usq; ad finem, in plures
diuaticatur ramos, quoru

Duo, ut plurimum in superiorem internæ
femoris regionis cutem, non procul ab ipsius
propaginis ortu, originem ducunt, quorum

Interior, <sup>Femoris interiora et in-
guina.</sup>
uadit in <sup>Ipsam quasi perinæum suū
interfœmunculū.</sup>
Exterior, qui et crassior est, femoris an-
teriora et exteriora sub cute perre-
ptans, similiter ac interior in surculos
digeritur.

ANNOTATIO.

¶ Propago hæc quæ interiori exporrigitur malleolo, non eundem uniuersim ser-
uant ductum. Interdū enim ab interna tibie sede secundū anteriorem malleoli
regionem, ad pedis superiora excurrit, aliquando uerō sub malleolo contor-
quentur, illic pedis superiora conscendens. Deinde in ramorum serie, quæ ad
pedis digitos, mittit, plurimum uariat. Aliquando enim alijs quibusdam ramis,
hic commixta, ad minimum digitum, ac ipsi proximū deducitur. Interdum ue-
rō uersus pollicem et indicem excurrit. Breuiter in eodem homine, uix parum
unquam reperias huius propaginis ramorum in utrisque pedibus seriem. Ramū
quoque quos in descensu profert, rarissimē inuicem aut numero, aut amplitu-
dine correspondent.

Duo ad genu articu-
lum ducuntur, quorum <sup>Alter, in anteriores genu sedis cutem, secundum patellam di-
spargitur.</sup>
<sup>Alter, interioris genu sedis cutem accedit, etsi aliquando pe-
nitius deesse reperitur.</sup>

Aliqui secundum tibie longitudinem exorti, ad interioris sedis tibie cutem antrosum
et retrorsum diffunduntur, qui impari numero sparsi, rursus cum proximis uenis ue-
riē coeunt, inuicemq; rursus diuicuntur.

Aliqui super elatiorem pedis regionem, diuersimodē sparguntur.

Vna ē regione interdicta propaginis exoritur, quæ extrorsum ducta, in anteriorem articuli coxæ dicis cutem, et eius
sedis musculos, distribuitur.

Due, et eae quidem insi-
gnes, ubi truncus inter mu-
sculos, os ipsum femoris
amplexantes immergitur,
oriuntur, quarum

Exterior, septimo et nono tibiam mouentibus musculis inseritur, tenuibus surculis in
cutem porrectis.

Interior, quæ amplior et profundior est, in quintum femur mouentem musculum di-
geritur, ramulos nonnullos in octauum tibie musculum dispensans, ac etiam in
processum plures uenarum soboles in uniuersos, femoris os ambientes, musculos
mittit.

Due post has, una humilior altera, enascuntur, quæ in progressu inuicem unitæ, eam constituunt uenam, quæ hic in cu-
tem promittitur, ac ubi ramulos sursum in posteriorem femoris cutem germinauit, recto tramite deorsum mediam
genu flexus sedem ad suræ cutem, numerosa ramulorum serie descendit, quorum alij recti, alij obliqui, alij trans-
uersim in cutem excurrunt, et cum uenæ ramulis coeunt, quæ per cruris interiora decliuis fertur. Ideoq; non mi-
rum esse debet, si eiusmodi partes crebrius uariō affectu laborent. Præterea sciendum est, uenam hanc non semper
eodem ordine ad inferiora descendere, neque in sui ortu, in isto sicut in illo homine mueniri.

Reliquum proximæ præcedentis Tabulæ.

✱ Due totum in se truncum absumentes, iuxta genu articulum ad mediā sedem inter duo humilia femoris capita impares emergunt, quarum

Interior, ad suræ musculos, & præcipue ad pedem mouentium primum & secundum, deorsum proreptit, & in plures scinditur propagines, quarum

Alique in progressu uadunt in — Prædictos musculos.
Internam tibiæ sedis cutem.

Quod reliquum est, ad tibiæ humiliorem usque appendicem proreptit, & sub interiori malleolo reflexus, internum pedis latus ad pollicem usque accedit, ibiq; in cutem ut plurimum dispergitur. Rarius enim inter calcem & tibiæ os una cum tendinibus hæc pedis inferiora subeuntibus, ad pedis digitos proficiscitur.

Interior, plures ex se promit, quorum — Vnus, tali cum tibiæ articulo offertur.
Duo pollicis } Inseruntur.
Duo indici }
Vnus medio exporrigitur.

Interior, quæ maior est, ad ima descendens, omnibus quos perreptat musculus ramosos offert, à quibus paucissimi, aut penitus nulli in cutem subeunt. Cùm uero iuxta medium ferè longitudinis tibiæ peruenit, in duos partitur ramos, quorum

Quamquam frequentissime ramus hic in omnes digitos digeritur, nullo tamen inter fibulæ & calcem hæc pedem accedente.

Exterior, fibulæ exporrigitur: & cùm ad eius infimam sedem pertingit, in duas diuaticatur propagines, quarum

Vna ligamentum perforans, una cum tendinibus per tibiæ anteriora pedis superiora adeuntibus in pedem fertur, digeriturq; in — Pedis musculos digitos exterius ducentes.
Cutem ibi proximam.

Quod reliquum est cum septimi & octauæ pedem mouentium musculorum tendinibus in pedis humilia proficiscitur, & in minimos dispensatur: nisi forte interior ramus omnibus digitis surculos exhibeat.

Exterior, statim ab exortu, in binas rursus diducitur propagines, quarum

Exterior, ad superiorem fibulæ appendicem fertur, & cùm à propagine, quæ tibiæ posteriorem sedem occupat, in anteriores tibiæ musculos, nulla soboles per membraneum ligamentum ducitur, ab hac ramus inter septimum & sextum pedem mouentium musculos proreptit, frequenti sobole digestus, in musculos anteriorem tibiæ osis sedem occupantes. Aliquando uero propago hæc, in exterioris tibiæ sedis cutem frequentibus surculis dispergitur, & præcipuo ipsius surculo nunc antrosum, nunc retrorsum ad interiorem malleolum reflexo, pedis superiora accedit, & potissimum externi pedis latus perreptat, alijsq; hæc pertinentibus uenis commiscetur, nusquam in alium emergens.

ANNOTATIONES.

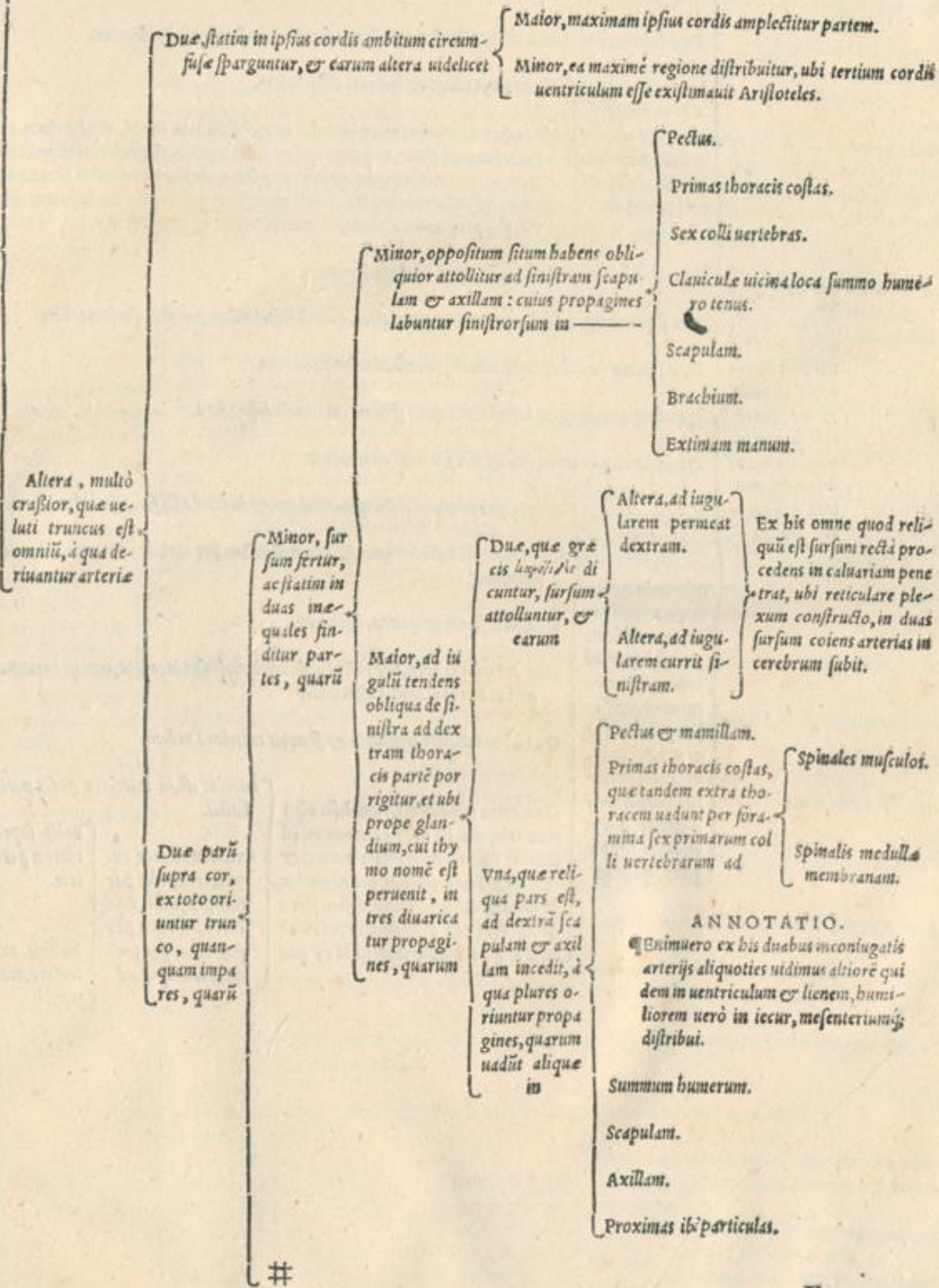
¶ Cùm itaque differens uarietas adeo uenarum tibiæ & pedis cutem implicantium sit series, suaserim eam non secus, quàm in manuum faciendum præcepti, in uariarum hominum cruribus uinculis interceptis, aut calenti aquæ immersis cōtemplari, modò eam sobolem in superficie excurrentem, uenarum secundarum gratia expendendam duxeris. Ego enim parum superficiarias pedis uenas morari soleo, cùm iuxta genu ipse eas exercitij nomine non semel aperuerim: quodq; omnes pedis uenæ, ab eo dem truncò, qui scilicet per inguina cruris subit, principium ducant, & arbitror Græcos uix alias secuisse, quàm quæ internam genu regionem proreptat. Adeo ut etià nostræ ætatis medicos mirer, qui cùm alicubi legerint, quatuor uenas ad pedis superiora pertingere, magno supercilio in sanguinis missione illas distinguunt, interim ipsarum progressum & exortum ignorantes, ac longè grauiori periculo in pedis superiori sede cùm neruorum, tum tendinum occasione, uenæ secantur, quàm eam, quæ sub genu, & ad malleolos consistit.

¶ Varia uenarum series occurrit, nam crebrò aspicias in earum contextu naturam uariare.

Arteriarum ascendentium descendientumq; series, ex Galeno; libro de dissectione
arteriarum, cap. 1x. & de Vsu partium, lib. vi. & xvi.

Vna, tenuis simpliciq; tunica constans, in pulmones diuaticatur, quam cum ea uena, que à portis iecinoris, ad uentrem numerosa rã
morum serie descendere, suisq; extremis seu radicibus quibusdam cibum exugere diximus, conferre possis. Nam & arteria hæc
per usum commoditatemq; spiritus attrahendi, in pulmones derivatur.

Arteriae, in
sinistro cor-
dis uentricu-
lo exortæ, ui-
talem spiri-
tum toti cor-
pori submi-
nistrantes, in
uarias disse-
catur propa-
gines, quarũ

Reliquum proxima præcedentis Tabula.

Vna, in eas diuiditur thoracis partes, quibus pulmones adiacent, quarum extrema ad tracheam arteriam usque ascendunt, deinde per singulas uer-tebras rami tui in spacia intercostalia, tum ad spinalem medullam exoriantur. Hi enim citra primas quatuor costas non semper uno ordine distribuuntur. Nam aliquando ab una costa longiusculè recedunt arterie, nonnunquam pari ab utraque spacio intra ipsas inferuntur.

Due sub thorace exortæ in anterioribus partibus in septum transversum ingrediuntur.

Vna in iun-gē, q̄ interdum ab ipsa radice bifariam diducta conspicitur: cuius pars

Altera uentri, lieni & iecinori distribuitur.

Altera, per duo mesenteria ad intestina porrigitur, tum per id, quod primas coli partes complectitur, tum per id etiam quod omnium intestinorum est medium. Nam tertium mesenterium, quod prope sedem pertingit in sinistra situm, nullam inde sumit arteriam, sed de imis partibus in ipsum quædam inferitur arteria, quæ propter renes à magna arteria iungis & ipsa nascitur.

Due post has magnitudine præcipua ad renes feruntur.

Una supernè atq; à sinistra per uenam porrigitur, quæ ab inferioribus partibus sursum tendit.

Due seminariæ dictæ, cum seminarijs uenis ad testes permeant.

Quædam per singulas uer-tebras in dorsi spinam cum uenis descendunt.

Quædam cum ijs uenis, quæ ad ilia feruntur contendunt.

Aliquæ prope trunci sectionem oriuntur, & in sacri ossis foramina ingrediuntur.

Quædam post has emergunt, quæ in mulieribus per umbilicum conceptibus inferuntur.

Due in uesicam & penem discurrunt.

Due exterius exortæ, per rectos abdominis musculos incedunt, cum ijs coeunt, quibus uterus mamillis associatur.

Due ad coxendicis articulum & femoris exteriora uadunt.

Due, omne quod arteriarum descenditium reliquum est in se continentes, ad intimas discurrunt crurium partes, & cum magna uena, & eius propaginibus profundius delitescētib; deorsum feruntur, & in ramos propagantur, ad extremum usq; pedē discurrentes, ubi ea quæ

Interior est, in interiore pedis parte latitat.

Exterior est, per exteriorem pedis partem profundè discurrens, ex cuius propaginibus progrediuntur aliquæ ad

Pedis superiorem partem.

Pollicis exteriora, manifestè.

†† Maior, ad spinam deflectitur, quintamq; thoracis uer-tebram ascendit, & inde per totam spinam usque ad latum os descendit, emittens propagines, quarum

Due utrinq; una in quas totus bipartitur truncus, postquā ipse ad lumborum latera peruenit, & supra positam uenam transcendit, emergūt, ad crura contententes, à quibus plures emanant propagines, quarum

Arteriarum ascendentium series, ex Vesalio, lib. tertio, cap. XII.

Duo graciles in ipso arteriæ exortu prodeunt, qui coronæ modò cordis basim unâ cum coronali uena amplectentes cordi secundum ipsius longitudinem ramulos transfundunt.

Vnus ad primam thoracis costam in humiliori sede exortus deorsum diffunditur, & costarum radicibus inseritur attēsus, in

Tria, quatuor superiorum costarum sinistri lateris intervalla.
Dorsalem medullam.
Musculos thoracis uertebriq; hic instratos.

Vnus superiori amplior ab elatiori sede ad primam costam emergit, qui ad septimæ cervicis uertebrae latus oblique repens, in huius lateris transuersi processus foramen se inserit, ac deinde per transuersorum reliquarum uertebrearum processuum foramina conscendens, perinde atque hac excurrens uenam, digeritur in plures propagines, quarum

Aliquæ uadunt in
Dorsalem medullam.
Musculos cervicem hic occupantes.

Quod reliquum est, simul cum comite uena per foramen in posteriori sede sinistri capituli occipitis ossis insculpti, caluaria subit, atque in sinistram duræ cerebri membranæ sinum exhauritur.

Arteria magna ascendens, postposita omni controuersia ex elatiori sede sinistri sinus cordis. propter ipsius basis centrū, originem ducit, ubi tertium uentriculum (post dextram, uidelicet membranam artevis uenalis orificio prefatam). Aristoteles enumerauit, etsi alia Galeni sit sententia. Magna igitur arteria in hoc ortu orbicularis est, ac hic ipsius amplissima sedes & durior & cartilaginosa existit, ac inde sursum attensa in plures diuiscatur ramos, quorum

Vnus magnus ubi truncus uenæ caue inter membranas thoracis intersepientes substratus reperitur, sinistro latere exoritur, oblique sursum ad primam sinistri lateris costam exporrigitur, qui quidem quā pulmoni accumbit, atque sinistro thoracē intersepienti membranae alligatur, nullas deriuant propagines. Verum deinde in plures diuiscatur ramos, quorum

Vnus ab interiori ipsius sede pullulat, qui obliquiori ductu pariter superiora anterioraq; petit. Hic enim pectoris ossis summum accedit, declinatus fertur secundum ipsius ossis sinistram latus, & in eodem digeritur ramos, in quos uenam hac repentem dispensari retulimus, etsi nulla eius propagines eadem accedat, nisi forsitan obscurissime in mamillas transeat, in progressu enim plures ex se promit surculos, quorum

Aliqui quā truncus pectoris ossis exporrigitur, enati, uadunt, in
Venarum costarum cartilaginis intervalla.
Musculos cartilaginibus incumbentes.

Aliqui uadunt in
Sui lateris membranam, quæ thoracis amplitudinem intersepit.
Glandinum in iugulo repositum.

Quod reliquum est, thoracis cauitatem ingreditur, & recto hic abdominis musculo subnatum, ad umbilici fere regionem procedit, in progressu uirg; ad abdominis partes ramulos offerens, ac inde in plures dissectum soboles, alterius arteriæ terminos respicit, quam huc ab imò sursum contendere docebimus.

Vnus notatu dignæ magnitudinis, prope axillam elatiori parte exortus, in posteriores cervicis musculos discedit.

Vnus insignis, ubi truncus thoracis cauitatem & primam costam euicit, ex posteriori ipsius sede emergit, in scapulae cauitatis musculos digerendus.

Vnus superiori ipsius regione depromitur, qui ad humeri cum scapula articulum, iuxta summum humerū & scapulae gibbum in ramos digeritur, quorum unus cum humerali uena, ubi adhuc in alto recoditur aliquotusque prorepat.

Vnus superiori succedens in musculos anteriori thoracis sedi instratos, numerosa propaginū sobole digeritur. Aliqui post hos in glandes axillæ cauitatem opplentes immerguntur.

Vnus priusquam truncus in manum absumentem feratur, thoracis lateri exporrigitur in musculum excurrentem, cuius ope brachium declinæ dorso adigitur.

Duo ipsiq; graciles distribuuntur in
Internam musculorum humeralium sedem.
Membranas, ibi neruos conimentes.

Vnus secundum posteriorem humeri sedem oblique prorepat ad externum humeri tuberculum contendens.

Duo ad medium cubiti articuli flexus exorti, ipsi articulo ramos exhibent.

Quod reliquum est axillari uena comitatum in brachium ad externā usq; manū fertur, & in plures diuiscatur ramos, quorum

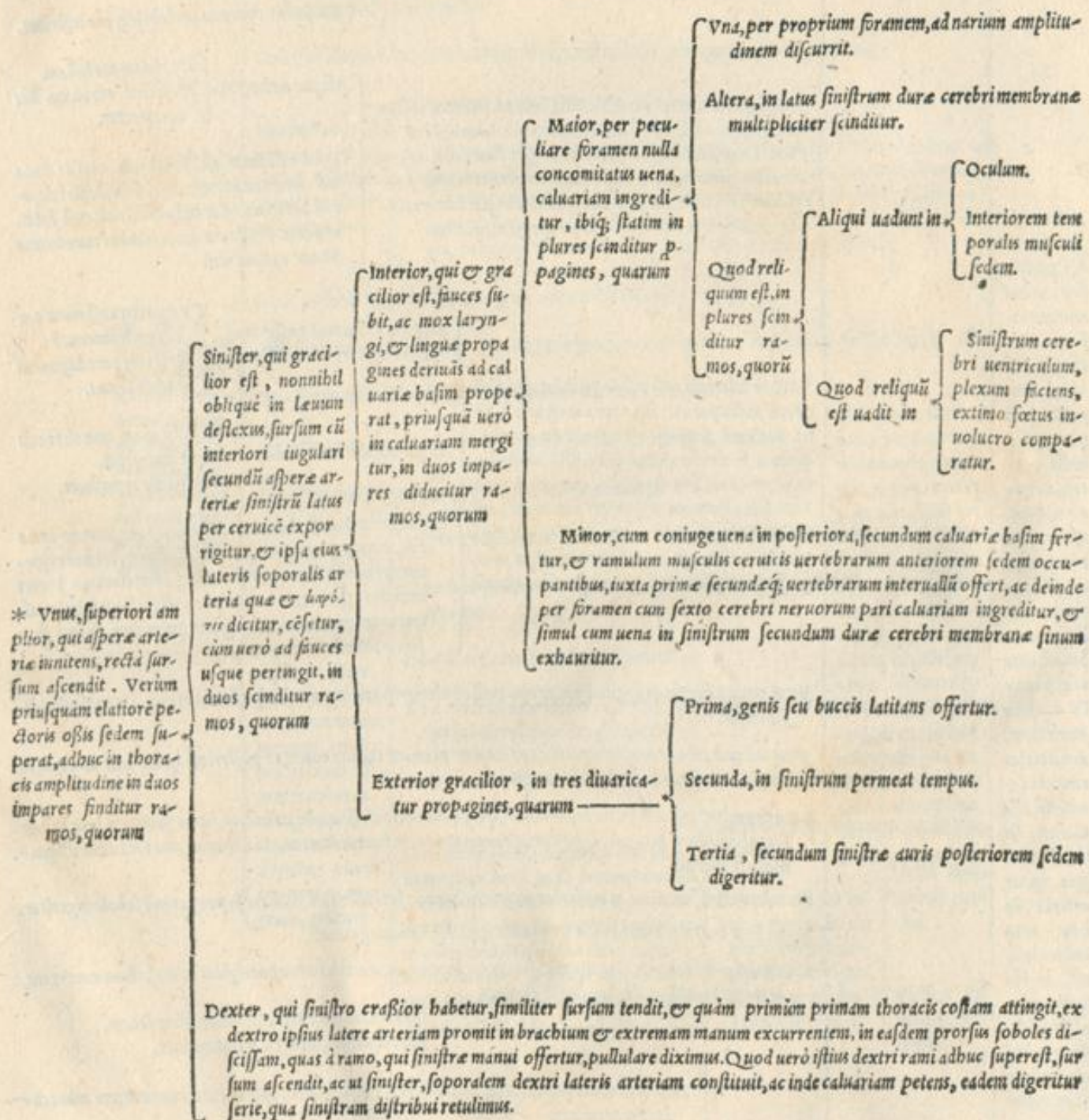
Duo totius arteriæ reliquum in se recipientes, ubi nonnihil per internam cubiti sedē arteria, à qua oriuntur, prorepsit, emergunt, quorum

Exterior, radio exporrigitur, et ubi brachiale cōtendit in plures diuiditur ramos, quorum

Aliqui in musculos permeant, inter primum pollicis os, & post brachialis os indicem sustinens collocatos.
Tres qui uariè digeruntur, nā
Primus, in duas partitur propagines, exterius ad pollicem accedit.
Secundus, duplici ramo internam indicis sedem implicat.
Tertius, indiusus internū latus interioris medij digiti sedis conscendit.

Interior, ulnā proreptans in manus uolam subit, in plures diuiditur ramos, quorum
Duo minimo digito offeruntur.
Duo annulari offeruntur.
Vnus in medium digitum fertur.
Vnus in musculos uadit, qui externum latus post brachialis ossis occupant.

Reliquum proxima præcedentis Tabula.

ANNOTATIO.

¶ Que sit arteriarum intra calvariam perreptantium, simul cum uenis eõ petentium series, superius, ubi
de uenis in cerebri membranas perreptantibus tractauimus, abunde dictum fuit.

Arteriæ descendens series, ex Vesalio, libro tertio,
capite decimotertio.

Due utrinque uidelicet una, ubi truncus ad septum transversum peruenit, in septum ipsum sparguntur, ac in cordis inuolutum, ea uidelicet parte, qua septo adnascitur.

Magnæ arteriæ truncus deorsum ad thoracis uer-
tebras explicatur, ab infi-
ma ipsius sede qua uer-
tebris incumbit, non autem
lateribus, utrinque pro-
pagines in octo inferiora
thoracis interualla deri-
uat, quæ similiter ac uenæ
coniuge carentis rami, se-
cundum interualli ductum,
ad costarum usque cartila-
gines in ueris costis pro-
repunt, à quibus ramuli
exoriuntur, qui in dorsa-
lem medullam, ac muscu-
los inibi uertebri, thora-
ciq; adnatos, sparguntur.
Sic igitur magnæ arteriæ
truncus, uertebrarum cor-
porum sinistræ sedi, quo-
dammodo innitens, dum
ad inferiora descendit, in
plures diuiscatur pro-
pagines, quorum

Vna magna sub septo transuer-
so, ex elatiori arteriæ magnæ
sede originem ducit, ac inde in
duos diuiscatur ramos,

Dexter, qui gracilior est supe-
riori omenti membranae cōnecti-
tur, ac inde uenæ portæ adnexus,
sursum ad iecoris cauum contendit,
et quamplures ex se mittit pro-
pagines, quarum uadit aliquæ in

Sinister qui dextro
crassior habetur, in
feriori omenti mem-
brana committitur,
ac deinde uenæ por-
tæ ramo iungitur in
tot, quot ille sobo-
les digerendus, qua-
rū uadunt aliquæ in

Omenti { Superiorem, }
 { Inferiorem } Membranam.

Colum intestinum.

Ventriculi { Posteriores sedem.
 { Dextram fundi partem.

Duodenum intestinum.

Bilis uescicam.

Iecoris cauum.

Partem, qua dorso innititur.

Mediam eius regionis sedem, quæ dorso incumbit.

Superius orificium, et illud uenæ portæ instar
cingunt, ac uentriculi corpori et stomachi
termino, quo is uentriculo continuatur, pro-
pagines offerentes.

Superiora dextrorsum, ac inde in humiliora ori-
ficium, et anteriorem posterioremq; sedem.

Fundum, sinistrorsum inde perreptantes.

Omenti membranam superiorem.

Colum intestinum.

Lienis cauum, secundum rectam lineam, à quibus ramuli
oriuntur, qui sinistrorsum uentriculi latus occupant.

Superiorem mesenterij sedem.

Ieiunium }
 { Intestinum.
Ilium }

Coli intestini partem, quæ à iecoris cauo ad
dextrum renem usque pertinet.

Vna, paulò inferius, ab elatiori magnæ arteriæ parte principium su-
mit, et in plures diuisa propagines, uadit, uenæ portæ modo in

Due magnæ, utrinque uidelicet una, quarum sinistra dextra humilior enascitur, in renes digeruntur.

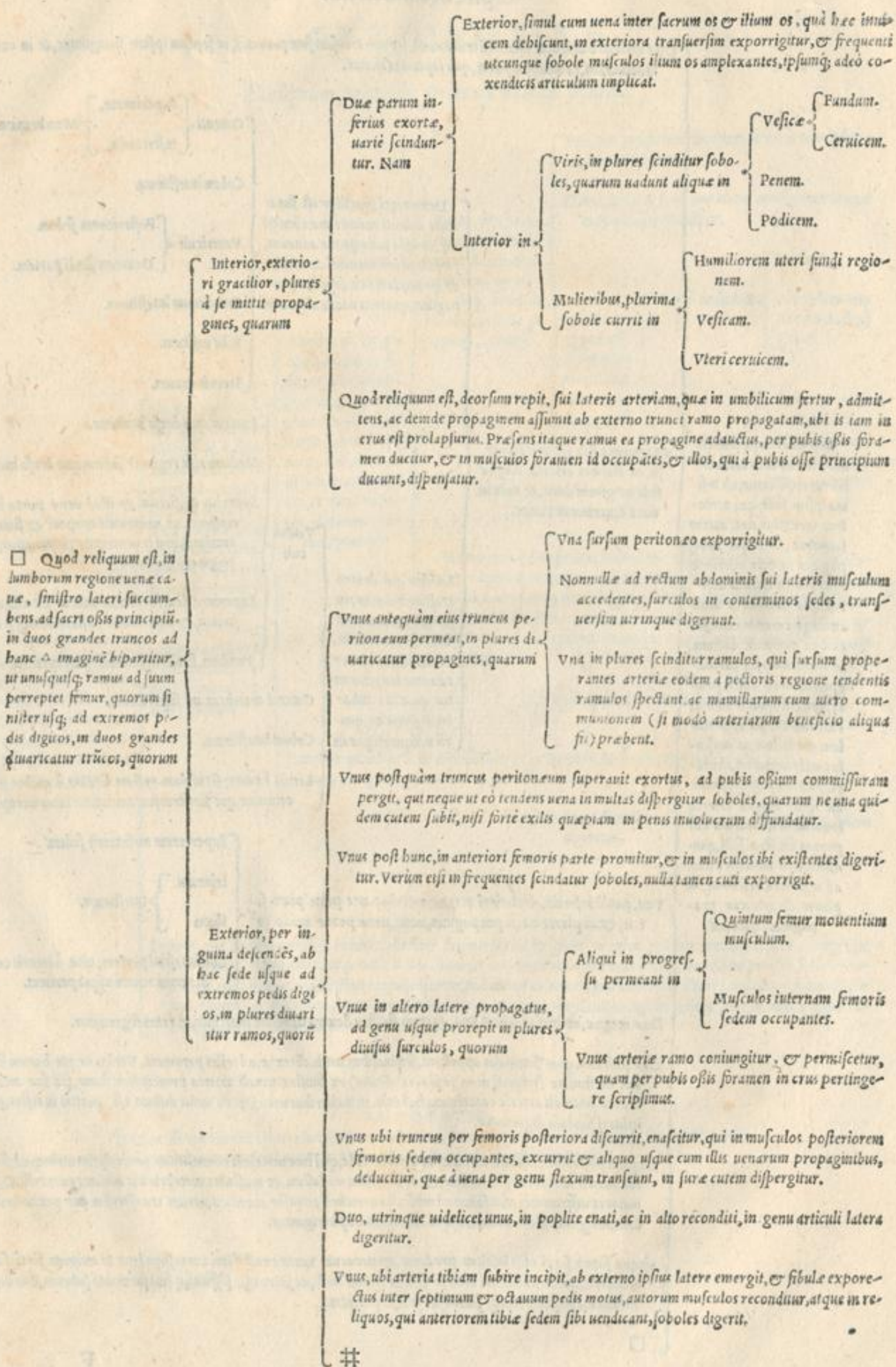
Due post has, quas seminales appellant, seminalibus uenis cōtextæ, ad testes permeant. Verum neque harum sinistra
(ut de sinistra feminali uena sæpius retulimus) ex sinistra uenali arteria principium sumit, sed suo ortu, cum
dextra feminali arteria contermina habetur. In mulieribus uero (ut de uenis dictum est) partim in testes, partim
in uteri fundum digeruntur.

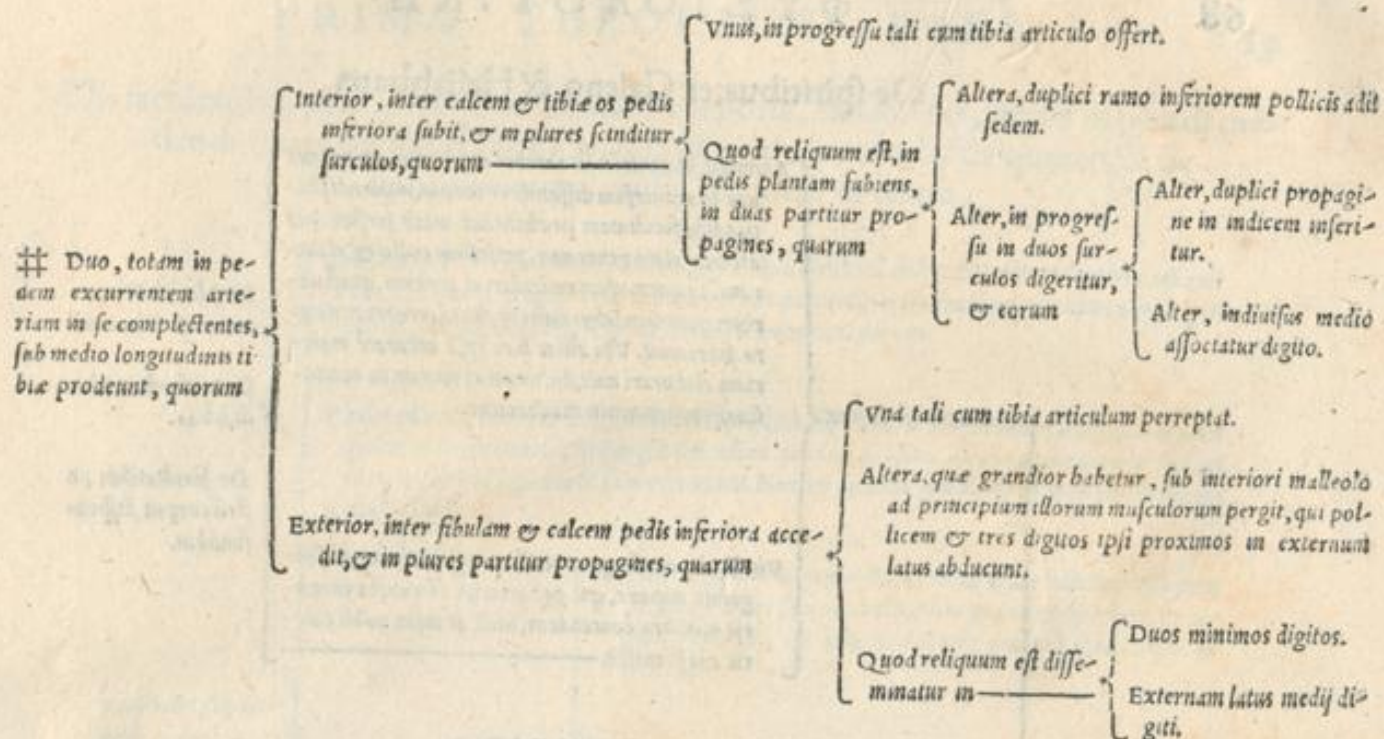
Aliquæ à posteriori, seu inferiori magnæ arteriæ sede, quæ hæc uertebri committitur, geniculatim utrinque ad singulas
lumborum uertebas promuntur, et in dorsalem medullam, et musculos uertebri hic adnatos excutunt. Quarum
maiores inferioresq; non solum ad musculos uertebri attentos accedunt, uerum transuersim per peritonæum, ab-
dominisq; musculos ad latera usque abdominis exporriguntur.

Aliquæ supra sacri ossis initium prodeunt, et uenarum ramis exactissime correspondent. Si exiguos forte surculos
secluseris, qui ab humiliori arteriæ sede, deorsum ducti, ac sacro osse suffulti, ipsius foramina subeunt, hæc dorsalem
medullam, posterioremq; sacri ossis sedem petentes.

□

Reliquum proxima præcedentis Tabula.

De uena arteriali, & arteria uenali, ex Vesalio, libro tertio, capite decimoquinto.

Reliqua adhuc in uenarum arteriarumq; sermone sunt duo uasa, quæ singula duabus uocibus à dissectionum proceribus explicantur. Nam

Alterum, uenam arterialem appellant, eò quòd arteriali non uenali sit corpore conflatum, & sanguinem ut uena deferat. Vena hæc ex elatiori sede dextri cordis uentriculi in pulmones numerosissima ramorum serie digeritur, sanguinemq; in eo cordis uentriculo elaboratum, pulmonibus subministrans.

Alterum, arteriam uenalem nuncupant, eò quòd aërem ueluti spiritum ex pulmonibus in sinistram cordis uentriculum deferat, & tamen non arteriali, sed uenali corpore conflatum.

ANNOTATIO.

¶ Sicut uenarum pedem subeuntium seriem uariari suo loco relatum est, & in pedibus præcipue, ita sanè & arteriarum distributio inibi discrepat & uariatur.

De spiritibus, ex Galeno, & Haliabbate

Galenum est duplex

Animalis, in uentriculis cerebri continetur, & per neruos in uniuersum diffunditur corpus, mouendi sentiendiq; facultatem præbens. Ex uitali sursum per arterias elato generatur, perfectius cocto & elaborato. In quem usum reticularem plexum, quasi uarium quendam labyrinthum, iuxta cerebrum natura fabricauit. Vbi enim hæc ipsa accuratè materiam elaborari uult, diutinam ei moram in concoctiorijs instrumentis machinatur.

De placitis Hippocratis & Platonis.

De methodo incedendi, lib. 12.

De facultatibus nostru corpus dispensantibus.

Vitalis, in corde generatur, ex inspiratione, & sanguinis uapore, qui per arterias ad cuncta corporis membra contendens, uitæ ac insiti nobis caloris causa existit.

ANNOTATIO.

Spiritus est subtilis, aeris, dilucida, ex tenuissima quaq; sanguinis parte productus, & secundum

Naturalis equidem spiritus an scilicet sit, uidetur satis dubitare Galenus, cum 12. Methodi dicat: Si aliquis naturalis spiritus est, utique in iecinore & uenis continetur. At Ioannes Manardus Ferrariensis uir quidem & doctus, & Galeni sectator accuratissimus, naturalem spiritum non dari, suarum epistolarum 16. epistola prima, pluribus rationibus comprobauit, quod prius præferat Auerroes, dicens sui Coll. primo, spiritus in hepate non apparet per uiam sensus.

Naturalis, in hepate fit, & ab eo per uenas non pulsantes in totum mittitur corpus. Ipse enim uirtutem naturalem constituens, eius actiones bene format, ac perficit. Fit autem ex puriore, qui in hepate fit, sanguine, cui nullus cæterorum humorum commiscetur.

Vitalis, in corde generatur, à quo per arterias ad omnia corporis membra mittitur, uitalem conformans uirtutem, ac custodiens: cuius habitudines, & format, & perficit. Hi enim ex subtili uapore sanguinis clari & mundi, & ex aëre per inspirationem inductio generatur.

Haliabbatem & Arabes est triplex.

Animalis, in uentriculis cerebri gignitur, & per neruos ad omne mittitur corpus, animalem constituens uirtutem, consolidans, ac in sua seruans habitudine. Huius generatio ex uitali prouenit spiritu, qui à corde per arterias ascendens, ad cerebri basim in reticularem plexu se diffundit, ibiq; tam diu moratur, quousque fuerit in ultimo maturationis decoctus, clarus, ac lucidus. Deinde per duas, ab ipso reticulari plexu assurgens arterias, ad duos quidem priores cerebri uentriculos, ac deinde ad ultimum in puppi existentem defertur.

De facultatibus, seu uirtutibus humani corporis, ex Galeno, nono methodi medendi, libris de naturalibus facultatibus, de locis affectis quinto, & de symptomatum causis, secundo & tertio.

Animalis, quæ & ratiocinatrix dicitur, in cerebro domiciliū habet. Ea enim uoluntarijs actionibus unā cum sensibus præsidet, utitur & hæc particulis quibusdam, seu canalibus, nempe ipsis nervis, sensum motumq; in ipsum animal transmittens per eos.

Vitalis, quæ non modò in stirpibus aut uita præditis, sed etiam in animalibus nobis insita est. Hæc sedem in corde habet, ipso quoq; insiti caloris quodam seu fonte, à quo canales arteriæ sunt, uocaturq; facultas hæc multis sane nominibus. Nam & facultas siue uirtus animosa, & anima animosa dicitur.

Facultates, seu uirtutes animal gubernantes, tres diuersi inter se generis habentur, quarū alia dicitur

Naturalis, ad nutriendum animal necessaria, & stirpibus communis quæ tecur ueluti pro fonte habet, canales uerò, ob hoc in totū corpus sparsos, ipsas uenas. Hæc uerò appetitricē seu naturalem appetit, nihil interest. Procedūt enim ab ea quatuor facultates, omni particule, quæ nutrirī debeat, omnino necessariae. Ideoq; eas nutritionis ministras appellari debere compertum est, quæ quidem hæc esse dicuntur, ut

Attractrix, quæ prima naturalium potentiarum habetur. Ipsa enim peculiare parti succos alendi ipsam grata, & appetere, & attrahere potest, cui uilli in longum protensi famulantur & seruiunt.

Alteratrix, quæ succus attractus similis euadit parti, quæ alitur, cui aliæ, quæ sequuntur due ministrant. Hæc enim per calidum & humidum quā celerrimè operatur. Ideoq; pueri aliq; quorum corpora calidiora humidioraq; existunt, in his quæ ad cōcoctionem, appositionem, adhesionem atq; nutritionem pertinent, optimè degunt. At quidē pueri in facultate hæc iuuenes superant: in attractrice uerò ac reliquis facultatibus ab ipsis iuuenibus uincuntur. Neque enim obstat, quòd pueri, citius quā iuuenes euomant, & deiciant, cum hoc non ob expultricis robur, sed ob retentricis imbecillitatem eueniat.

Retentrix, suo fungitur munere, quando pars attractum succum concoquit, donec ipsum in suam ipsius naturam conuerterit, & huic transuersi famulantur uilli.

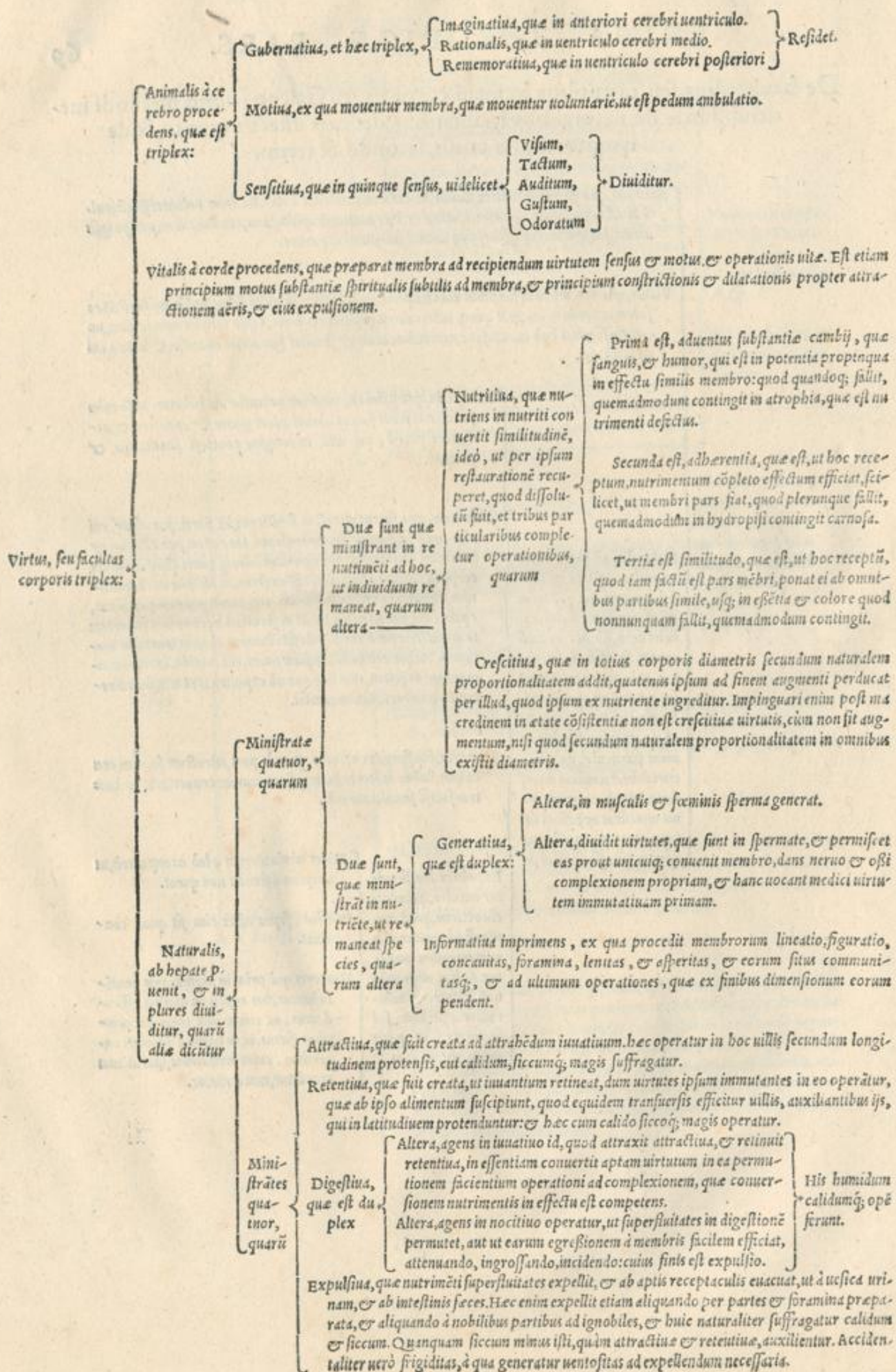
Expultrix, suo fungitur munere, quando à cōcoctione, quod inutile est, secernitur, idq; excrementum uocatur. At hæc aliquando non spontè, & naturaliter operatur, sed uiolenter, ut patet in abortu, ut cū

Moles nimia uterum adeò occupauerit, ut amplius distendit non queat.

Pondus, supra uires eius sit quod continet.

Humores, qui prius in membranis continebantur, his ruptis in uterum effunduntur, ac etiam cū totus corruptus foetus, ac in noxiam saniem conueritur, cuius irritatione uterus tuus mordetur, tum irritatur,

De facultatibus, seu uirtutibus, ex Auicenna, Alsharauio, Haliabbate,
& cæteris Arabicæ autoribus.

De functionibus, seu operationibus humani corporis, ex Galeno de sympto-
matum differentiis, de naturalibus facultatibus, & de placitis
Hippocratis & Platonis.

Videndi.
Audiendi.
Odorandi.
Gustandi.
Tangendi.

Animalis, seu uoluntaria à ner-
uis & musculis procedens, ea est,
quam cum sit, sedare poteris,
ubi uelis & cum non sit, excita-
re, & est triplex uidelicet

Sensibilis, quæ quinq; omnino modis explicatur: est enim functio
Motrix, quæ unum tantum instrumentum, idq; certum sibi uendicat, ita & mo-
tionis modum ipsum habet unum scilicet uoluntarium, sed particulatim in uo-
luntariis instrumentis adeo uariatur, ut multiformis esse uideri possit.

Rectrix, seu princeps: quæ diuiditur in

Imaginationem.
Cognitionem.
Memoriam.

Functio est motus actiuis,
qui à facultate ipsa proce-
dit: cuius due sunt diffe-
rentiæ, uidelicet

Genitrix, quæ simplex quædam nature actio non est, sed ex alteratione formationeq; com-
posita. Ut enim os fiat, neruus, uena & reliquarum particula quælibet, alteratam esse
oportet subiectam, unde animal fiat, substantiam. Ut uero congruentem figuram & po-
situram, & eam quædam enata, uel adnata, aliq; id genus habeat, effingi eam oportet,
quæ alteratur, materiam.

Formatrix, est quæ compagine, & formas alteratricis operibus effingit, iuxta figuram
formamq; quæ omnibus membris necessaria est. Hæc enim perforat, excavat, asperat, le-
nitq; ea, quæ esse perforata, excavata, aspera, leniaq; necessaria sunt.

Naturalis, seu uolun-
tatis expers, ex uena
& arteria procedit, et
est quæ non pendet ex
arbitrio & electione,
sed sponte & naturali-
ter fit, & hæc in plu-
res secernitur, qua-
rum alia dicitur

Nutrix, cuius nominis ratio
est, ad id, quod nutritur, eius
quod nutrit, assimilatio. Por-
ro ut fiat hæc, agglutinatio,
siue adhaerentia precedat o-
portet, sicuti etiam ut illa
fiat appositio, postquam e-
nim succus is, qui omnem
animalis particulam nutritu-
rus est, à uasis excidit, in to-
tam eam dispergitur, ut

Adiungat, in qua functione errat aliquando natura, ino-
pia humoris non affluens, ut in ægritudine, quæ aëropia
& tabes uocatur, manifeste cernitur.

Agglutinet, in qua functione aliquando fit error inopia
nimia adiuncti nutrimenti, quod cum aquosum sit, nec ad
siccum sufficienter redactum, nec lentitiam glutinamq; con-
sistentiam, quæ naturalis caloris ope prouenit, adeptum,
adhaerentiam consequi non ualet, ut in genere e illo hy-
dropis quod aëropia dicitur.

Assimilet, in qua functione etiam aliquando error com-
mittitur, permutando assimilationem, ut uidetur in utili-
gine, quæ grecis νόσος dicitur, in qua adhaerentia nutriti-
menti facta cernitur, non tamen assimilatio.

Auctrix, solidas animalium partes in longum, latum profundumq; ampliat & auget, & ubi
perfectam magnitudinem animal est adeptum, toto, postquam editum est tempore, usque
ad ætatis uigorem facultas hæc dominatur, cui ministræ auxiliatricisq; alteratrix &
nutrix. Augetur quidem is, cuius perfecta iam forma est. Eius autem quod fit, processus
ille, qui est ad formam, non utiq; auctio, sed generatio nominatur. Quippe augetur id
quod est, gignitur uero id quod non est.

Finis primæ partis Theoricæ.